

การสร้างบทเรียนสไลด์เทปเสียง ประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิมิต ลีลา

๘ เม.ย. ๒๕๔๑

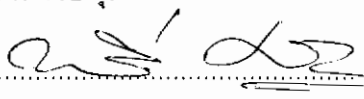
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

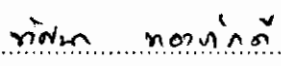
มีนาคม ๒๕๔๑

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

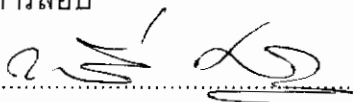
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

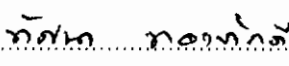
คณะกรรมการควบคุม

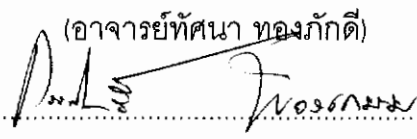
 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสี เกษมสุข)

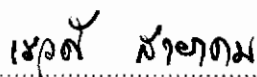
 กรรมการ
(อาจารย์ทศนา ทองภักดี)

คณะกรรมการสอบ

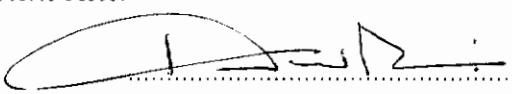
 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสี เกษมสุข)

 กรรมการ
(อาจารย์ทศนา ทองภักดี)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์กรรณิการ์ พวงเกษม)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์เรวดี สหายคม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

วันที่ 7 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ก็ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสี เกษมสุข ประธานที่ปรึกษา อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี กรรมการ ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ กรรณิการ์ พวงเกษม และอาจารย์เรวดี สายาคม กรรมการ สอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ความคิด ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการทำปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในความกรุณาของท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์รัตติยะ วิไลตพวงศ์ อาจารย์จาตุรงค์ มนต์วิสาธร อาจารย์อาภรณ์ มาตริศาสตร์ และรองศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์ ผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้กรุณาตรวจสอบและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์สุวณีย์ วงศ์จันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปริวาส อาจารย์ ไพบุลย์ มานะกิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่องลม เป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์ ในการใช้เครื่องมือในการทำวิจัย คุณครูทุกท่านและนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ น้อง และเพื่อนนิสิตปริญญาโท เอกการประถมศึกษาทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา และขอขอบพระคุณผู้มี พระคุณอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนในการช่วยให้การทำปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและความดีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอน้อมรำลึกและบูชาพระคุณของ บพการี ซึ่งเป็นกำลังใจของลูกตลอดมา อีกทั้งขอรำลึกถึงสถานศึกษา คุณครู อาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้สนับสนุนและให้การศึกษาอันเป็นพื้นฐานในความสำเร็จครั้งนี้

นิมิต ลีลา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	7
เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและหลักจิตวิทยาที่ใช้เป็นพื้นฐาน ในการสร้างสไลด์เทปเสียง.....	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสไลด์เทปเสียง	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนาฏศิลป์	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสไลด์เทปเสียง	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	38
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	38
การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียง	42
วิธีดำเนินการทดลอง	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	55
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	57
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	57
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก.....	69
ภาคผนวก ข.....	85
ภาคผนวก ค.....	104
ภาคผนวก ง	158
ประวัติย่อของผู้วิจัย	214

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายละเอียดกิจกรรมนาฏศิลป์.....	12
2 คะแนนจากการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติหลังการสอนโดยใช้ บทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบ เพลงนกขมิ้น.....	49
3 คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น.....	51
4 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอน กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ตามเกณฑ์ 80/80	53
5 คะแนนจากการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติหลังการสอนโดยใช้บทเรียน สไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลง นกขมิ้นของกลุ่มทดลองภาคสนาม.....	70
6 คะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้นของกลุ่มทดลองภาคสนาม.....	72
7 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอน กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ของกลุ่มทดลอง ภาคสนาม	74
8 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลง นกขมิ้น.....	75
9 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์).....	78
10 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติภาษาท่า	80
11 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการขับร้อง.....	82
12 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติทำรำ เพลงนกขมิ้น.....	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปวัฒนธรรมไทยแขนงหนึ่ง ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้
ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติและค่านิยมที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ
การแสดงออกทางนาฏศิลป์ก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ต้องปลูกฝังและอนุรักษ์ (หน่วยศึกษานิเทศก์.
2538 : 1) การเรียนการสอนดนตรีนาฏศิลป์ในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่จัดไว้ใน
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่
ผู้เรียน ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพของผู้เรียน
(กรมวิชาการ . 2534 : 6) ช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงออกทำให้รู้จักหวั่นไหว เสริมสร้างบุคลิกภาพ
ท่าทาง ทรวดทรง ฝึกการเป็นผู้นำ ความพร้อมเพรียง ความสวยงาม ตลอดจนฝึกความอดทน
ความขยันหมั่นเพียร (กรมวิชาการ. 2522 : 9) จากการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์
ที่หลักสูตรกำหนดไว้ในระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ยังไม่
ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากเอกสารสรุปผลการประเมินผลความสำเร็จ
ในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2535 - 2537
ของกองวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่ม
สร้างเสริมลักษณะนิสัย กิจกรรมนาฏศิลป์ มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
(สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2537 : 172 - 173) ปัญหาดังกล่าวเกิดจากครูผู้สอน
ส่วนใหญ่ ขาดประสบการณ์และทักษะพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ ไม่เข้าใจการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2535 : 202)
ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2531 : 53) ซึ่งพบว่าครูผู้สอนไม่สามารถสอนได้ครบ
แขนงวิชา เพราะข้อจำกัดการไม่มีความรู้ความชำนาญ จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนด้วยคุณภาพลงไป นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดสื่อการเรียน ขาดอุปกรณ์
ช่วยจัดกิจกรรมทำให้ครูไม่สามารถสอนได้ตามแผนการสอน (มหาสุโขทัยธรรมมาธิราช.
2530:558) จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรี นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าในด้านการสอนของครู ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ขาดสื่อการเรียนการสอน เป็นปัญหาสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะทำให้ หลักสูตรไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย (รังสี เกษมสุข. 2531 : 1)

การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์นั้นเป็นกิจกรรมที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าความรู้เพื่อให้เด็กได้เกิดประสบการณ์ ซึ่งการเรียนโดยวิธีปฏิบัตินี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องใช้วิธีอธิบายและสาธิตเป็นแบบอย่าง โดยให้นักเรียนปฏิบัติตาม ส่วนนักเรียนจะต้องสังเกตจดจำ ทำทางและฟังคำอธิบายแนวทางปฏิบัติจากครู การสอนโดยใช้การบอกอย่างเดียวจะเกิดผลได้ยาก นอกจากนี้การใช้อุปกรณ์การสอนหรือสื่อการเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้ให้นักเรียนเห็นแนวทางปฏิบัติและจดจำได้แม่นยำยิ่งขึ้น (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2532 : 185)

ปัจจุบันได้มีผู้คิดค้นนวัตกรรมทางการเรียนการสอน มาใช้ช่วยครูผู้สอนที่ขาดความรู้ความสามารถในบางสาขาวิชาและใช้เป็นสื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอนนั้น การใช้สไลด์เทปเสียงก็จัดว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ที่มีผู้นำมาใช้ช่วยสอนและเหมาะสมกับการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เนื่องจากสไลด์เทปเสียงประกอบด้วยภาพและคำบรรยาย ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้ทั้งจักขุสัมผัสและโสตสัมผัส จึงช่วยให้เกิดประสิทธิภาพการเรียนสูง (บริษัท โกดัก ประเทศไทย จำกัด. 2519 : 239)

สามารถใช้แล้วและรวมความสนใจของผู้เรียนได้ดี สอนได้กว้างขวางทุกวิชา ผลิตภัณฑ์สามารถทำสำเนาได้ง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย สะดวกในการฉาย (ไพโรจน์ เบาใจ. 2521 : 1) ข้อดีของสไลด์ประการหนึ่งคือ สามารถเน้นเนื้อหาสาระในส่วนที่สำคัญได้ใหม่หรือซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ทำให้นักเรียนติดตามดูได้ทันและจับใจความสำคัญของเรื่องได้ (จรรยา วงศ์สายัณห์. 2517 : 17)

ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการนำสไลด์เทปเสียงมาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งผลการทดลองก็ชี้ให้เห็นว่าการนำสไลด์เทปเสียงมาใช้ประกอบการเรียนการสอนนั้น สามารถช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนได้ ดังเช่น อารี ศิริชัย (2535 : 38) ได้นำสไลด์ประกอบเสียงมาใช้สอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และ ลักษณะ ศรีแพ่ง (2531 : 47) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดสไลด์ประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยปรากฏว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยสไลด์ สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นว่าบทเรียนสไลด์เทปเสียง สามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและอุปสรรคในการสอนได้ บทเรียนสไลด์เทปเสียง น่าจะช่วยจัดการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ในระดับประถมศึกษาให้ทั่วถึง ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและสาระสำคัญของวิชานาฏศิลป์ เพื่อสร้างบทเรียนสไลด์เทปเสียง ประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ทำรำ ประกอบเพลงนกขมิ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างและทดสอบหาประสิทธิภาพบทเรียนสไลด์เทปเสียง สำหรับการเรียนการสอน กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ได้สื่อบทเรียนสไลด์เทปเสียง กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น สำหรับใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน และเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ผลิตสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมนาฏศิลป์เรื่องอื่น ๆ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ขาดแคลนครูที่มีความรู้และความถนัดทางด้านนาฏศิลป์

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. ประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนวัดช่องลม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 166 คน

2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนวัดช่องลม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างหนึ่งกลุ่ม โดยสุ่มมาหนึ่งห้องเรียนด้วยวิธีจับฉลาก เพื่อให้ได้กลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่มจำนวน 32 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้ระยะเวลาทดลองสัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที ทั้งหมด 15 คาบ รวมเป็นเวลา 5 สัปดาห์

4. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

4.1 การวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยแบ่งเนื้อหาการสอนเป็น 4 บทเรียน คือ

4.1.1 บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)

4.1.2 บทเรียนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า

4.1.3 บทเรียนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้นและการขับร้องเพลง

นกขมิ้น

4.1.4 บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น หมายถึง เนื้อหาการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วิชาดนตรีนาฏศิลป์ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในเนื้อหาจะประกอบไปด้วย ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น การฝึกหัดทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์) ภาษาท่า การขับร้อง และการปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

2. นาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์เฉพาะในทางนาฏศิลป์ เป็นชื่อของลักษณะท่ารำของไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานการรำ นาฏยศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับท่ารำไทยนั้นมีมาก แต่ในที่นี้จะ

กล่าวถึงนาฏยศัพท์ คำว่า หยิบจีบ ตั้งวง วงบน (พระ, นาง) วงล่าง (พระ, นาง) สะบัดจีบ ประเท้า ก้าวเท้า ก้าวหน้า (พระ, นาง) ก้าวข้าง (พระ, นาง) กระทุ้งเท้า กระดกเท้า

3. ภาษาท่า หมายถึง ภาษาทางนาฏศิลป์เสมือนเป็นภาษาพูดโดยไม่ต้องเปล่งเสียงออกมาแต่อาศัยส่วนประกอบอวัยวะของร่างกาย แสดงออกมาเป็นท่าทางเป็นสื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ พื้นฐานของการใช้ภาษาทำนี้นั้นส่วนมากจะนำมาจากทำธรรมชาติแต่นำมาประดิษฐ์ดัดแปลงให้มีความอ่อนช้อยสวยงาม แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงภาษาท่าคำว่า รัก รำเริง ไคเกร้า ไป มา

4. ทำรำประกอบเพลงนักษิ้น หมายถึง การรำรำประกอบเพลงนักษิ้น โดยใช้ นาฏยศัพท์และภาษาท่ามาแสดงการรำรำเป็นท่าทางตามบทเพลง ซึ่งทำรำประกอบเพลงนักษิ้นนี้เป็นท่ารำซึ่งแสดงความรู้สึกสกุสนาน

5. สไลด์เทปเสียง หมายถึง ภาพสไลด์สีขนาด 2 X 2 นิ้ว ลักษณะเหมือนจริงฉายด้วยเครื่องฉายอัตโนมัติประกอบเทปบันทึกเสียง ซึ่งจะให้เสียงตรงกับภาพ ในการทดลองครั้งนี้ได้บันทึกกิจกรรมการสอนตามลำดับในแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. บทเรียนสไลด์เทปเสียง หมายถึง บทเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้สไลด์เทปเสียงเพื่อสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนักษิ้น โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น

4 บทเรียน คือ

- 6.1 บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับท่ารำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)
- 6.2 บทเรียนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า
- 6.3 บทเรียนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเพลงนักษิ้นและการขับร้องเพลงนักษิ้น
- 6.4 บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติท่ารำประกอบเพลงนักษิ้น

7. การสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียง หมายถึง การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนักษิ้น โดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 บทเรียน คือ

- 7.1 บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับท่ารำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)
- 7.2 บทเรียนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า
- 7.3 บทเรียนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเพลงนักษิ้นและการขับร้องเพลงนักษิ้น
- 7.4 บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติท่ารำประกอบเพลงนักษิ้น

โดยครูจะเป็นผู้เปิดบทเรียนสไลด์เทปเสียงให้นักเรียนศึกษา พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในแต่ละบทเรียน ตามลำดับชั้นในแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ครูผู้สอนมีหน้าที่คอยควบคุมดูแลกิจกรรมการเรียนรู้การสอน และเป็นที่ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

8. ประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียง หมายถึง ผลการประเมินตามเกณฑ์ที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียง กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้จากการทำแบบฝึกหัด และฝึกปฏิบัติทำยบทเรียน ทั้งหมดรวมกันคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติหลังการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 80

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทำการรวบรวมและเรียบเรียงไว้ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า
 - 1.1 หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
 - 1.2 เอกสารเกี่ยวกับการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์
 - 1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและหลักจิตวิทยาที่ใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างสไลด์เทปเสียง
 - 1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสไลด์เทปเสียง
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนาฏศิลป์
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสไลด์เทปเสียง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

1.1 หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กิจกรรมนาฏศิลป์

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เป็นมวลประสบการณ์หนึ่งในหลักสูตรประถมศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม และบุคลิกภาพ เน้นการเป็นคนช่างคิด ช่างทำ และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้โดยใช้กิจกรรม จริยศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ ลูกเสือ - เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำเพ็ญประโยชน์ จึงต้องปลูกฝังให้มีลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการเกี่ยวกับความงาม การรักษาสุขภาพกายและจิต

2. มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ แก้ปัญหา มีความสามารถในการแสดงออกและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีความเสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญูกตเวที รักการทำงาน เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย
4. มีความสนใจแสวงหาความรู้และรูปแบบการทำงานใหม่ ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ความรู้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาเพื่อการทำงาน และการดำเนินชีวิต
5. ปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้ (กรมวิชาการ. 2537 : 57)

จุดมุ่งหมายสำคัญของหลักสูตรดนตรีและนาฏศิลป์

หลักสูตรดนตรีและนาฏศิลป์ได้กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อให้เป็นเป้าหมายของการเรียนการสอนไว้สำหรับผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามหลักการของหลักสูตร โดยพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแสดงออก ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีบุคลิกภาพและเจตคติอันดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ ดนตรีและนาฏศิลป์ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกได้อย่างเสรี การปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอ เช่นนี้ย่อมนำมาซึ่งการมีบุคลิกภาพของการเป็นผู้นำและการเป็นผู้มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส ซึ่งจะทำให้เกิดกิริยาท่าทางเป็นที่น่านิยมนรักใคร่ของผู้พบเห็นทั่วไป
2. ด้านอารมณ์ การแสดงออกด้วยการร้องรำทำเพลงอย่างมีวินัยและขอบเขตพอสมควร ตลอดจนการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เด็กร่าเริงเปิดเผย สามารถควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกได้ โดยการปฏิบัติกิจกรรมการควบคุมจังหวะท่าทาง การใช้เสียงให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก
3. ด้านสังคม การแสดงออกร่วมกับผู้อื่นในกิจกรรมดนตรีและนาฏศิลป์จะเป็นการฝึกให้เด็กได้รู้ว่าตนอยู่ในสถานภาพใด เมื่อไรจะเป็นผู้นำและเมื่อไรจะเป็นผู้ตาม รู้จักการปฏิบัติตนให้เข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รู้จักยอมรับความสามารถของผู้อื่น ยอมละทิ้งความเห็นแก่ตัวได้ เนื่องจากดนตรีและนาฏศิลป์มีกิจกรรมที่สามารถทำให้เด็กเปลี่ยนบทบาทของตนอยู่เสมอ บางครั้งต้องร่วมมือกับหมู่คณะ การแสดงจึงจะสำเร็จ

4. ด้านเจตคติ การเรียนการสอนดนตรีและนาฏศิลป์จะเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในศิลปวัฒนธรรมของไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างถ่องแท้ ย่อมก่อให้เกิดเจตคติเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมดีขึ้น สามารถแยกแยะระดับชั้นของความคิดเด่นของศิลปวัฒนธรรม และยอมรับว่า ศิลปวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นของมีค่าประจำชาติ สามารถที่ทุกคนในชาติจะต้องศึกษาให้เข้าใจและอนุรักษ์เอาไว้ให้คงอยู่ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 15 - 16)

จุดประสงค์เฉพาะของกิจกรรมนาฏศิลป์

จุดประสงค์เฉพาะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ เป็นจุดประสงค์สำคัญของหลักสูตร ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อส่งเสริมลักษณะนิสัยอันดีแก่ผู้เรียนและสร้างความเข้าใจในนาฏศิลป์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2531:16) ได้กำหนดจุดประสงค์ไว้ดังนี้

1. ให้รู้คุณค่าของประสบการณ์ทางนาฏศิลป์ โดยสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์ทั้งทางด้านของความคิด ความรู้สึก ความละเอียดอ่อนโยนในด้านจิตใจ และมีประสบการณ์ในด้านนาฏศิลป์
2. ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ความรู้และทักษะพื้นฐานเป็นทางนำไปสู่ความเข้าใจและการส่งเสริมความสามารถพื้นฐานของประชากรเกี่ยวกับนาฏศิลป์ของชาติและสากลทั่วไป
3. ให้มีโอกาสพัฒนาตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมนาฏศิลป์ตามถนัด และการแสดงออกในทิศทางกิจกรรมต่าง ๆ ของนาฏศิลป์ ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันและสามารถปรับตัวตนเองให้เข้ากับคนอื่น ๆ ได้ และกิจกรรมเหล่านี้ก็ให้โอกาสที่จะแสดงความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคลออกมาได้ด้วย
4. ให้แสดงออกตามความคิดและจินตนาการของตน กิจกรรมนาฏศิลป์ควรที่จะส่งเสริมให้ได้แสดงความคิดและจินตนาการออกมาในด้านการแสดงออกของเด็กด้วย
5. ให้รู้จักนาฏศิลป์ของไทยและของชาติอื่น เป็นการส่งเสริมให้มีความเข้าใจในศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ สามารถดูและเกิดความเข้าใจการแสดงต่าง ๆ ของไทยของชาติอื่นเป็นการช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชาติด้วย

6. ให้นำประสบการณ์ทางดนตรีและนาฏศิลป์ไปช่วยส่งเสริมปรับปรุงบุคลิกภาพของตน โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ของดนตรีและนาฏศิลป์ การระมัดระวังในด้านจังหวะ การควบคุมเสียงและท่าทางให้ทันต่อนตรีและการเคลื่อนไหวเมื่อได้ปฏิบัติอยู่เสมอ ๆ ย่อมทำให้ผู้ได้ฝึกกิจกรรมเป็นคนกระฉับกระเฉงว่องไวแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ในทันที และนอกจากนั้น ก็จะมีบุคลิกที่เปิดเผย รื่นเริง ไม่เคอะเขิน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาและปรับปรุงจุดบกพร่องทางร่างกายและอารมณ์ได้อีกด้วย

โครงสร้างและเนื้อหาวิชาดนตรีและนาฏศิลป์

โครงสร้างและเนื้อหาของวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ตามแนวของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้แบ่งกิจกรรมดนตรีและนาฏศิลป์ออกเป็น 3 กิจกรรมด้วยกัน คือ กิจกรรมเน้นจังหวะ กิจกรรมเน้นการฟังและร้องเพลง กิจกรรมนาฏศิลป์ ซึ่งต้องการเน้นให้เกิดความเข้าใจในพื้นฐานในแต่ละกิจกรรม

การสอนดนตรีและนาฏศิลป์ในระดับประถมศึกษานั้น ต้องการสร้างความคิดรวบยอดในทางดนตรีและนาฏศิลป์ให้เกิดความเข้าใจและปรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดคุณค่าทางลักษณะนิสัยด้วย ในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะนิสัยอันมีหลายๆ ด้าน เข้ามาประกอบในกิจกรรม เช่น การยอมรับในความสามารถของผู้อื่น การกล้าแสดงออกในด้านความสามารถเฉพาะบุคคล การเชื่อเพื่อเชื่อแผ่ การทำงานเป็นหมู่ ดังมีรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมเน้นจังหวะ หมายถึง กิจกรรมที่ยึดจังหวะในการเรียน จึงจำเป็นต้องปูพื้นฐานในด้านทักษะจังหวะเบื้องต้นแก่ผู้เรียนในระดับ ป.1 - 2 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดและความเข้าใจว่า จังหวะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการดนตรีและการร้องรำ และเมื่อได้มีประสบการณ์แล้วก็ใช้เป็นแนวทางการเคลื่อนไหวในกิจกรรมอื่นได้อย่างถูกต้อง

2. กิจกรรมเน้นการฟังและการร้องเพลง กิจกรรมนี้จะให้ประสบการณ์ที่กว้างขวางแก่ผู้เรียนที่จะช่วยให้เห็นคุณค่าของดนตรี และทำให้เกิดรสนิยมที่ดีเพราะเพลงบางเพลงไม่เหมาะสำหรับการขับร้อง แต่ก็มีความไพเราะซึ่งน่าจะทำให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการฟังและรู้จัก เช่น เพลงไทยบางเพลงที่มีความไพเราะและเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เพลงเด็กของ

ชาติต่าง ๆ เพลงพื้นเมืองง่าย ๆ ตลอดจนเพลงปลุกใจ การฟังมีส่วนช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นด้วย เช่น มารยาทในการฟัง มารยาทในการแสดงต่อชุมชน สาธารณะชน หรือการยอมรับนับถือความสามารถของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีและนาฏศิลป์ นอกจากนี้กิจกรรมยังส่งเสริมให้มีประสบการณ์ในการร้องเพลงที่ดี การร้องเพลงมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ ทำนอง จังหวะ คือ ทำนองกับจังหวะ ต้องมีความสัมพันธ์กัน ถ้าผู้เรียนสามารถฝึกให้ชำนาญแล้วย่อมก่อให้เกิดความไพเราะ

3. กิจกรรมนาฏศิลป์ เป็นกิจกรรมที่ว่าด้วยลีลาท่าทาง การแสดงออกเพื่อบอกความหมายด้านภาษาต่าง ๆ ซึ่งในทางนาฏศิลป์เรียกว่า ตีบท หรือในหลักสูตรเรียกว่า ภาษาท่า เพื่อเป็นการสื่อความหมายได้ทั้งนาฏศิลป์ไทยและสากล กิจกรรมนาฏศิลป์ มุ่งสร้างความเข้าใจในการละครขั้นพื้นฐาน เพื่อเกิดความเข้าใจในศิลปะและสามารถปฏิบัติได้บ้างในขั้นพื้นฐาน สามารถดูละครแล้วบอกได้ว่า การแสดงนั้น ๆ แสดงความหมายอย่างไร ดังนั้นหลักสูตรประถมศึกษาจึงได้กำหนดจุดประสงค์ไว้กว้าง ๆ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปทีละน้อย ไปถึงการแสดงเป็นชุด ดังนี้คือ บอกความหมายและใช้ภาษาท่าทางในการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้ แสดงท่าทางตามจินตนาการได้ ใช้ภาษาท่าเพื่อสื่อความหมายได้

การจัดกิจกรรมนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 กำหนดไว้ดังนี้

1. การใช้ท่ารำง่ายเบื้องต้น เช่น จีบ ตั้งวง ล่อแก้ว ยักตัว จรด โยกตัว วางสัน กระดกเท้า กระทุ้งเท้า สะบัดมือ
2. การใช้ภาษาท่าประกอบบทเพลง เช่น รำเพลงนกน้อย เพลงแว่วเสียงแคน เพลงลาวต่อนก เพลงล่องน่านเล็ก เพลงนกขมิ้น
3. รำชุดง่าย ๆ เช่น เพลงปลุกใจ ระบายนกเขา ระบายดอกบัว จีนรำพัด ระบายไก่อ
4. รำวงมาตรฐาน เช่น ทำสอสร้อยมาลา ชักแบ่งผัดหน้า พรหมสี่หน้า ยุงพ่อนาง รำสาย รำยั่ว ช้างประสาธนา
5. การแสดงพื้นเมือง เช่น เต้นกำรำเคียว เข่ง ฟ้อน ร้องเงิ้ง รำเหย่อย
6. แสดงท่าภาษาสากลซึ่งเป็นพื้นฐานการละคร

ตาราง 1 รายละเอียดกิจกรรมนาฏศิลป์

กิจกรรม	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
1. ลักษณะ การรำ เบื้องต้น	จีบ ตั้งวง ล่อแก้ว ยก ตัว (รำขวา, ม้าวิ่ง)	จีบ ตั้งวง จรด โยก ตัว วางสั้น	จีบ ตั้งวง จรด กระดก กระทุ้ง สวดมือ	จีบ ตั้งวง สวดมือ จรด กระทุ้ง สวด ถัดเท้า	จีบ ตั้งวง หยิบจีบ สวดจีบ กรายมือ จรด กระดก กระทุ้ง ถัดเท้า	จีบ ตั้งวง ก้าวเท้า ยกเท้า กระทุ้งเท้า กระดกเท้า ถัดเท้า
2. ภาษา ท่าและ การ แสดง ง่าย ๆ	รัก ไป มา ฉัน เธอ ท่าน เคย ขอ ดม (นกกน้อย ช้าง)	ภาษาท่า ประกอบ เพลง แว่ว เสียงแคน, ข้ามถนน เขมรกำปอ นกกน้อย เลียนแบบ ช้าง	ภาษาท่า ประกอบ เพลง ลาว ต่อนก (สนุก, ดีใจ เพลงเดิน (โกรธ) จีบ รำพัด (อาย)	ภาษาท่า ประกอบ เพลง อธิษฐาน ล่องน่าน เล็ก	ภาษา ท่าประกอบ เพลง เพื่อน ไทย นกขมิ้น ภาษาท่า สากล	ภาษาท่า ประกอบ เพลงขอไทย อยู่เป็นไทย ภาษาท่า สากล
3. รำชุด ต่าง ๆ	-	ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว	ระบำ นกเขา	ระบำ ดอกบัว พ่อนเงี้ยว	จีนรำพัด	ระบำไก่ เชิญพระ ขวัญ สืนวน

ตาราง 1 (ต่อ)

กิจกรรม	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
4. รำวง มาตรฐาน	เพลงงาม แสงเดือน (สวดสร้อย มาลา)	คืนเดือน หงาย (สวด สร้อย มาลา)	งามแสง เดือน, คืน เดือนหงาย (สวดสร้อย มาลา)	หญิงไทย ใจงาม (พรหมสี่ หน้า ยุง พื่อนหาง)	รำมาลี มารำ (รำสาย) ดอกไม้ ของชาติ (รำยั่ว)	ชาวไทย (ชักแบ่ง ผัดหน้า ดวงจันทร์ ขวัญฟ้า (ชัก ประสาน งาน) จันทร์ทรง กลดแปลง รำเหยื่อย (รำพาดผ้า) พื่อนภูไท, รองเง็ง, เซ็ง, พื่อน เงี้ยว
5. การแสดง พื้นเมือง				เดินกำรำ เคียว		

1.2 เอกสารเกี่ยวกับการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์

การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์

กิจกรรมนาฏศิลป์ เป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งนำไปสู่การพัฒนาลักษณะนิสัยของผู้เรียน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 39 - 40) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

การสอนนาฏศิลป์ในแต่ละครั้งนั้น จะต้องนำกิจกรรมที่มีอยู่ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมเน้นจังหวะ กิจกรรมการฟังและการร้องเพลง และกิจกรรมนาฏศิลป์มาสอนให้สัมพันธ์กัน เช่น ให้ร้องเพลง ก่อนที่เด็กจะร้องเพลงก็ต้องฟังเพลงเสียก่อน ในระหว่างฟังเพลงก็ให้เด็กเคาะจังหวะประกอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจจังหวะ อันเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกำหนดการร้องเพลงให้ช้า เร็ว ตามทำนองและจังหวะ แล้วจึงร้องและทำจังหวะไปพร้อม ๆ กัน การทำท่าทางประกอบเพลงหรือจังหวะมีความสำคัญกับเด็กมาก เพราะเด็กจะได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย ทำท่าทางอันเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานใจในการแสดงออก และยังช่วยการพัฒนาร่างกายของเด็กได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 จะไม่เน้นทักษะในการปฏิบัติมากนัก จึงได้ใช้วิธีการนำไปบูรณาการในหัวเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น และเพื่อลดความยากของเนื้อหาและลดทักษะให้น้อยลง เช่น ให้เด็กร้องเพลงเกี่ยวกับสัตว์ ทำท่าทางและเคลื่อนไหวร่างกายเลียนแบบสัตว์ต่าง ๆ ที่เคยพบเห็นโดยนำไปบูรณาการกับเรื่องของสัตว์ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในรูปร่าง ลักษณะการเคลื่อนไหว การส่งเสียงของสัตว์ ด้วยการร้องเพลง ทำท่าทางประกอบทำให้เกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน และเรียนรู้ชีวิตของสัตว์ไปพร้อมกัน การสอนให้มีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกันในลักษณะนี้ จะช่วยให้เด็กมองเห็นและเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น

การสอนนาฏศิลป์ ควรจัดให้มีการเรียนการสอนในลักษณะกระบวนการกลุ่มให้มากที่สุด เพื่อให้เด็กได้เรียนร่วมกัน คิดร่วมกัน ช่วยเหลือกันให้เด็กช่วยกันฝึก ช่วยหาข้อบกพร่อง ช่วยกันปรับปรุงแก้ไข อันเป็นการฝึกให้เด็กได้ปฏิบัติตนในลักษณะนิสัยในด้านต่าง ๆ การฝึกปฏิบัตินั้นเริ่มต้นด้วยการดูรูปแบบที่กำหนดให้ โดยฝึกให้เด็กสังเกตท่าทาง จังหวะ ความสัมพันธ์และความสอดคล้องผสมกลมกลืน และความพร้อมเพรียง เพื่อให้เห็นสิ่งที่ถูกต้องในเบื้องต้นเสียก่อน โดยฝึกตามรูปแบบที่กำหนดให้ แล้วให้อภิปรายซักถาม ศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุที่สามารถฝึกปฏิบัติได้ และการฝึกปฏิบัติไม่ได้ ทำอย่างไรจึงจะฝึกปฏิบัติได้ ช่วยกันให้ข้อเสนอแนะ หาวิธีการแก้ไขและปรับปรุงการปฏิบัติให้ดีขึ้น การแบ่งกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมมีการสับเปลี่ยนบุคคลในกลุ่ม เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสอยู่ในกลุ่มย่อยกับเพื่อนทุก ๆ คน และให้เด็กได้มีโอกาสสังคมกับคนอื่น ๆ อย่างทั่วถึง

เมื่อมีการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยจากการอยู่และเรียนร่วมกันแล้ว การประเมินผลก็ควรจะทำในลักษณะกลุ่มด้วย ลักษณะนิสัยสำคัญที่จะวัดและประเมินผลเป็นอันดับแรกก็คือ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความกล้าแสดงออกในการแสดงกิจกรรมนั้น ๆ อย่างผสมกลมกลืน ส่วนทักษะหรือความถูกต้อง ควรจัดลำดับความสำคัญเอาไว้รองลงมา การแสดงด้วยท่าทางยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ขัดเขินเคร่งเครียดเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ในกิจกรรมนาฏศิลป์ ทักษะหรือความถูกต้องเป็นสิ่งที่ต้องสะสมเพิ่มพูน และฝึกฝนในขั้นที่สูงขึ้นตามพัฒนาการของร่างกายและความพร้อมของเด็ก

รังสี เกษมสุข (2535 : 52) ได้กล่าวถึง การสอนนาฏศิลป์ในระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

ในระดับประถมศึกษา เนื้อหาทฤษฎีทางนาฏศิลป์ก็ยังคงเน้นเพียงพื้นฐานเบื้องต้น เลือกสรรเฉพาะที่จำเป็นที่นำมาใช้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมภาคปฏิบัติและชีวิตประจำวัน เน้นการเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี การจัดให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมนาฏศิลป์จะเป็นกิจกรรมเดี่ยวหรือกลุ่มก็ตาม ไม่ควรเน้นหรือมุ่งฝึกฝนให้มากหรือยากซับซ้อนเกินไป ทั้งนี้ผู้สอนกิจกรรมนาฏศิลป์จะต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กที่จะมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ผ่านจุดประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ ครูจะต้องสังเกตผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กในการเรียนภาคปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ การสอนให้เด็กได้แสดงออกทางนาฏศิลป์ ครูจะต้องสนใจและพยายามชักนำให้เกิดจิตพิสัย ว่านาฏศิลป์มิใช่ของแปลกพิศดารอะไร ถ้าเด็กคุ้นเคยคลุกคลีกับนาฏศิลป์เสมือนเป็นการเล่นอย่างหนึ่งแล้ว ก็จะเป็นภาวะที่นำไปสู่การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ อันเป็นเป้าหมายของการสอนสรุปแล้วการเรียนนาฏศิลป์ในระดับประถมศึกษานั้น ควรเน้นการเรียนภาคปฏิบัติ ซึ่งมีทฤษฎีเท่าที่จำเป็นและจะต้องจัดให้เด็กมีส่วนเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงออกให้มากที่สุด และครูจะต้องไม่ลืมเป้าหมายหลักที่ว่า การเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ของเด็กนั้น ก็เพื่อให้นาฏศิลป์เป็นสื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัย

กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น เป็นทำรำแสดงถึงความรู้สึกละอายใจ ลักษณะการรำ เป็นการรำหมู่ โดยใช้ภาษาท่าประกอบการรำให้เข้ากับจังหวะและทำนองเพลง

เพลงนกขมิ้น

เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน	บินไปใกล้หรือไกล	หนใดหรือบอกที่
จากไปใกล้รัง ระวางให้ตี	หากเหตุร้ายเกิดมี	เห็นที่จะต้องโคกศัลย์
หยุดพักเสียหน่อยแล้วค่อยบินเถลา	กลับมาก่อนขวัญตา	ย้อนมาเสียเถิดฟังฉัน
ประมาทพลาดไปแล้วใครจะช่วยเจ้าทัน	อยากเตือนให้เจ้านั้น	รู้ทันก่อนภัยจะมี

เนื้อร้อง

ประพันธ์โดย วิชัย น้อยเสนีย์

ทำนอง

ใช้ทำนองล่องน่าน

ลักษณะการแต่งกาย

การแต่งกายของการรำประกอบเพลงนกขมิ้นนั้นไม่ได้กำหนดไว้ตายตัว แต่ในที่นี้จะใช้การแต่งกายชุดไทยนิยม ซึ่งประกอบด้วยเครื่องแต่งกาย ดังนี้

- หมอลับอัฒจิบ
- นุ่งผ้าจีบหน้านาง
- สร้อยคอ
- ต่างหู
- สร้อยข้อมือ
- เข็มขัด
- ทำผมทัดดอกไม้

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลง

ใช้วงดนตรีไทยบรรเลงประกอบการขับร้อง

โอกาสที่ใช้ในการแสดง

ใช้แสดงในงานรื่นเริงต่าง ๆ

1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและหลักจิตวิทยาที่ใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างสไลด์เทปเสียง

ทฤษฎีและหลักจิตวิทยาที่ใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างสไลด์เทปเสียง

การสร้างสไลด์เทปเสียง ได้มีผู้สร้างมาเป็นเวลานานหลายสิบปีแล้ว แต่ก็มักจะพบว่าบางชุดมีประสิทธิภาพดีในการถ่ายทอดความรู้หรือฝึกทักษะบางอย่าง แต่บางชุดก็ยังมีประสิทธิภาพต่ำ ทั้งนี้เพราะการสร้างนั้นต้องอาศัยการวินิจฉัย ตัดสินใจและความพอใจของผู้สร้างเอง จึงเป็นปัญหาว่าทำอย่างไรจึงจะเกิดความมั่นใจว่าสไลด์เทปเสียงที่ตนกำลังวางแผนสร้างอยู่นั้น จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากที่สุด จึงจำเป็นต้องยึดหลักจิตวิทยามาเป็นแนวทางในการสร้าง ได้แก่

1. การรับรู้

การรับรู้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของบุคคล เพราะการตอบสนองพฤติกรรมใด ๆ จะขึ้นอยู่กับ การรับรู้จากสภาพแวดล้อมของตน และความสามารถในการแปลความหมายของสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ดังนั้นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นกับปัจจัย การรับรู้และสิ่งเร้าที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยการรับรู้ประกอบด้วย ประสาทสัมผัสและปัจจัยทางจิต คือ ความรู้เดิม ความต้องการและเจตคติ เป็นต้น การรับรู้ประกอบด้วยกระบวนการสามด้าน คือ การรับสัมผัส การแปลความหมายและอารมณ์ (ประหยัด จิระวรพงศ์.2529 : 51)

การรับรู้มีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ

1.1 เหตุการณ์หรือสิ่งที่ประสาทสัมผัสจะรับรู้ นั้นอาจเลือกรับรู้ในลักษณะเดียวๆ หรือในลักษณะที่เป็นแบบของการผสมผสานกันอย่างซับซ้อนก็ได้

1.2 บุคคลจะเลือกรับรู้บางส่วนจากเหตุการณ์ที่กำลังรับรู้ทั้งหมดขณะนั้น ทั้งนี้เขาจะเลือกรับรู้ในส่วนที่เขาต้องการมีประสบการณ์นั้น หรือสิ่งนั้นตรงกับความสนใจของเขา

จากลักษณะสำคัญทั้งสองประการของการรับรู้นี้ จึงจำเป็นต้องออกแบบสไลด์เทปเสียงที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ และควรระลึกอยู่เสมอว่า ประสบการณ์ในการรับรู้ นั้นเป็นเรื่องเฉพาะของบุคคล ไม่จำเป็นว่าเราจะต้องรับรู้เหมือนบุคคลอื่น ๆ ในบางขณะคน สองคนอาจรับรู้เหตุการณ์เดียวกันแตกต่างกันก็ได้ เนื่องจาก

การรับรู้ก็ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้รับ แรงจูงใจขณะนั้น และสภาพเหตุการณ์ขณะนั้น

2. การสื่อความหมาย

การรับรู้นำไปสู่การสื่อความหมาย ดังนั้นในการวางแผนการสร้างและใช้สไลด์เทปเสียงนั้น ครูควรที่จะทำความเข้าใจว่าสไลด์เทปเสียงที่จะใช้นั้น เป็นเครื่องนำทางให้เกิดการสื่อความหมายได้ระหว่างผู้ส่งและผู้รับเพียงใด และต้องคำนึงถึงอุปสรรคที่จะขัดขวางการสื่อความหมายด้วยเสมอ (ประหยัด จิระวรพงษ์. 2529 : 59)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้

สัทนัท สังข์อ่อน (2526 : 12 - 13) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ว่า ขบวนการเรียนรู้ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์หรือความรู้ใหม่ จุดมุ่งหมายของการใช้สไลด์เทปเสียงก็เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้จะช่วยให้ครูสามารถวางแผนการสร้าง และการใช้สไลด์เทปเสียงได้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้

ทฤษฎีการรู้นั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) และกลุ่มพุทธินิยม (Cognitive Theories) ซึ่งในการสร้างและใช้สไลด์เทปเสียงจะต้องให้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทั้งสองกลุ่มนี้เสมอ คาร์เพ็นเตอร์ (Carpenter) และเดล (Dale) ได้สรุปถึงหลักการเรียนรู้ของนักจิตวิทยาทั้ง 2 กลุ่มไว้ดังนี้

1. ควรให้ความสำคัญในการใช้แรงจูงใจกับนักเรียน หน้าที่ของครู คือ ต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ เกิดความต้องการ และพอใจที่จะเรียน
2. ควรตระหนักถึงแบบของการสร้างมโนทัศน์ของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนรู้จะเกิดประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นสามารถสร้างมโนทัศน์ หรือทราบความหมายของสิ่งที่เรียน ครูควรคำนึงถึงความสามารถ ระดับสติปัญญา และความสนใจของผู้เรียนด้วย
3. ควรเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับระดับและวัยของนักเรียน สิ่งที่ครูต้องการจะให้นักเรียนรู้นั้นอาจไม่ตรงกันก็ได้

4. จำเป็นจะต้องมีการวางแผนการสอนอย่างรอบคอบ การเรียนรู้จะเป็นไปได้ง่ายขึ้น ถ้าสิ่งนั้นมีความหมายต่อผู้เรียน และสิ่งนั้นถูกจัดไว้อย่างเป็นระบบมากกว่าจะเป็นการเรียนรู้จากสิ่งที่จัดไว้อย่างไม่เป็นระบบ

5. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมและได้ฝึกปฏิบัติ เนื่องจากการเรียนรู้เป็นกิจกรรม จึงควรให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ อาทิเช่น ฟัง สังเกต คิด สรุป ตีความหมาย เป็นต้น

6. ควรใช้สิ่งเร้าหลาย ๆ ชนิด และการทำซ้ำ เพราะการทำซ้ำจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้ดีขึ้น และการใช้สิ่งเร้าหลาย ๆ ชนิด จะช่วยเพิ่มพูนความสนใจ พร้อมทั้งทำให้การเรียนรู้เป็นไปได้อย่างกว้างขวางขึ้น

7. ควรตระหนักถึงอัตราความสามารถของนักเรียนที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งความยากง่ายของเนื้อหาที่จะให้แก่แก่นักเรียนด้วย

8. การสื่อความหมายแจ่มชัด เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น

9. ควรสอนโดยใช้วิธีถ่ายโยงความรู้ คือ ให้นักเรียนใช้ความรู้เดิม เชื่อมโยงความรู้ใหม่ที่จะเรียน

10. ควรให้นักเรียนทราบผลการเรียนทันที การเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นถ้าผู้เรียนมีโอกาสทราบผลการเรียนโดยทันที

11. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำเอง ไม่ใช่เป็นกิจกรรมที่ครูจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนแต่ฝ่ายเดียว หน้าที่ของครูคือจัดเตรียมบรรยากาศที่จะให้นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

(สุนันท์ สังข์อ่อง, 2526 : 12 - 13)

1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสไลด์เทปเสียง

ความหมายของสไลด์เทปเสียง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520 : 21) ได้ให้ความหมายของสไลด์เทปเสียงว่า “สไลด์เทปเสียง หมายถึง ภาพสไลด์สีลักษณะเป็นภาพสีถูกต้องเหมือนจริง (positive)

โปร่งแสง ในการสอนจะนำภาพสไลด์นี้ฉายด้วยเครื่องฉายสไลด์แบบอัตโนมัติ ให้ภาพปรากฏบนจอสีขาวพร้อมกับมีเสียงคำบรรยายตรงกับสาระของภาพ”

สุนันท์ ปัทมาคม (2520 : 35) ให้ความหมายของบทเรียนสไลด์ประกอบเสียงว่า สไลด์ชุด ที่ถ่ายทำเป็นเรื่องเดียวกันตลอด โดยเรียงลำดับความคิดที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องต่อกัน โดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก แต่ละภาพจะมีคำบรรยายประกอบ หรือเสียงดนตรีประกอบเมื่อจบเนื้อหาในแต่ละความคิดรวบยอดจะหยุดให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด อาจจะตอบคำถามโดยการเติมคำหรือเลือกตอบก็ได้ซึ่งผู้เรียนสามารถตรวจคำตอบของแบบฝึกหัดได้ทันที

ดังนั้นบทเรียนสไลด์เทปเสียง หมายถึง ภาพสไลด์มีลักษณะเป็นภาพ positive โปร่งแสงที่ถ่ายทำเป็นเรื่องเดียวกันตลอด โดยเรียงลำดับความคิดที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องต่อกัน จากง่ายไปหายาก แต่ละภาพมีคำบรรยายหรือเสียงประกอบที่สอดคล้องกับสาระของภาพ เมื่อจบเนื้อหาในแต่ละความคิดรวบยอด จะหยุดให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด และผู้เรียนสามารถตรวจคำตอบของแบบฝึกหัดได้ทันที

สไลด์เทปเสียง

ในการใช้สไลด์เพื่อการสอน บรรยาย หรือการฝึกอบรม บางครั้งเราต้องการให้มีบรรยากาศที่แปลก น่าสนใจ หรือโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังมากขึ้น เราสามารถนำสไลด์ไปทำคำบรรยายลงในเทปบันทึกเสียง เนื่องจากคำบรรยายนับเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้สไลด์มีคุณค่ายิ่งขึ้น (ไพโรจน์ เบาใจ. 2521 : 37) ซึ่งนอกจากจะบันทึกคำบรรยายแล้วยังสามารถสอดแทรกดนตรีประกอบหรือแม้แต่เสียงพิเศษบางอย่างลงไปได้อีก การบันทึกเสียงประกอบสไลด์ช่วยให้การใช้สไลด์มีประสิทธิภาพดีขึ้น (สมศักดิ์ เจียมทะวงษ์. 2521 : 71) เพราะช่วยเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความสนใจและเข้าใจเรื่องราวได้ดีขึ้น (เกษม บุญส่ง. 2521 : 42)

การบันทึกเสียงประกอบสไลด์ทำได้ไม่ยาก ไม่จำเป็นจะต้องให้ผู้ชำนาญการพิเศษ เราสามารถจะทำได้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นสคริปต์ (Script) หรือใช้เสียงบรรยายเครื่องบันทึกเสียงที่ใช้นั้นจะเป็นแบบม้วนหรือแบบตลับก็ใช้ได้ แต่ถ้าเป็นแบบตลับจะสะดวกและประหยัดมากกว่า เครื่องบันทึกเสียงบางชนิดผลิตมาเพื่อใช้กับการบันทึกเสียงประกอบ

สไลด์โดยตรง ที่เรียกว่า “Tape recorder projector synchronizer” ฉะนั้น เมื่อรวมภาพและเสียงเข้าด้วยกันย่อมสร้างคุณค่าได้อย่างมหาศาล ถึงแม้ภาพจะเคลื่อนไหวไม่ได้ เช่น ภาพยนตร์ก็ตาม แต่เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายจะพบว่าสไลด์เทปเสียงมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า ภาพยนตร์อย่างมาก การใช้จึงคุ้มค่า ยิ่งไปกว่านั้นเพื่อประโยชน์ในการใช้บางประการ เป็นต้นว่า การศึกษาภาพที่ละเอียดอย่างละเอียดชัดเจน การขยายเพิ่มขึ้นสไลด์เทปเสียงย่อมใช้ได้ดีกว่าภาพยนตร์ในแง่ (วฤต พัฒนานุกิจ . 2529 : 19)

คุณค่าของสไลด์ต่อการเรียนการสอน

ได้มีผู้ให้ความเห็นในเรื่องคุณค่าของสไลด์ในการเรียนการสอนไว้มากมาย ทั้งต่างประเทศและในประเทศ เช่น แฮสและแพคเกอร์ (Hass and Packer. 1955 : 47) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสไลด์ในด้านการสอนไว้ ดังนี้

1. สามารถรวมจุดสนใจของผู้เรียนได้ดี
2. ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ดี
3. เป็นการช่วยเสริมบทเรียน
4. ทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้
5. ทบทวนบทเรียนได้
6. ใช้เสนอบทเรียนใหม่ต่อไป
7. ครูและนักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้

เดล (Dale . 1956 : 248) ได้สรุปคุณค่าของการใช้สไลด์ประกอบการสอนไว้

ดังนี้

1. นักเรียนจำนวนมากสามารถมองเห็นและศึกษาจากภาพเดียวกันในเวลาเดียวกัน
2. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิด เมื่อได้เห็นภาพอย่างชัดเจน
3. สามารถควบคุมและดึงดูดความตั้งใจของผู้เรียน เนื่องจากความมืดของห้องป้องกันมิให้เห็นสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทำให้จุดสนใจอยู่ที่ภาพที่ปรากฏบนจอ
4. ใช้ในการเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือการศึกษาด้วยตนเอง

วิททิช และชูลเลอร์ (Wittich and Schuller. 1962 : 331 - 332) ได้กล่าวถึง ประโยชน์และคุณค่าของสไลด์โดยทั่วไป คือ

1. เป็นสื่อที่มีคุณค่าสูงในการสอน
2. เสนอภาพได้อย่างกว้างขวาง เช่น ภาพถ่าย, การ์ตูน, แผนภูมิ, แผนภาพ, แผนสถิติ, แผนที่ และตาราง

3. เป็นที่รวมจุดสนใจของผู้เรียน
4. สามารถผลิตได้ทั้งที่เป็นสีและขาวดำ
5. ผลิตได้ง่าย ควบคุมผลิตเองได้และมีจำหน่ายในราคาถูก
6. สะดวกในการจัดฉาย
7. ไม่ต้องใช้ห้องฉายที่มีความมืดมากนัก
8. มีราคาไม่แพงจนเกินไป
9. ใช้สอนได้กว้างขวางทุกสาขาวิชา

นอกจากนี้ สไลด์ยังมีคุณสมบัติคล้ายกับฟิล์มสตริป ซึ่งมีประโยชน์ต่อการ เรียนการสอนหลายประการตามหลักของ บราวน์ (Brown. 1969 : 220 - 221) ดังนี้คือ

1. ให้ความรู้และความเข้าใจความหมายของคำ โดยการเชื่อมโยงกับวัตถุ หรือของจริง
2. ใช้ประกอบการสอนได้หลายวิชา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับ มหาวิทยาลัย
3. ให้ประสิทธิผลเช่นเดียวกับภาพยนตร์ในการประกอบการสอนรายละเอียด เกี่ยวกับข้อเท็จจริง

4. มีความเหมาะสมที่จะใช้สอนเรื่องราวที่ต้องการความร่วมมือจากผู้เรียน
5. ให้ประสิทธิภาพสูงเมื่อใช้ร่วมกับสื่ออื่น ๆ

เกือกูล คูปรัตน์ และคนอื่น ๆ (2518 : 92 - 93) ได้กล่าวถึงข้อดีของสไลด์ต่อ การเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. สามารถทำสไลด์ได้จากภาพวาด ข้อความต่าง ๆ ตัวพิมพ์ดีด สิ่งพิมพ์ รูปภาพหรือของจริง และทำสไลด์ได้ทั้งสีและขาวดำ
2. นักเรียนสามารถดูภาพได้นานเท่าที่ปรารถนา

3. สไลด์ช่วยให้นักเรียนศึกษาได้ ด้วยตนเอง
4. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน
5. ใช้สอนได้ทุกระดับตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัยและระดับผู้ใหญ่
6. ใช้ในการทบทวนบทเรียน ช่วยให้นักเรียนจำสิ่งที่เรียนผ่านมาแล้วได้มากขึ้น
7. เมื่อภาพยนตร์ไม่อยู่ในโอกาสที่จะใช้ สไลด์ช่วยได้มาก
8. โรงเรียนส่วนใหญ่มีกล้องถ้ายูอยู่แล้ว จึงสะดวกในการทำสไลด์
9. เนื่องจากสไลด์ราคาไม่แพงนัก การเก็บสไลด์จึงไม่ต้องระวังว่าจะหาย

อาจเก็บไว้ในห้องต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการ หรือห้องส่วนตัวของครู จะช่วยให้เกิดคุณค่าในการสอนมากขึ้น

10. ใช้สอนได้ทุกกระบวนการวิชา

ไพโรจน์ เบาใจ (2521 : 1) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสไลด์ที่มีต่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. สามารถใช้เร็วและรวมความสนใจของผู้เรียนได้ดี
2. มีความสะดวกในการฉายและไม่ต้องการห้องฉายที่มีดีมากนัก
3. ให้ภาพที่มีสีสันสวยงาม
4. การผลิตก็สามารถทำได้ง่ายและราคาไม่แพงนัก
5. สามารถดูซ้ำกันได้อย่างสะดวก
6. การเก็บรักษาก็ทำได้ง่ายและสะดวกเพราะกินเนื้อที่น้อย และมีคุณภาพ

คงทนเก็บไว้ใช้ได้นาน

7. ใช้แทนหรือลดขนาดของอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น แผนที่ แผนภูมิ หุ่นจำลอง และของจริงที่มีขนาดใหญ่ซึ่งไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ประกอบการสอนในห้องเรียนได้
8. ใช้สอนได้กว้างขวางทุกวิชา และทุกระดับชั้น
9. ใช้ร่วมกับอุปกรณ์อื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

วารินทร์ รัชมีพรหม (2529 : 3) ได้สรุปคุณค่าของสไลด์เทปประกอบเสียงที่มีต่อการศึกษา ได้ดังนี้

1. เปลี่ยนบรรยากาศในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นสนใจมากขึ้น

2. ทำให้ผู้เรียนได้เห็นทั้งภาพและเสียงที่สัมพันธ์กัน เป็นเรื่องราวต่อเนื่องก่อให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

3. ทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนหลายอย่าง เช่น แบบเรียน คำบรรยาย คู่มือ แบบฝึกหัด ภาพและเสียงประกอบย่อมทำให้เกิดความจำได้ดียิ่งขึ้นและยาวนานกว่าการใช้สื่อเพียงอย่างเดียว

4. สไลด์ประกอบเสียงสามารถนำมาเป็นสื่อที่ใช้เรียนเพียงคนเดียว เรียนเป็นกลุ่มเล็กหรือเป็นกลุ่มใหญ่ได้

5. สามารถนำมาดูซ้ำได้อีกเมื่อต้องการ เพื่อทบทวน เตือนความจำ หรือเพื่อการประเมินผล

6. ทำให้ตรงความสนใจของผู้เรียนได้เป็นเวลานานกว่าสื่อประเภทอื่น และยังก่อให้เกิดความรู้สึกว่าผู้เรียนได้มีประสบการณ์ร่วมกัน

7. สไลด์ประกอบเสียงที่ผลิตขึ้นโดยมีหลักการที่ดี วางแผนเป็นอย่างดี ผลิตเป็นอย่างดี โดยมีทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีทางจิตวิทยาอยู่เบื้องหลัง จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่ดีมาก

8. สไลด์ประกอบเสียงนั้นสามารถทำสำเนา (Duplicate) แจกจ่ายไปตามสถานศึกษาต่าง ๆ ได้ จึงทำให้ผู้เรียนที่อยู่ในที่ต่าง ๆ หรืออยู่ในที่ห่างไกลกันอาจได้เรียนรู้ในเรื่องนั้นอย่างเท่าเทียมกัน

จากคุณค่าของสไลด์ที่มีผู้กล่าวไว้ทั้งหมด แยกออกได้สองลักษณะคือ คุณค่าของสไลด์ต่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง กับคุณลักษณะพิเศษของสไลด์เมื่อเทียบกับสื่ออื่นอีกอย่างหนึ่ง

คุณค่าของสไลด์ต่อการเรียนการสอน สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ได้รับความสนใจ และเป็นที่รวมจุดสนใจของผู้เรียน
2. ใช้สอนนักเรียนจำนวนมาก หรือจะใช้สอนเป็นรายบุคคลก็ได้
3. ให้ประกอบการสอนได้หลายวิชาในทุกระดับชั้น
4. ใช้แก้ปัญหาในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี
5. ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนได้ และจะศึกษานานเท่าใดก็ได้

6. ให้ความรู้และความเข้าใจความหมาย โดยการเชื่อมโยงกับวัตถุหรือ
สิ่งของ
7. ใช้แทนหรือเปลี่ยนขนาดของอุปกรณ์ที่มีขนาดไม่เหมาะสมกับห้องเรียนได้
คุณลักษณะพิเศษของสไลด์เมื่อเทียบกับสื่ออื่นสรุปได้ดังนี้
1. ผลิตง่าย และค่าใช้จ่ายในการผลิตต่ำ
 2. สะดวกต่อการเตรียมและการใช้
 3. เก็บรักษาได้ง่าย ไม่เปื้อนสิ่งที่เก็บ และสามารถเก็บไว้ให้นานเท่าไรก็ได้
 4. สามารถตัดต่อเดิม หรือเปลี่ยนแปลงได้ง่าย
 5. ไม่ต้องใช้ห้องฉายที่มีมืดมากนัก
 6. สามารถนำไปใช้ร่วมกับอุปกรณ์อื่นได้อย่างกว้างขวาง

กระบวนการผลิต และการใช้สไลด์ประกอบเสียง

ณรงค์ สมพงษ์ (2525 : 24 - 28) ได้เสนอกระบวนการในการผลิตสไลด์
ประกอบเสียง ซึ่งสรุปได้ตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมคือ
จุดมุ่งหมายที่เราสามารถสังเกต และวัดผลได้ มีเกณฑ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน
เมื่อนำสไลด์ประกอบเสียงไปใช้แล้ว
2. วิเคราะห์ผู้ดู ลักษณะของผู้ดูจะเป็นตัวกำหนดวิธีการนำเสนอ เรื่องเนื้อหา
ระดับคำศัพท์ที่ใช้ในภาพหรือคำบรรยาย การเสนอตัวอย่าง แบบของการตอบสนองและการ
มีส่วนร่วมของผู้เรียน
3. ศึกษาเนื้อหา ในขั้นต่อไปผู้ผลิตจะต้องทำการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาในเรื่อง
ที่จะทำอย่างละเอียดจากแหล่งต่าง ๆ เท่าที่จะทำได้ ทั้งจากการศึกษาด้วยตนเองจาก
หนังสือศึกษาจากผู้รู้ หรือจากผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น เมื่อเห็นว่าได้เนื้อหากว้างขวางพอแล้ว
จึงกำหนดเนื้อหาให้อยู่ในขอบเขตของจุดมุ่งหมาย ซึ่งนำเสนอต่อผู้ดู
4. เขียนเค้าโครงเรื่อง หรือวิธีการนำเสนอ เป็นการวางโครงเรื่องคร่าว ๆ ว่า
สไลด์ประกอบเสียงของเราจะดำเนินเรื่องไปอย่างไร ซึ่งในเนื้อหาเดียวกันอาจมีวิธีนำเสนอ
เรื่องต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ลักษณะของผู้ดู และลักษณะเนื้อหาเป็นสำคัญ

การวางโครงเรื่องอาจทำได้หลายแบบ คือ 1) การนำเสนอไปตามลำดับเรื่อง มีบทนำ เนื้อหา และบทสรุป อาจเป็นการบรรยายตลอดเรื่อง หรือใช้การสนทนาโต้ตอบกัน และใช้การสัมภาษณ์เสนอข้อมูลในบางตอน 2) การนำเสนอแบบละคร คือเสนอในรูปการแสดงของตัวละครมีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อหา แล้วสอดแทรกข้อมูลที่เรากำลังต้องการในเรื่องด้วย การนำเสนอแบบนี้ เหมาะสำหรับการทำสไลด์ประเภทแนะนำ ชักจูงใจ เปลี่ยนเจตคติของผู้ดู

5. เขียนบัตรแผนงาน (Planning Card) หรือ โครงร่างของเรื่อง (Story Board) หรือ บท (Script) เมื่อได้ เนื้อหาและโครงเรื่องมาแล้ว ผู้เขียน Script จะต้องจินตนาการออกมาเป็นภาพที่เห็นได้ (Visual) ภาพที่ปรากฏ จะแสดงออกถึงสิ่งที่ต้องการจะสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ซึ่งอาจเป็น ภาพถ่าย กราฟ ชาร์ท แผนผัง ตาราง หรือตัวเลขที่อยู่ในลักษณะต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้ดูเข้าใจได้ง่ายขึ้น พร้อมทั้งเรียบเรียงถ้อยคำให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในสิ่งที่ภาพยังขาดอยู่ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้ดูขึ้นได้ ภาพและคำบรรยายเหล่านี้ มักจะบันทึกไว้ในบัตรแผนงาน ซึ่งเป็นการ์ด ขนาด 6 X 4 โดยใช้ 1 ใบต่อสไลด์ 1 ภาพ ต่อจากนั้นจึงนำบัตรแผนงานมาวางเรียงตามลำดับหมายเลข ซึ่งถ้าเห็นว่าภาพคำบรรยายไม่เหมาะสม ก็อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไข สับเปลี่ยนภาพได้ ถ้าเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว จึงส่งไปให้ฝ่ายเทคนิคดำเนินการถ่ายภาพ เขียนอาร์ตเวิร์ค แล้วบันทึกเสียงต่อไป ภาพ และคำบรรยายที่นำมาเขียนเป็นลำดับต่อเนื่องกันเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Story Board หรือ Script

สำหรับเทคนิคในการสร้างบทเรียนสไลด์ประกอบเสียงนั้น สาโรจน์ แผงยัง (2523 : 89 - 97) ได้เสนอแนะรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ สรุปได้ดังนี้

การเขียน Script ควรคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. โครงเรื่องต้องเริ่มจากง่ายไปหายาก และเสนอตามลำดับขั้น
2. เป็นการนำเสนออย่างเข้าใจผู้ดู ทั้งภาพและคำบรรยาย
3. ควรเน้นความหมายที่ภาพ คำบรรยายเป็นเพียงส่วนประกอบ
4. แต่ละภาพไม่ควรใช้เวลาฉายนานเกิน 1 นาที
5. ในการบรรยาย ควรใช้คำที่ง่าย และสั้น เข้าใจได้ทันทีตรงกับรูปภาพ
6. การใช้เสียงดนตรี หรือเสียงประกอบ (Sound Effect) ต้องมีความ

สอดคล้องกับรูปภาพ และคำบรรยายด้วย

การทำอาร์ตเวิร์ค ซึ่งหมายถึง การทำกราฟิกอาร์ต (Graphic Art) ที่จะถ่าย
ดำเนินเรื่องของสไลด์เช่น รูปภาพ รูปวาด ตัวอักษร ชาร์ท (Chart) แผนสถิติ แผนภูมิ
งานด้านนี้เป็นหน้าที่ของช่างเขียน หรืองานกราฟิก (Graphic Art) มีข้อที่ควรคำนึงถึง คือ

1. ขนาดของต้นฉบับ คือ อาร์ตเวิร์ค (Art Work) ที่นำมาถ่ายจะต้องอยู่ใน
อัตราส่วนความกว้างยาว เหมาะกับสไลด์ ที่จะนำมาถ่ายทำ เช่น ถ้าถ่ายด้วยฟิล์ม 110 ,
135 ชนิด 35 มิลลิเมตร จะต้องใช้ต้นฉบับมีอัตราส่วน กว้าง : ยาว เท่ากับ 2 : 3
2. ต้นฉบับควรใช้สีเข้มเป็นพื้น
3. ต้นฉบับจะต้องดูง่ายไม่ยุ่งยาก
4. ตัวอักษรควรเป็นสีอ่อนอยู่บนพื้นสีเข้ม เช่น สีขาวพื้นสีน้ำเงิน หรือสีเหลือง
บนพื้นดำ ฯลฯ
5. ขนาดของตัวอักษรควรมีขนาดอย่างน้อย 1/20 ของความกว้าง
6. ตัวอักษรไม่ควรเกิน 6 บรรทัดใน 1 ต้นฉบับ
7. ใน 1 ต้นฉบับไม่ควรมีเรื่องราวมากเกินไป
8. สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ ควรมีสีติดกับพื้น
9. ตัวอักษรกับสัญลักษณ์ที่นำมาถ่ายต้องคม
10. ตัวอักษรควรเป็นตัวหนาที่ป เช่น ตัวอักษรสำเร็จรูป

การถ่ายทำจะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือการถ่ายของจริง และการถ่ายก๊อปปี้
การถ่ายของจริงจะมีอุปกรณ์คือ กล้องถ่ายภาพ ที่นิยมที่สุดในการถ่ายสไลด์ คือ กล้อง
เลนส์เดี่ยวสะท้อนแสง เพราะสามารถถ่ายสไลด์ขนาด 2 X 2 ตารางนิ้วได้โดยใช้ฟิล์ม
35 มิลลิเมตร นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบการถ่ายสไลด์ด้วย เช่น ขาตั้งสามขา
สายชัตเตอร์ เครื่องวัดแสง ไฟแฟลช ฯลฯ ส่วนในการถ่ายก๊อปปี้นั้น จะมีอุปกรณ์คือแท่น
ก๊อปปี้พร้อมไฟ เลนส์ (Close up) เครื่องวัดแสง ฟิลเตอร์ กรอบกระดาษสีดำ เจาะอัตราส่วน
เท่ากับต้นฉบับ กระดาษใสวางทับภาพ หรือใช้ (Polarized Light) แท่น เพื่อป้องกันการสะท้อน
แสง และ (Bellow) สำหรับการก๊อปปี้จากสไลด์ เป็นสไลด์หรือใช้เครื่อง Duplicate สไลด์ก็ได้

การบันทึกเสียง มีข้อควรคำนึงดังนี้

1. การอ่านคำบรรยาย ควรอ่านชัดเจน และมีระดับเสียงสูงต่ำ
2. อย่าอ่านเร็วเกินไป หรือช้าเกินไป

3. การใช้เสียงประกอบควรเหมาะสมกับเนื้อหา เรื่อง และรูปภาพ
4. การบันทึกเสียงต้องระวังอย่าให้เสียงที่ไม่ต้องการเข้ามาด้วย
5. การบรรยายอาจเว้นช่องเปลี่ยนสไลด์ หรือบรรยายติดต่อกันไปตาม

ลักษณะของภาพ

6. เสียงดนตรีประกอบไม่ควรจะดังกลบคำบรรยาย เสียงดนตรีประกอบควรเข้ากับบรรยากาศในเนื้อหา

รัชชัย สันคิตีประภา (2525 : 73) ได้กล่าวถึงการเตรียมการเพื่อการบันทึกเสียงประกอบสไลด์ พอสรุปได้ดังนี้

1. บท (Script) ผู้จัดทำสไลด์ จะต้องจัดทำบทด้วยพิมพ์ดีด เว้นช่องไฟให้เหมาะสม เพื่อสะดวกในการอ่าน
 2. ผู้บรรยาย (Announcer) ผู้บรรยายสไลด์ควรจะเป็นผู้ที่มีน้ำเสียงทุ้ม น่าฟัง การอ่านมีจังหวะ อ่านบทได้เหมือนคำพูด
 3. อุปกรณ์และห้องอัดเสียง (Equipments and Recording Room)
 4. เพลงประกอบ (Background Music) การนำเพลงมาประกอบในคำบรรยายจะทำให้ผู้ชมเกิดจินตนาการเพิ่มขึ้น ทำให้ผู้ฟังสนใจในเนื้อเรื่อง นอกจากนั้นเพลงประกอบยังช่วยแบ่ง และเชื่อมเนื้อหาของเรื่องอีกด้วย
 5. เสียงประกอบ (Sound effects) เสียงประกอบที่นำมาประกอบในสไลด์ก็เพื่อทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกสมจริงมากยิ่งขึ้น แต่ทว่าไม่จำเป็นที่สไลด์ทุกเรื่องจะต้องมีเสียงประกอบทุกเรื่อง
 6. การเตรียมการและการบันทึกเสียง (Preparation and Recording) ควรจะมีการเตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมเพรียง เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และความสมบูรณ์
 7. การบันทึกสัญญาณเปลี่ยนภาพ (Synchronization Recording)
- ในการสอนด้วยสไลด์นั้น ประภัสสร รุจิพร (2526 : 235 - 253) ได้เสนอแนะการใช้สไลด์ประกอบการสอนโดยทั่ว ๆ ไปไว้ 4 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. เตรียมตัวก่อนใช้ (Prepare Yourself of use Slide) ก่อนใช้ต้องมีการฉายดูภาพ (Preview)

2. เตรียมชั้นเรียน (Develop Class Readiness) ผู้สอนจะต้องบอกให้ผู้เรียนรู้ว่า จะดูเรื่องอะไร เนื้อเรื่องย่อ ๆ เป็นอย่างไร และสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนมาแล้วหรือไม่ ทั้งบอก ให้ผู้เรียนรู้ถึงจุดสำคัญของเรื่องคืออะไร หลังจากดูแล้วจะให้ผู้เรียนมีกิจกรรมอะไรบ้าง และ จะมีการติดตามผล

3. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในระหว่างการดู (Encourage Appropriate Student Participation During Slide Showing) กระตุ้นให้ติดตามความหมายของภาพ

4. การติดตามผล (Follow up the Showing) หลังจากดูสไลด์แล้วควรมีการติดตามผล อาจจะทำได้นี้

4.1 ถามความเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการดูสไลด์

4.2 ให้ผู้เรียนถามเมื่อมีปัญหาจากการดู

4.3 ให้ผู้เรียนเขียนเรื่องย่อเฉพาะส่วนสำคัญ

4.4 ให้ผู้เรียนค้นคว้าเรื่องนั้น ๆ ต่อไปอีกจากห้องสมุดแล้วมารายงานต่อ

ภายหลัง

4.5 ถ้าเป็นสไลด์เกี่ยวกับการสาธิต หรือ ทักษะ หลังจากดูแล้วควรจัดให้มีการทดลอง หรือ ฝึกหัดทำทันที

4.6 ให้ผู้เรียนประเมินสไลด์ว่าได้ผลหรือไม่ และทำอย่างไรจึงจะปรับปรุง ให้การเรียนโดยใช้สไลด์ได้ผลดียิ่งขึ้น

4.7 หลังจากดูสไลด์แล้ว อาจให้ผู้เรียนเรียงความก็ได้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนาฏศิลป์

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนาฏศิลป์ไว้

ดังนี้

อนันต์นพ นิรมล (2531 : 32) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากเทปวีดิทัศน์กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ภาคปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนจากวีดิทัศน์สูงกว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการเรียนรู้ภาคความรู้ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

เกสินี นันทวิสิทธิ์ (2533 : 74 - 75) ได้ศึกษาถึงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนาฏยศัพท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้และไม่ใช้บทเพลงประกอบการสอน พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเพลงประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยไม่ใช้บทเรียนประกอบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อาภรณ์ บุญสาธ (2535 : 68 - 69) ได้สร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์แบบวีดิทัศน์ เรื่อง “ระบำ” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน สรุปได้ว่าชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์แบบวีดิทัศน์ เรื่อง “ระบำ” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) ดังนี้ คือภาคทฤษฎี 89.77 / 90.11, ภาคปฏิบัติ 91.70 / 90.11, ภาคประยุกต์ 90.30 / 90.11 และรวมทุกกิจกรรม 91.00 / 90.11 ส่วนผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองสอน โดยใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์มีประสิทธิภาพสูงน่าเชื่อถือได้

สุทธิรา แก้วมณี (2536 : 56) ได้ศึกษาประสิทธิภาพเทปวีดิทัศน์การสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง “รำวงมาตรฐาน” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์เรื่อง “รำวงมาตรฐาน” ของนักเรียนที่สอนโดยใช้เทปวีดิทัศน์กับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความสนใจในการเรียนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง “รำวงมาตรฐาน” ของนักเรียนที่สอนโดยใช้เทปวีดิทัศน์กับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัฒนา ชื่นวงศา (2536 : 58) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ของครูก่อนได้รับการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของครูผู้สอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางละมุง

จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2535 จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่าผลการปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ของครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนิษฐา โพธิสินธุ์ (2537 : 56 - 57) ได้ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับปัญหาได้ดังนี้ ด้านกิจกรรมเน้นการฟังเพลงและการร้องเพลง กิจกรรมนาฏศิลป์และกิจกรรมเน้นจังหวะ เมื่อพิจารณาปัญหาการสอนแต่ละกิจกรรมเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมเน้นการฟังเพลงและการร้องเพลง ปัญหาอันดับหนึ่งคือ การฝึกร้องเพลงตามหลักโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น ปัญหาอันดับสุดท้าย คือ การฟังเพลงเด็กและการร้องเลียนแบบเสียงสัตว์ต่าง ๆ ด้านกิจกรรมนาฏศิลป์ ปัญหาอันดับหนึ่งคือ การสอนใช้ภาษาตามเรื่องราวที่สมมติขึ้นจากชีวิตจริง ปัญหาอันดับสุดท้ายคือ การใช้ภาษาทำสื่อความหมายแสดงความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ยิ้ม ดีใจ เสียใจ โกรธ และด้านกิจกรรมเน้นจังหวะ ปัญหาอันดับหนึ่งคือการรำย่ำและการเคลื่อนไหวอย่างมีแบบแผน เช่น การละเล่นพื้นเมือง การเต้นหรือการรำ ปัญหาอันดับสุดท้ายคือ การเคาะจังหวะตามใจชอบโดยใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายเป็นเครื่องเคาะจังหวะ เช่น การปรบมือ การตบเท้า

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนาฏศิลป์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้ทราบว่า การใช้อุปกรณ์ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม มีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้ ความสนใจ และสามารถให้ผลการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ยังมีผู้ทำการวิจัยน้อยมากแต่งานวิจัยที่พอจะเกี่ยวข้องได้มีดังนี้

ฮอลล์ควิสท์ (Hallquist, 1968 : 3902) ได้ทำการศึกษาเพื่อแสดงให้เห็นว่า ถ้าใช้ดนตรีประกอบอย่างมีประสิทธิภาพในการสอนวิชาภูมิศาสตร์แล้ว จะสามารถช่วยให้การเรียนรู้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะพิเศษของประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และได้

เปรียบเทียบวิธีการสอนแบบคณะกรรมการกับวิธีอภิปราย โดยสอนภูมิศาสตร์ของประเทศเยอรมันให้กับกลุ่มตัวอย่าง 8 กลุ่ม โดยให้กลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียนศึกษาวิธีอภิปรายอีก 2 ห้องเรียนใช้วิธีการคณะกรรมการ และใช้ดนตรีประกอบด้วย ผู้วิจัยได้เลือกเอาดนตรีที่เหมาะสมสำหรับหัวข้อต่าง ๆ ที่จะเรียน และได้จัดบันทึกเทปเหล่านั้น เพื่อมอบให้ครูสำหรับใช้สอนประจำวัน ผู้วิจัยได้เริ่มทดลองตั้งแต่ 30 ตุลาคม ถึง 17 พฤศจิกายน 1967 แล้วรวบรวมข้อมูลของกลุ่มควบคุมและทดสอบผลสรุปของการเรียน และมีการสอบอีกครั้งหลังจากเรียนจบบทเรียนไปแล้ว 5 เดือน (Delayed Post-test) การวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบนัยสำคัญที่ระดับ .05 ปรากฏผลที่น่าสนใจดังนี้

1. คะแนนของกลุ่มทดลองทั้งหมด Post-test มากกว่ากลุ่มควบคุม
2. กลุ่มที่เรียนโดยวิธีอภิปราย โดยมีเสียงดนตรีประกอบได้คะแนน Post -test มากกว่ากลุ่มทดลองอื่น ๆ
3. กลุ่มที่เรียนโดยวิธีการคณะกรรมการ โดยมีดนตรีประกอบได้คะแนน Delayed Post-test มากกว่ากลุ่มทดลองอื่น ๆ และกลุ่มควบคุม

สลัส (Sluss. 1968 : 755 - A) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่ทำให้ทัศนคติทางด้านดนตรีของครูแตกต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามที่มีชื่อว่า The Oregon Test For Attitude Toward Music เพื่อวัดทัศนคติที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ทางด้านดนตรี และความเชื่อมั่นในตนเองในการสอนดนตรี พบว่าประสบการณ์ทางด้านดนตรี กับทัศนคติมีความสัมพันธ์กัน ครูหญิงและครูชายมีความแตกต่างกันในเรื่องทัศนคติที่มีต่อดนตรี ประสบการณ์ทางด้านดนตรี และความเชื่อมั่นในตนเองทัศนคติที่มีต่อดนตรีสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองในการสอนดนตรี แต่จำนวนปีที่ทำการสอนดนตรีกับทัศนคติที่มีต่อดนตรีไม่สัมพันธ์กัน

เบิร์ช (Birch. 1969 : 1743 - A) ได้ศึกษาทัศนคติที่มีต่อดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สุดท้าย จำนวน 4 โรงเรียน ในรัฐโคโลราโด โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความแตกต่างของทัศนคติในแง่ภูมิหลังทางด้านดนตรีของนักเรียน ด้านอาชีพของผู้ปกครอง และเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียน พบว่านักเรียนทั้งหมดเห็นความสำคัญของดนตรี แต่มีทัศนคติต่อดนตรีสมัยใหม่น้อยที่สุด นักเรียนที่มีภูมิหลังด้านดนตรีมาก จะมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนวิชาดนตรีจะทำคะแนนแบบทดสอบวัด

ทัศนคติได้สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ไม่มีโปรแกรมเปิดสอนด้านดนตรี และพบอีกด้วยว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อดนตรี

จอห์นสโตน (Johnstone. 1973 : 500) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการทดลองสอน โดยใช้ซัลยูรีคอร์เดอร์เป็นอุปกรณ์การสอนดนตรีขั้นพื้นฐานในห้องเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อสร้างวิธีการสอนดนตรีขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ของห้องเรียนแบบต่าง ๆ และเพื่อกำหนดว่าวิธีการดังกล่าวเหมาะสมกับนักเรียนในระดับความสามารถทางดนตรีระดับใด และผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างกันในด้านความรู้สึกของเสียงระดับขั้นคู่เสียง และการรับรู้เสียงเมเจอร์ ไมเนอร์ และไม่มี ความแตกต่างกันทางด้านการเข้าใจในระดับเสียง

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ในต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ดนตรีมีประโยชน์และมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ ตลอดจนจนความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ทางด้านดนตรี กับทัศนคติที่ดีต่อวิชาดนตรีมีความสัมพันธ์กันและช่วยส่งเสริมให้เห็นความสำคัญทางการเรียนในวิชาดนตรี

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสไลด์เทปเสียง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสไลด์เทปเสียงไว้ ดังนี้

วนิดา เศรษฐมงคลเลิศ (2529 : 59) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างบทเรียนสไลด์ เทปการ์ตูนประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง “มอม” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน ปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2528 จำนวน 80 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วฤต พัฒนานุโรจน์. (2529 : 67) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างและประเมิน ประสิทธิภาพของสไลด์ประกอบเสียงในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต “ประชากรศึกษา” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านโคกสวาย โรงเรียนชุมชนบ้านด่านจาก โรงเรียนบ้านทองหลาง และโรงเรียนบ้านมาบกราด กลุ่มละ 24 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าความแตกต่างระหว่างการเรียนจากสไลด์ประกอบเสียงและการไม่ได้เรียนเหมือนกันทั้งในกลุ่มที่ได้รับและไม่ได้รับการทดสอบก่อนเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่ได้รับและไม่ได้รับการทดสอบก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน และกลุ่มที่เรียนจากสไลด์ประกอบเสียงและกลุ่มที่ไม่ได้เรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 โดยที่การเรียนโดยใช้สไลด์ประกอบเสียงของกลุ่มที่ได้รับหรือไม่ได้รับการทดสอบก่อนเรียนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียน

ลักษณะ ศรีแพ่ง (2531 : 94 - 95) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดสไลด์ประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดสไลด์ประกอบการสอนกับของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 2 กลุ่มสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อารี ศิริชัย (2535 : 38) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้บทเรียนสไลด์ประกอบเสียง เรื่อง สมการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจักษ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้บทเรียนสไลด์ประกอบเสียง เรื่อง สมการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนซ่อมเสริมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสไลด์เทปเสียงดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า สไลด์เทปเสียงสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างกว้างขวางแทบทุกวิชา ไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะเมื่อนำมาใช้ร่วมกับอุปกรณ์อื่น ๆ และสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ พบว่าได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสไลด์เทปเสียงไว้ ดังนี้

แมคเกจ (McGage. 1971 : 5168 - A) ได้เปรียบเทียบการสอนโดยใช้สไลด์และหุ่นจำลองกับการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต สอนเกี่ยวกับความคิดรวบยอดในวิชาเรขาคณิต ผลปรากฏว่าการสอนโดยใช้สไลด์และหุ่นจำลองให้ผลดีว่าการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต

ชอว์ (Shaw. 1971 : 6653 - A) ได้สร้างบทเรียนโปรแกรมสไลด์ประกอบเสียงแบบเส้นตรงวิชาทักษะการตีกลองเด็กชั้น มี 132 กรอบ ทดลองกับนักเรียนมัธยมศึกษาและนักศึกษาระดับวิทยาลัย ผลการวิจัยปรากฏว่าบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์ประกอบเสียงมีประสิทธิภาพสามารถสอนทักษะทางดนตรีได้ นักเรียน นักศึกษาพอใจบทเรียนแบบโปรแกรมในรูปแบบลักษณะ เนื้อหา ความง่าย ความชัดเจน การสนใจและการเรียนรู้ได้รวดเร็ว แต่ก็เห็นพ้องกันว่าบทเรียนชนิดนี้ไม่สามารถสอนทักษะทางดนตรีได้ดีเท่ากับครูจริง ๆ ผู้วิจัยได้สรุปว่าบทเรียนแบบโปรแกรมที่สอนทางทักษะถ้านำมาสอนร่วมกันกับบทเรียนโปรแกรมทางด้านเนื้อหา จะมีประสิทธิภาพมากกว่าการสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมทางด้านเนื้อหาอย่างเดียว

แมคกายร์ (McGuire. 1971 : 4644 - A) ได้ทดลองใช้สไลด์เทปฝึกการเรียนรู้ของนักเรียน 135 คน ปรากฏว่า กลุ่มที่ฝึกฝนการเรียนรู้ของสไลด์เทป สามารถเขียนได้รวดเร็วและถูกต้องกว่าการสอนตามปกติ

ลอรี (Laurie. 1975 : 7708 - A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้สไลด์ประกอบเทป เรื่อง สภาพความสมบูรณ์ของร่างกาย นักศึกษาจำนวน 2 กลุ่ม ผลปรากฏว่าการสอนทั้งสองวิธีเป็นการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพและไม่มีวิธีการสอนแบบใดให้ผลดีกว่ากันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วอง (Wong. 1976 : 7028 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการบรรยายและการใช้สไลด์เทป สำหรับการแนะนำการใช้วัสดุเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับคำแนะนำการใช้วัสดุเรียนโดยใช้สไลด์เทป และการบรรยายให้ผลดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับคำแนะนำ แต่การบรรยายและการใช้สไลด์เทปให้ผลดีทัดเทียมกัน

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสไลด์เทปเสียงในต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า การสอนโดยใช้สไลด์เทปเสียงเป็นสื่อให้ผลการเรียนรู้ดีกว่าการสอนแบบปกติ นอกจากนี้หากพิจารณาตามลักษณะที่ช่วยให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้แล้ว สไลด์เทปช่วยให้เกิดประสบการณ์ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สไลด์เทปเสียงในการเรียนการสอน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าบทเรียนสไลด์เทปเสียงเป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน สามารถทำให้ผู้เรียนรับรู้ทั้งทางโสตสัมผัสและจักขุสัมผัส ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น มีความเข้าใจอย่างชัดเจนและเกิดความบันเทิงไปพร้อม ๆ กัน สไลด์เทปเสียงจึงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน และช่วยการสอนของครูได้ในบางบทเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียง
5. วิธีดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนวัดช่องลม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 166 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนวัดช่องลม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากมาหนึ่งห้องเรียน เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างหนึ่งกลุ่ม จำนวน 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. สไลด์เทปเสียง สำหรับการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ ด้วยบทเรียนสไลด์เทปเสียง เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคความรู้เกี่ยวกับทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์) ภาษาท่า ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น การขับร้องและทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

3.2 แบบสังเกตภาคปฏิบัติทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์) ภาษาท่า การขับร้องและทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการสอนและบทเรียนสไลด์เทปเสียง

1.1 ศึกษารายละเอียดและจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ตลอดจนคู่มือครูและแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

1.2 แบ่งเนื้อหาที่จะนำมาทดลองสอนออกเป็น 4 บทเรียน คือ

บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)

บทเรียนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า

บทเรียนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้นและการขับร้องเพลงนกขมิ้น

บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

1.3 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และเขียนเป็นจุดประสงค์เชิง

พฤติกรรม

1.4 เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สัมพันธ์กับเนื้อหาแต่ละบทเรียน

1.5 เขียนแผนการสอนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1.6 นำแผนการสอนที่เขียนขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีและนาฏศิลป์ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์รัตติยะ วิไลตพงศ์ อาจารย์ จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์ และอาจารย์อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ เป็นผู้ตรวจแนะนำเพื่อนำมา ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

1.7 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว มาสร้างเป็นบทเรียนสไลด์เทปเสียง จากนั้นนำบทเรียนสไลด์เทปเสียงที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีและนาฏศิลป์ 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการถ่ายทำสไลด์ เทปเสียง 1 ท่าน คือ อาจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์ เป็นผู้ตรวจสอบแนะนำเพื่อปรับปรุง แก้ไขก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ

1.8 นำบทเรียนสไลด์เทปเสียงไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปริวาส จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข เพื่อนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์

ภาคความรู้เกี่ยวกับทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์) ภาษาท่า ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น การขับร้อง และทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือวัดผล การศึกษาของ อนันต์ ศรีโสภะ (2525 : 111 - 134) หนังสือการทดสอบแบบอิงเกณฑ์ แนวคิด และวิธีการของ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2527 : 1 - 211) และเทคนิคการเขียนข้อสอบ จากหนังสือเทคนิคการวัดผลของ ชวาล แพรัตกุล (2520 : 11 - 210)

2.2 วิเคราะห์จุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ในเนื้อหา เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางนาฏยศัพท์ ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า ความรู้เกี่ยวกับเพลง นกขมิ้น การขับร้อง และทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น แล้วนำมาสร้างแบบทดสอบแบบ ปปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก 1 ฉบับ จำนวน 60 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีและนาฏศิลป์ 3 ท่าน อาจารย์รัตติยะ วิไลตพงศ์ อาจารย์

จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์ และอาจารย์อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงและภาษา

2.4 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปริวาสที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เดห์ ฟาน จากนั้นจึงคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .32 - .74 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .21 - .78 ขึ้นไป คัดเลือกไว้ 40 ข้อ

2.5 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ 40 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปริวาส ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ลิวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 168) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8034

3. แบบสังเกตภาคปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

1. แบบสังเกตการปฏิบัติท่ารำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์) และภาษาท่า จำนวน 27 ข้อ
2. แบบสังเกตการปฏิบัติขับร้องเพลงนกขมิ้น จำนวน 3 ข้อ
3. แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ ท่ารำประกอบเพลงนกขมิ้น จำนวน 12 ข้อ

แบบสังเกตทั้ง 3 แบบ จะสร้างขึ้นเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยยึดแนวทางจากเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเป็นหลักและปรับปรุงจากแบบสังเกตพฤติกรรมภาคปฏิบัติของ อาภรณ์ บุญสาธร (2535 : 197 - 198) ในการกำหนดพฤติกรรมที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติในเรื่อง การปฏิบัติท่ารำเบื้องต้น ภาษาท่า การขับร้อง และการรำประกอบเพลงนกขมิ้น เป็นข้อ ๆ

3.2 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีและนาฏศิลป์ 3 ท่าน อาจารย์รัตติยะ วิสิตตพงศ์ อาจารย์จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์ และ อาจารย์อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ เป็นผู้ตรวจแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.3 นำแบบสังเกตไปทดลองใช้ โดยผู้วิจัยและครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ 1 ท่าน คือ อาจารย์ดวงรัตน์ เปรมโรจน์ ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของแบบสังเกตทั้งหมด ตลอดจนวิธีการให้คะแนนในแต่ละข้อ จากนั้นจึงนำไปทดลองสังเกตนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปริวาส ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตตามลำดับคะแนน ดังนี้

ดี กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 3

ปานกลาง กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 2

ต้องปรับปรุง กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 1

3.4 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต ผลการเรียนรู้ระหว่างผู้สังเกต 2 คน โดยใช้สูตรของ วิลเลียม เอ สกอตต์ (William A.Scott) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 127) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9640

4. การสร้างบทเรียนสไลด์เทปเสียง

4.1 ศึกษาเนื้อหาในวิชากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาสร้างเป็นบทเรียนสไลด์เทปเสียงสำหรับการทดลอง

4.2 แบ่งเนื้อหาของบทเรียนออกเป็นตอน ๆ เพื่อจัดทำคำบรรยายและกำหนดภาพ

4.3 สร้างคำบรรยายตามเนื้อหา และมีการสรุปในแต่ละตอน

4.4 กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของคำบรรยายแต่ละตอน เพื่อสะดวกในการถ่ายภาพและการสร้างแบบทดสอบ

4.5 กำหนดภาพให้ตรงกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของคำบรรยายแต่ละตอน จะต้องมีการกำหนดภาพหลักไว้ก่อน 1 ภาพ แล้วกำหนดภาพเสริมเพิ่มเติมอีก 1 - 5 ภาพ แล้วแต่ความเหมาะสมของเนื้อหาคำบรรยาย ซึ่งภาพเสริมจะอยู่ในขอบข่ายของเนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของภาพหลัก

- 4.6 จัดทำลำดับเรื่อง (Story board) และทำบท (Script) เพื่อใช้ในการถ่าย
ภาพต่อไป
- 4.7 นำบทสไลด์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการถ่ายภาพและการผลิตสไลด์ตรวจสอบ
ความถูกต้องและความเหมาะสม
- 4.8 ถ่ายทำสไลด์ตามบทที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เพื่อทำเป็นต้นฉบับ
- 4.9 นำสไลด์ที่ถ่ายทำตามบท ไปให้ อาจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์
ผู้เชี่ยวชาญทางการถ่ายภาพและการผลิตสไลด์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับปรุง
แก้ไข
- 4.10 บันทึกเสียงบรรยายตามบทสไลด์ พร้อมบันทึกสัญญาณควบคุมการ
เปลี่ยนภาพโดยใช้เครื่อง Slide - tape synchronizer
- 4.11 นำบทเรียนสไลด์เทปเสียงไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการถ่ายภาพและการ
ผลิตสไลด์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปหาประสิทธิภาพของ
บทเรียนสไลด์เทปเสียง

การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียง

การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียง ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
80/80 ในการปฏิบัติ ผู้วิจัยได้กำหนดการหาประสิทธิภาพตามลำดับขั้น ดังนี้

ครั้งที่ 1 เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพ โดยนำบทเรียนสไลด์เทปเสียงสำหรับ
การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ไปทดลองกับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดปริวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน โดยสังเกต
และรวบรวมปัญหา ข้อบกพร่องเกี่ยวกับความเหมาะสมของลำดับเนื้อหา ภาษา การจัด
กิจกรรม ระยะเวลาที่ใช้ แบบทดสอบและแบบสังเกตการปฏิบัติ

การทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงกับนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งภาคความรู้
และภาคปฏิบัติ ต่อจากนั้นผู้วิจัยจะเปิดบทเรียนสไลด์เทปเสียงให้นักเรียนศึกษา พร้อมทั้ง
ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนจนจบบทเรียนที่ 1 แล้วให้
นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจ ต่อจากนั้นให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและ

ฝึกปฏิบัติหลังสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนการสอนในบทเรียนที่ 1 ปฏิบัติเช่นนี้จนจบบทเรียนที่ 4 แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบรวมหลังการเรียน ซึ่งใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ

ผลจากการทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน พบข้อคิดเห็นและข้อบกพร่อง ดังนี้

1. ภาพสไลด์บางภาพไม่ชัดเจน เนื่องจากแสงในการถ่ายทำไม่เพียงพอ ทำให้นักเรียนมองภาพไม่ชัดเจน
2. ภาพสไลด์บางภาพมุมในการถ่ายทำไม่ถูกต้อง ทำให้นักเรียนเกิดความสับสนเกี่ยวกับลักษณะของท่ารำ

3. เสียงคำบรรยายในบทเรียนที่ 1 เบาเกินไป

4. กิจกรรมเสริมความรู้ความเข้าใจในบทเรียนที่ 1 และบทเรียนที่ 2 มากเกินไป

หลังจากการทดลองหาคุณภาพ ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสไลด์เทปเสียงในแต่ละบทเรียน ปัญหาจากการทดลองดังกล่าวผู้วิจัยได้นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทและปริญญาตรี ได้แก่ อาจารย์รัตติยะ วิสิตตพงศ์ อาจารย์จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์ และอาจารย์อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ พิจารณาความเหมาะสมเพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสไลด์เทปเสียง เพื่อเตรียมนำไปทดลองครั้งต่อไป

ครั้งที่ 2 นำบทเรียนสไลด์เทปเสียงการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ท่ารำ ประกอบเพลงนกขมิ้น ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดปริวาสสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อบกพร่องเกี่ยวกับความเหมาะสมของลำดับเนื้อหา ภาษา การจัดกิจกรรม ระยะเวลาที่ใช้ แบบทดสอบและแบบสังเกตการปฏิบัติ

ผลการทดลองครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 คน พบข้อคิดเห็นและข้อบกพร่องดังนี้

1. เสียงคำบรรยายในขณะที่สั่งให้นักเรียนปฏิบัติทำ สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจน ทำให้นักเรียนปฏิบัติทำไม่พร้อมกัน

2. ภาพขั้นตอนในการปฏิบัติทำยังไม่ต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติ
ทำได้ในบางท่า

3. คำถามและคำตอบในแบบทดสอบภาคความรู้ทำบทเรียน บางข้อใกล้เคียง
กันมาก ทำให้นักเรียนสับสนเวลาทำแบบทดสอบ

หลังจากการทดลองหาคุณภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงครั้งที่ 2 ผู้วิจัยจะรวบรวม
ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสไลด์เทป
เสียงแต่ละบทเรียน ตามข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่พบในการทดลอง แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการ
ควบคุมปริญญาบัตร และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแล้ว
นำไปปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสไลด์เทปเสียงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมนำไปทดลองครั้งต่อไป

ครั้งที่ 3 เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยนำไปใช้กับกลุ่ม
ทดลองภาคสนาม ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของ
โรงเรียนวัดปริวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มาหา
ประสิทธิภาพจากคะแนนการประเมินผลทำบทเรียน (E_1) และคะแนนที่ได้จากการ
ประเมินผลหลังเรียน (E_2) เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) มีประสิทธิภาพเท่ากับ
84.22 / 83.67

ระยะเวลาในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทดลองสัปดาห์ละ 1 วัน วันอังคาร เวลา 10.30-11.30 น.
วันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวมเป็นเวลา 5 สัปดาห์

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนการเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวัดความรู้ในภาคความรู้
กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ ภาคความรู้เกี่ยวกับทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์) ภาษาท่า
ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น การขับร้องและทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น จำนวน 40 ข้อ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ดำเนินการสอนด้วยบทเรียนสไลด์เทปเสียง ซึ่งมีทั้งหมด 4 บทเรียน โดยครูจะเป็นผู้เปิดบทเรียนสไลด์เทปเสียงให้นักเรียนศึกษา พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในแต่ละบทเรียน ตามลำดับขั้นในแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ครูผู้สอนมีหน้าที่คอยควบคุมสไลด์เทปเสียง ควบคุมดูแลกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ช่วยจัดกิจกรรมเพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจเมื่อจบบทเรียนแต่ละบทและในแต่ละแผนการสอน จะให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและฝึกปฏิบัติท้ายบทเรียน

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลองสอนด้วยบทเรียนสไลด์เทปเสียง ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบทดสอบฉบับเดิม ทดสอบภาคปฏิบัติโดยผู้วิจัยและครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ 1 ท่าน คือ อาจารย์ดวงรัตน์ เปรมโรจน์ เป็นผู้สังเกตตามแบบสังเกตที่สร้างขึ้นแล้วบันทึกข้อมูลไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละคน
2. หาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงตามเกณฑ์ 80/80

การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้จากการทำแบบฝึกหัดและฝึกปฏิบัติท้ายบทเรียน ทั้งหมดรวมกันคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งภาคความรู้ และภาคปฏิบัติหลังการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 80

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าร้อยละ

1.2 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยคำนวณจากสูตร (Ferguson, 1981 : 49)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทดสอบ

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. สถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้

เทคนิค 27% ของ จุง เทห์ ฟาน (Chung - Teh Fan) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2536 : 186)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรม

นาฏศิลป์ ภาควิชาความรู้ โดยใช้สูตร KR- 20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของคนที่ตอบถูกในข้อหนึ่ง ๆ

p = $\frac{\text{จำนวนคนที่ตอบถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิดในข้อหนึ่ง ๆ คือ $1 - p$

pq แทน ผลรวมของความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ

S^2_1 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างผู้สังเกต 2 คน โดยใช้สูตรของ วิลเลียม เอ. สกอตต์ (William A. Scott) ซึ่งมีสูตร ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 127)

$$\pi = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

เมื่อ π แทน ความเชื่อมั่นของการสังเกต

P_o แทน อัตราส่วนของความน่าจะเป็น (Probability) ของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากผลต่างระหว่าง 1.00 กับค่าผลรวมของผลต่างระหว่าง ร้อยละ ของค่าสังเกตพฤติกรรมของผู้สังเกต 2 คน

P_e แทน แทนอัตราส่วนของความน่าจะเป็น (Probability) ของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกัน ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากสัดส่วนของคะแนนพฤติกรรมที่มีจำนวนสูงสุดและรองลงมา โดยเลือกจากผู้สังเกตคนใดคนหนึ่งก็ได้ นำค่าทั้ง 2 มายกกำลังสอง แล้วนำมา รวมกัน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบ

3.1 หาประสิทธิภาพบทเรียนสไลด์เทปเสียง โดยใช้สูตร (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2526 : 53)

$$E_1 = \frac{\frac{(\sum X)}{N}}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\frac{(\sum F)}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในบทเรียน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดและการประกอบกิจกรรม
	E_2	แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลังการเรียนรู้) คิดเป็นร้อยละ
	$\sum X$	แทน คะแนนรวมของผู้เรียนจากแบบฝึกหัดและการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
	$\sum F$	แทน คะแนนรวมของการทดสอบหลังการเรียนรู้
	N	แทน จำนวนผู้เรียน
	A	แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดและกิจกรรม
	B	แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 80/80 แทน เกณฑ์ประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียง ประกอบการสอน
กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
- 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้จากการทำแบบฝึกหัด
และฝึกปฏิบัติทำยบทเรียน ทั้งหมดรวมกันคิดเป็นร้อยละ 80
- 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้จากการทดสอบวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติหลังการเรียน
คิดเป็นร้อยละ 80

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 คะแนนจากการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติหลังการสอนโดยใช้
บทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

1.2 คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรม
นาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

ตอนที่ 2 หาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรม
นาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 คะแนนจากการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติหลังการสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

ตาราง 2 คะแนนจากการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติหลังการสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น (N = 32)

นักเรียน เลขที่	ภาค ทฤษฎี (20)	ภาคปฏิบัติ				รวม (389)	คิดเป็น ร้อยละ	ผ่าน เกณฑ์ ร้อยละ 80
		ผู้สังเกต คนที่ 1	ผู้สังเกต คนที่ 2	รวม (738)	เฉลี่ย X (369)			
1	13	299	321	620	310	323	83.03	✓
2	14	305	317	622	311	325	83.55	✓
3	13	314	310	624	312	325	83.55	✓
4	15	311	319	630	315	330	84.83	✓
5	16	316	314	630	315	331	85.09	✓
6	15	314	314	628	314	329	84.58	✓
7	16	312	320	632	316	332	85.34	✓
8	16	312	322	634	317	333	85.60	✓
9	13	313	317	630	315	328	84.32	✓
10	13	314	312	626	313	326	83.80	✓
11	17	312	312	624	312	329	84.58	✓
12	15	310	314	624	312	327	84.06	✓
13	15	315	319	634	317	332	85.35	✓
14	16	313	323	636	318	334	85.86	✓
15	18	324	320	644	322	340	87.40	✓
16	15	320	316	636	318	333	85.60	✓
17	18	322	328	650	325	343	88.17	✓
18	17	315	323	638	319	336	86.38	✓

ตาราง 2 (ต่อ)

นักเรียน เลขที่	ภาค ทฤษฎี (20)	ภาคปฏิบัติ				รวม (389)	คิดเป็น ร้อยละ	ผ่าน เกณฑ์ ร้อยละ 80
		ผู้สังเกต คนที่ 1	ผู้สังเกต คนที่ 2	รวม (738)	เฉลี่ย X (369)			
19	14	324	316	640	320	334	85.86	✓
20	13	304	318	622	311	324	83.29	✓
21	13	310	314	624	312	325	83.55	✓
22	17	317	311	628	314	331	85.09	✓
23	14	316	318	634	317	331	85.09	✓
24	18	298	318	616	308	326	83.80	✓
25	17	310	322	632	316	333	85.60	✓
26	15	313	317	630	315	330	84.83	✓
27	13	320	316	636	318	331	85.09	✓
28	18	314	324	638	319	337	86.63	✓
26	13	308	312	620	310	323	83.03	✓
30	15	311	315	626	313	328	84.32	✓
31	16	307	319	626	313	329	84.58	✓
32	17	311	315	626	313	330	84.83	✓
รวม	488	10004	10156	20160	10080	10568	84.90	

หมายเหตุ ✓ หมายถึง นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

จากตาราง 2 แสดงว่ามีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 84.90

1.2 คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรม
นาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

ตาราง 3 คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น (N = 32)

นักเรียน เลขที่	ภาค ทฤษฎี (40)	ภาคปฏิบัติ				รวม (409)	คิดเป็น ร้อยละ	ผ่าน เกณฑ์ ร้อยละ 80
		ผู้สังเกต คนที่ 1 (369)	ผู้สังเกต คนที่ 2 (369)	รวม (738)	เฉลี่ย X (369)			
1	28	304	316	620	310	338	82.64	✓
2	28	314	308	622	311	339	82.88	✓
3	29	307	317	624	312	341	83.37	✓
4	31	308	320	628	314	345	84.35	✓
5	33	305	319	624	312	345	84.35	✓
6	30	316	312	628	314	344	84.11	✓
7	32	315	305	620	310	342	83.62	✓
8	36	312	324	636	318	354	86.55	✓
9	29	310	316	626	313	342	83.62	✓
10	28	307	321	628	314	342	83.62	✓
11	32	309	317	626	313	345	84.35	✓
12	33	305	317	622	311	344	84.11	✓
13	35	308	318	626	313	348	85.09	✓
14	34	304	316	620	310	344	84.11	✓
15	37	315	311	626	313	350	85.57	✓
16	34	309	315	624	312	346	84.60	✓
17	32	306	320	626	313	345	84.35	✓
18	33	315	311	626	313	346	84.60	✓

ตาราง 3 (ต่อ)

นักเรียน เลขที่	ภาค ทฤษฎี (40)	ภาคปฏิบัติ				รวม (409)	คิดเป็น ร้อยละ	ผ่าน เกณฑ์ ร้อยละ 80
		ผู้สังเกต คนที่ 1 (369)	ผู้สังเกต คนที่ 2 (369)	รวม (738)	เฉลี่ย X (369)			
19	29	310	320	630	315	344	84.11	✓
20	28	313	317	630	315	343	83.86	✓
21	27	311	317	628	314	341	83.37	✓
22	30	308	320	628	314	344	84.11	✓
23	29	314	322	636	318	347	84.84	✓
24	32	309	319	628	314	346	84.60	✓
25	31	312	318	630	315	346	84.60	✓
26	30	317	313	630	315	345	84.35	✓
27	26	316	310	626	313	339	82.88	✓
28	32	311	319	630	315	347	84.84	✓
26	27	313	321	634	317	344	84.11	✓
30	33	312	314	626	313	346	84.60	✓
31	34	316	312	628	314	348	85.09	✓
32	29	314	322	636	318	347	84.84	✓
รวม	991	9945	10127	20072	10036	11027	84.25	

หมายเหตุ ✓ หมายถึง นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

จากตาราง 3 แสดงว่ามีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 84.25

ตอนที่ 2 หาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

ตาราง 4 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ตามเกณฑ์ 80/80

จำนวนนักเรียน	การประเมินผลท้ายบทเรียน (E_1)	การประเมินผลหลังการเรียนรู้ (E_2)
32	84.90	84.25

ตาราง 4 แสดงว่าประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น จากการประเมินผลท้ายบทเรียน (E_1) และคะแนนที่ได้จากการประเมินผลหลังการเรียนรู้ (E_2) เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) มีประสิทธิภาพ 84.90/84.25

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อสร้างบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พอสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างและทดสอบประสิทธิภาพบทเรียนสไลด์เทปเสียง สำหรับการเรียนรู้ การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนวัดช่องลม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 166 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนวัดช่องลม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลากเพื่อให้ได้เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มจำนวน 32 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 สไลด์เทปเสียง สำหรับการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2 แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ ด้วยบทเรียนสไลด์เทปเสียง เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่

3.3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ ภาคความรู้ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

3.3.2 แบบสังเกตภาคปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ประกอบด้วยแบบสังเกตทำรำเบื้องต้น ภาษาท่า การขับร้อง และทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

4. วิธีดำเนินการทดลอง

4.1 จัดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 32 คน

4.2 ทำการทดสอบก่อนการเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวัดความรู้ในภาคความรู้ กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ ภาคความรู้เรื่องทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น จำนวน 40 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 ดำเนินการสอนด้วยบทเรียนสไลด์เทปเสียง ซึ่งมีทั้งหมด 4 บทเรียน โดยครูจะเป็นผู้เปิดบทเรียนสไลด์เทปเสียงให้นักเรียนศึกษา พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียน ตามลำดับชั้นในแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อจบบทเรียนแต่ละบทและในแต่ละแผนการสอน จะให้นักเรียนทำแบบฝึกปฏิบัติทำ บทเรียน

4.4 เมื่อสิ้นสุดการทดลองสอนด้วยบทเรียนสไลด์เทปเสียง ผู้วิจัยทำการ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบทดสอบฉบับเดิม ทดสอบภาคปฏิบัติโดยผู้วิจัย และครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ 1 ท่าน เป็นผู้สังเกตตามแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละคน
2. หาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงตามเกณฑ์ 80/80

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

บทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพโดยพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80) กล่าวคือ มีประสิทธิภาพ 84.90/84.25 แสดงว่าบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น มีประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลหลังการทดลอง เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียง ประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าคะแนนการประเมินผลท้ายบทเรียน (E_1) และคะแนนที่ได้จากการประเมินหลังการเรียน (E_2) สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) กล่าวคือ มีประสิทธิภาพ 84.90/84.25 แสดงว่าบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ มีประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบทเรียนสไลด์เทปเสียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้วิเคราะห์เนื้อหาวิชาอย่างมีระบบเป็นขั้นตอน ทำให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาวิชาได้อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ไม่สับสน เข้าใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการสอนและการเข้าสู่กระบวนการในการวิจัย คือ มีการศึกษาค้นคว้า เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจ ปรับปรุงแก้ไขอย่างมีระบบทำให้ทราบประสิทธิภาพตามขั้นตอน ตั้งแต่แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และภาคสนาม โดยแต่ละครั้งนั้นได้นำไปหาประสิทธิภาพกับกลุ่มทดลองจริง จากกระบวนการสร้างที่มีขั้นตอนดังกล่าวนี้ จึงส่งผลให้บทเรียนสไลด์เทปเสียงนี้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาสื่อของ ณรงค์ สมพงษ์ (2525 : 24 - 28) และสาโรจน์ ยังแผ้ว (2523 : 89)

จากการสร้างบทเรียนสไลด์เทปเสียงและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้นครั้งนี้ มีประสิทธิภาพตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ก็เนื่องมาจากได้นำทฤษฎีและหลักจิตวิทยามาใช้เป็นแนวทางในการสร้าง ได้แก่ การรับรู้ การรับรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยการรับรู้และสิ่งเร้าที่มีประสิทธิภาพ การรับรู้ของบทเรียนสไลด์เทปเสียงนั้น จะรับรู้โดยภาพและเสียงบรรยาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน

เกิดความรู้และความเข้าใจยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ เดล (Dale, 1969 : 24) ที่กล่าวว่า มนุษย์สามารถจะรับรู้จากทางสัมผัสได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 75 เมื่อเทียบกับการรับรู้จากประสาทสัมผัสอื่น ๆ นอกจากนี้ รัชนี วิเศษมงคล ได้อ้างถึงสถิติของความสามารถจดจำสิ่งที่บุคคลได้รับรู้ ซึ่งเป็นรายงานในต่างประเทศไว้ว่า หากบุคคลได้ยินเสียงอย่างเดียวแล้ว จะจดจำไว้ได้ 20% หากได้เห็นจะจดจำได้ 30% แต่ถ้าได้เห็นและได้ยินไปด้วยพร้อมกันจะจดจำไว้ได้ถึง 50% ยิ่งกว่านั้นหากบุคคลได้ลงมือทำด้วยตนเองแล้ว จะจดจำไว้ได้ 90% ดังนั้นการใช้สไลด์เทปเสียงในการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ จึงช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง (รัชนี วิเศษมงคล, 2533 : 55 ; อ้างอิงมาจาก สุรพล จันทราปัทย์, 2529 : 44) ในด้านการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนนั้น บทเรียนสไลด์เทปเสียงมีส่วนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจได้ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องมาจากบทเรียนสไลด์เทปเสียงสร้างบรรยากาศเร้าความสนใจของนักเรียนด้วยภาพและคำถาม นักเรียนจะได้ทราบจุดประสงค์ของการเรียน เรียนรู้จากสิ่งที่ย้ายไปหายาก ให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติและทบทวนซ้ำ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถจดจำได้แม่นยำยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการทดสอบท้ายบทเรียนทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ กระบวนการดังกล่าวนี้เป็นสื่อสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) และกลุ่มพุทธินิยม (Cognitive Theories) ซึ่งให้ความสำคัญในการจูงใจและกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ผู้เรียนจะต้องทราบความหมายของสิ่งที่จะเรียน การเรียนรู้นั้นจะต้องจัดไว้อย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมและฝึกปฏิบัติ ตลอดจนกระทำซ้ำเพื่อให้จดจำได้ดี มีการถ่ายโยงความรู้ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่จะเรียน นักเรียนจะต้องทราบผลการเรียนทันที และการเรียนรู้จะเกิดได้ ผู้เรียนต้องเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสื่อสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

อนึ่ง บทเรียนสไลด์เทปเสียง เป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะทางด้านนาฏศิลป์ ด้วยประสาทสัมผัสทางตา คือ ได้มองเห็นภาพการรำที่ถูกต้องและคำบรรยายจากเทปบันทึกเสียง ซึ่งจะเสนอภาพและคำบรรยายที่สอดคล้องเหมาะสมกัน จึงทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ นอกจากนี้ยังสามารถเร้าความสนใจและรวมความสนใจของผู้เรียนได้ ทำให้การเรียนการสอนมีบรรยากาศแตกต่างจากการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งจะ

ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ จากเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับ วารินทร์ รัตมีพรหม (2529 : 3) กล่าวว่า สไลด์ประกอบเสียงนั้นสามารถเปลี่ยนบรรยากาศในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิด ความกระตือรือร้นสนใจมากขึ้น ผู้เรียนจะได้เห็นทั้งภาพและเสียงที่สัมพันธ์กัน เป็นเรื่อง เป็นราวต่อเนื่องกันซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น และการที่ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนหลายอย่าง ได้แก่ รูปภาพ ฟังคำบรรยาย และเสียง ประกอบ ตลอดจนทำกิจกรรมเสริมความรู้ ย่อมทำให้เกิดความจำได้ดียิ่งขึ้นและยาวนาน กว่าการใช้สื่อเพียงอย่างเดียว การสาธิตทำรำในบทเรียนนั้นสามารถกำหนดระยะเวลาในการเปลี่ยนภาพได้อย่างเหมาะสมตามต้องการ นอกจากนี้ยังสามารถเสนอภาพในขั้นตอน ที่เป็นรายละเอียด ตลอดจนเสนอภาพซ้ำ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นของการฝึกทักษะภาคปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ จริยา สระตันดี (2513 : 5 - 6) และองอาจ จิยะจันทร์ (2516 : 37) กล่าวถึงคุณค่าของสไลด์ต่อการเรียนการสอนว่า สไลด์สามารถใช้เป็นเครื่องมือ ฝึกทักษะและใช้แทนการสาธิตได้ นอกจากนี้ยังสามารถฉายให้ดูซ้ำได้เมื่อต้องการทำให้ ผู้เรียนสามารถติดตามได้ทันที

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชณี วิเศษมงคล (2533 : 55) ที่ได้ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ระหว่างการสอนโดยสไลด์เทปเสียงกับการสอนโดยวิธีปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียน กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง รำวงมาตรฐานโดยใช้สไลด์เทปเสียงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า บทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอน กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้สอนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู หรือปัญหาคูผู้สอนขาดความรู้ ความสามารถในการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ได้ แต่ผลการศึกษานี้ไม่ได้หมายความว่า การใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำให้เกิดผลดีกว่าการสอนของครู หากแต่จะได้ผลที่ดีใกล้เคียงกับครู เพราะธรรมชาติของสื่อแม้จะดีอย่างไรก็สู้ การสอนของครูที่ดีไม่ได้ เนื่องจากการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ครูผู้สอนสามารถกระตุ้นให้ นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน ครูได้มีความใกล้ชิด และเน้นย้ำ แก้ไขในส่วนที่นักเรียน

บทพร้อมได้อย่างชัดเจนและทันท่วงที ซึ่งสื่อไม่สามารถทำได้ ดังนั้นผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าจะช่วยแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ในระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการสร้างบทเรียนสไลด์เทปเสียงต้องวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างแผนการสอนก่อนเพื่อให้เนื้อหาวิชามีระบบต่อเนื่อง และมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ชัดเจน สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการสอน
2. การเลือกเนื้อหาที่จะนำมาสร้างเป็นบทเรียนสไลด์เทปเสียงนั้น ควรเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมไม่ยากเกินไป และควรจะเป็นเนื้อหาที่มีการเคลื่อนไหวไม่สลับซับซ้อนมากนัก เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับนาฏยศัพท์และภาษาท่า จะช่วยให้สื่อมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจบทเรียนสไลด์เทปเสียงเสียก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ ซึ่งในคู่มือการใช้จะชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนต่าง ๆ นอกจากนั้นจะต้องศึกษาแผนการสอนให้เข้าใจชัดเจน และปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในบทเรียน
4. การนำบทเรียนสไลด์เทปเสียงไปใช้นั้น ครูควรสังเกตว่านักเรียนคนใดยังฝึกปฏิบัติไม่ได้ ครูควรย้อนภาพและซ้ำภาพ เพื่อให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจกับบทเรียนและซักถาม
5. การสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียง ไม่ควรใช้เวลาในการสอนมากเกินไป ควรเหลือเวลาไว้ให้นักเรียนได้ฝึกทบทวนและทำแบบฝึกทักษะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ในระดับชั้นที่ต่างไปจากการวิจัยครั้งนี้
2. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบปกติ กลุ่มที่สอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียงและกลุ่มที่สอนโดยใช้สไลด์เทปเสียงประกอบการอธิบายของครู
3. ควรศึกษาวิจัยตัวแปรอื่น ๆ ที่เกิดจากการใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียง เช่น ความสนใจ เจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาที่ศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษม บุญส่ง. สไลด์และฟิล์มสตริป. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- เกสินี นันทวิสิทธิ์. การใช้บทเพลงประกอบการสอนนาฏยศัพท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2533.
อัดสำเนา.
- โกดัก (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท. กลวิธีในการถ่ายภาพ. กรุงเทพฯ : อาร์ยพรีนเตอร์, 2519.
- เกื้อกูล คูปรัดน์ และคณะ. โสตทัศนศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2518.
- ชนิษฐา โพธิ์สินธุ์. ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ของครู
ผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2537. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แบบเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสร้างเสริม
ลักษณะนิสัย ดนตรี - นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริม
สมรรถภาพการสอน กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.
- เอกสารการอบรมครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ :
สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.
- จริยา สระตันดี. การศึกษาเปรียบเทียบผลของการอ่านคำโดยใช้สไลด์กับการสอนตามปกติ
ของนักเรียนที่จบการศึกษาปีที่ 1. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
การศึกษา ประสานมิตร, 2513. อัดสำเนา.
- ฉวีวรรณ กินาวงศ์. การละครสำหรับครูประถม. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2530.
- ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ณรงค์ สมพงษ์. การวางแผนผลิตสไลด์ประกอบเสียง. กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมและฝึก
อบรมร่วมกับคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.

รัชชัย สันติประภา. การผลิตสไลด์เพื่อการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์เกษตร. กรุงเทพฯ :

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมร่วมกับคณะเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. หนังสือการทดสอบแบบอิงเกณฑ์ แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ :

ไอดีเอ็นเอสโตร, 2527.

บุญลือ นาคอิม. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง นิราศพระบาท

ระหว่างการสอนด้วยบทเรียนสไลด์เทปกับการสอนแบบธรรมดา ในชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย. ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.

อัดสำเนา.

ประภัสสร รุจิพร. หลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2526.

ประหยัด จิระวรพงศ์. หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา. พิษณุโลก คณะศึกษา

ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2529.

ปรีชา นิพนธ์พิทยา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยบูรณาการจุดประสงค์กับการแยกจุดประสงค์ด้วยแขนงวิชา

. รายงานการวิจัย. นครปฐม สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม, 2531.

อัดสำเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ไพโรจน์ เบาลี. การถ่ายทำสไลด์และฟิล์มสตริป กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2521.

รัชนี วิเศษมงคล. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ระหว่างการสอนโดย

ให้วิธีใช้สไลด์เทปเสียงกับการสอนโดยวิธีปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปริญญาโท

กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2533. อัดสำเนา.

รังสี เกษมสุข. การสร้างบทเรียนเทปโทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่อง ลักษณะเสียง

และการประสมวงของเครื่องดนตรีไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด

กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

- รังสี เกษมสุข. การสอนดนตรีเบื้องต้นสำหรับครูประถมศึกษา . กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา . กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.
- _____. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2538.
- _____. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- ลักษณะ แพร่ศรี. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดสไลด์ประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู . ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- วนิดา เศรษฐมงคล. การสร้างบทเรียนสไลด์เทปการ์ตูนประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง “มอม” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน , 2529 . อัดสำเนา.
- วฤต พัฒนานุโรจน์. การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของสไลด์ประกอบเสียงในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง “ประชากรศึกษา” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- วัฒนา ชื่นวงศา. ผลของการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องกิจกรรมนาฏศิลป์ สำหรับครูสอนดนตรีและนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา , 2536. อัดสำเนา.
- วารินทร์ รัชมีพรหม. สไลด์ประกอบเสียง. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธารณาการพิมพ์, 2529.
- วิชาการ, กรม. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 . กรุงเทพฯ : องค์การคำครูสภา, 2530.
- _____. สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. เอกสารสรุปผลการประเมินผลความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2535 - 2537. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักการศึกษา, 2537.

วิชาการ, กรม. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).

กรุงเทพฯ : องค์การตำราสภา, 2534.

ศิวพร ชาลีชาญ. การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของสไลด์ประกอบเสียง เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนาม ในการสอนซ่อมเสริมคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนระยองวิทยาคม . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532. อัดสำเนา.

สมศักดิ์ เจียมทะวงษ์. การทำสไลด์และฟิล์มสตริป. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2521.

สาโรช แผงยัง. เทคนิคการออกแบบและสร้างสื่อการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.

สุนันท์ ปัทมาคม. บทเรียนแบบโปรแกรม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

_____. เอกสารประกอบการสอนวิชาโสตทัศนศึกษา การผลิตสไลด์เทป. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

สุทธิรา แก้วมณี. การศึกษาประสิทธิภาพเทปวีดิทัศน์การสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง รำวงมาตรฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 . ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

สุนันท์ สังข์อ่อน. สื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.

เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. หน่วยการเรียนรู้การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2526.

หน่วยศึกษานิเทศก์, กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการพัฒนานักศึกษานิเทศก์ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2532.

_____. คู่มือการพัฒนานักศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.

หน่วยศึกษานิเทศก์, กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือแนวดำเนินการประกวดและแสดงผลงาน

เอกลักษณ์ไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2538.

องอาจ จิยจันทร์. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตกับวิธี

สอนโดยใช้สไลด์เทปเสียงประกอบในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516.

อัดสำเนา.

อนันต์ ศรีโสภณ. ทฤษฎีการวัดผลและการทดสอบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

อนันต์นพ นิรมล. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 5 จากเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

อมรา กล้าเจริญ. สุนทรียนาฏศิลป์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้งเฮาส์, 2531.

อาภรณ์ บุญสาธ. การสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน กิจกรรมนาฏศิลป์แบบวีดีทัศน์

เรื่องระบำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

อารี ศิริชัย. การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้บทเรียน

สไลด์ประกอบเสียง เรื่อง สมการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน

ประตูลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์, 2535. อัดสำเนา.

Birch, Lawrence Wilton. "Factors Related to Differences in Classroom Teacher's

Attitude Toward Music," Dissertation Abstracts International 30 (5) :

1743 - A ; November, 1969.

Brown, James W. and others. Audio - visual Instruction for Communication.

3 rd ed. New York : McGraw - Hill book Co., 1969.

_____. Audio - Visual Methods in Teaching. New York : The Dryden Press,

1956.

Dale, Edgar. Audio - Visual Methods in Teaching. New York : Dryden Press, 1969.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed.

Takyo : McGraw - Hill International Book, 1981.

- Hallquist, Robert Neli. "An Experimental Study Correlating Music with the Teaching of Geography in the Sixth Grade," Dissertation Abstracts International, part A. 29 : 3902 ; July, 1968.
- Hass, Kenneth B. and Harry O. Packer. . Preparation and Use of Audio - Visual Aids. 3 rd ed. New York : Prentice - Hall, 1955.
- Johnstone, Jan Haviland. "The Recorder as a Tool Instrument For Teaching Music Fundamental in the Classroom," Dissertation Abstracts International, part A. 32 : 500 ; February, 1973.
- Lavrie, David Robert, Jr. "A Study Comparing the Lecture Method and Tutorial (Slide - Tape) Method of Instruction for a Health Class Unit on Physical Fitness," Dissertation Abstracts International. 35 (12) : 7708 - A ; June, 1975.
- McCage, Ronald Dale. "A Comparison of the Use of Slides and Models to the Conventional Method of Introducing Descriptive Geometry Concepts," Dissertation Abstracts International. 31 (10) : 5168 - A ; April, 1971.
- McGuire Gertrude Mynear. "Pacing Transcription with Shorthand Slides : The Effect on Speed and Accuracy," Dissertation Abstracts International. 31 (9) : 4644 - A ; March, 1971.
- Shaw, A.C. "The Development and Evaluation of a Programmed Learning Approach in Teaching the Element of Snare Drum Technique," Dissertation Abstracts International. 31 : 6653 - A ; May, 1971.
- Sluss Jack herr. "High School Senior Attitude toward Music," Dissertation Abstracts International. 30 (1) : 755 - A ; July, 1968.
- Wittich , Walter Arno and Charles Fvancis Schuller. Audio - visual Materials, Their Nature and Use. Third Edition. New York: Harper and Brothers, 1962.
- Wong , Clark Chiu - Yuen. "Camparative Effectiveness of the Lecture and Slide - Tape Approach for Orientation in the Use of Learning Materials Center," Dissertation Abstracts International. 36 (11) : 7028 - A ; May, 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คะแนนจากการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติหลังการสอน
โดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ของกลุ่มทดลองภาคสนาม
- คะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ของกลุ่มทดลองภาคสนาม
- ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียง
ประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
ของกลุ่มทดลองภาคสนาม
- การวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
- การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
นาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

ตาราง 5 คะแนนจากการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติหลังการสอนโดยใช้บทเรียน
สไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
ของกลุ่มทดลองภาคสนาม (N = 30)

นักเรียน เลขที่	ภาค ทฤษฎี (20)	ภาคปฏิบัติ				รวม (389)	คิดเป็น ร้อยละ	ผ่าน เกณฑ์ ร้อยละ 80
		ผู้สังเกต คนที่ 1	ผู้สังเกต คนที่ 2	รวม (738)	เฉลี่ย X (369)			
1	12	298	318	616	308	320	82.26	√
2	14	300	316	616	308	322	82.78	√
3	12	302	330	632	316	328	84.32	√
4	13	317	307	624	312	325	83.55	√
5	13	297	319	616	308	321	82.52	√
6	14	298	326	624	312	326	83.80	√
7	15	312	306	618	309	324	83.29	√
8	13	308	318	626	313	326	83.80	√
9	13	317	313	630	315	328	84.32	√
10	14	310	316	626	313	327	84.06	√
11	18	325	319	644	322	340	87.40	√
12	18	323	327	650	325	343	88.17	√
13	16	320	328	648	24	340	87.40	√
14	13	298	330	628	314	327	84.06	√
15	17	309	317	626	313	330	84.83	√
16	13	315	309	624	312	325	83.55	√
17	18	323	315	638	319	337	86.63	√
18	13	298	320	618	309	322	82.78	√
19	12	297	323	620	310	323	83.03	√
20	13	307	317	624	312	325	83.55	√

ตาราง 5 (ต่อ)

นักเรียน เลขที่	ภาค ทฤษฎี (20)	ภาคปฏิบัติ				รวม (389)	คิดเป็น ร้อยละ	ผ่าน เกณฑ์ ร้อยละ 80
		ผู้สังเกต คนที่ 1	ผู้สังเกต คนที่ 2	รวม (738)	เฉลี่ย X (369)			
21	17	318	310	628	314	331	85.09	✓
22	12	296	326	622	311	323	83.03	✓
23	14	303	319	622	311	325	83.55	✓
24	12	298	328	626	313	325	83.55	✓
25	12	318	310	628	314	326	83.80	✓
26	17	303	321	624	312	329	84.58	✓
27	14	295	333	628	314	328	84.32	✓
28	14	302	330	632	316	330	84.83	✓
29	13	294	326	620	310	323	83.03	✓
30	16	310	320	630	315	331	85.09	✓
รวม	425	9211	9597	18808	9404	9829	84.22	

หมายเหตุ ✓ หมายถึง นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

จากตาราง 5 แสดงว่ามีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ

84.22

ตาราง 6 คะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์

เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ของกลุ่มทดลองภาคสนาม (N = 30)

นักเรียน เลขที่	ภาค ทฤษฎี (40)	ภาคปฏิบัติ				รวม (409)	คิดเป็น ร้อยละ	ผ่าน เกณฑ์ ร้อยละ80
		ผู้สังเกต คนที่ 1 (369)	ผู้สังเกต คนที่ 2 (369)	รวม (738)	เฉลี่ย X (369)			
1	27	298	320	618	309	336	82.15	✓
2	29	302	318	620	310	339	82.88	✓
3	27	297	329	626	313	340	83.13	✓
4	28	308	322	630	315	343	83.86	✓
5	28	311	317	628	314	342	83.62	✓
6	29	319	308	624	312	341	83.37	✓
7	31	318	306	624	312	343	83.86	✓
8	27	298	328	626	313	340	83.13	✓
9	30	310	320	630	315	345	84.34	✓
10	30	318	310	628	314	344	84.11	✓
11	32	315	307	622	311	343	83.86	✓
12	33	295	321	616	308	341	83.37	✓
13	36	299	325	624	312	348	85.09	✓
14	28	296	324	620	310	338	82.64	✓
15	30	312	318	630	315	345	84.35	✓
16	29	317	311	628	314	343	83.86	✓
17	38	295	305	600	300	338	82.64	✓
18	27	315	311	626	313	340	83.13	✓
19	28	310	318	628	314	342	83.62	✓
20	29	309	321	630	315	344	84.11	✓

ตาราง 6 (ต่อ)

นักเรียน เลขที่	ภาค ทฤษฎี (40)	ภาคปฏิบัติ				รวม (409)	คิดเป็น ร้อยละ	ผ่าน เกณฑ์ ร้อยละ 80
		ผู้สังเกต คนที่ 1 (369)	ผู้สังเกต คนที่ 2 (369)	รวม (738)	เฉลี่ย X (369)			
21	30	298	330	628	314	344	84.11	✓
22	28	317	311	628	314	342	83.62	✓
23	33	312	316	628	314	347	84.84	✓
24	28	302	320	622	311	339	82.88	✓
25	27	305	321	626	313	340	83.13	✓
26	34	298	324	622	311	345	84.35	✓
27	35	295	325	620	310	345	84.35	✓
28	29	305	323	628	314	343	83.86	✓
29	28	307	321	628	314	342	83.62	✓
30	31	315	311	626	313	344	84.11	✓
รวม	899	9193	9541	18734	9367	10266	83.67	

หมายเหตุ ✓ หมายถึง นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

จากตาราง 6 แสดงว่ามีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ

83.67

ตาราง 7 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอน
กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ของกลุ่มทดลองภาคสนาม

จำนวนนักเรียน	การประเมินผลทำยบทเรียน	การประเมินผลหลังการเรียนรู้
30	84.22	83.67

ตาราง 7 แสดงว่าประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอน
กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น จากคะแนนการประเมินผลทำยบทเรียน
(E_1) และคะแนนที่ได้จากการประเมินผลหลังเรียน (E_2) มีประสิทธิภาพ 84.22/83.67

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

(ทำรำเบื้องต้น ภาษาท่า ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น การขับร้อง และทำรำประกอบ
เพลงนกขมิ้น)

ข้อ	P_H	P_L	p	r
1	.86	.43	.66	.47
2	.86	.36	.63	.52
3	.93	.50	.74	.53
4	.96	.29	.64	.67
5	1.00	.36	.75	.78
6	1.00	.43	.78	.75
7	.79	.43	.62	.38
8	1.00	.21	.68	.84
9	.93	.36	.68	.63
10	.91	.43	.57	.29
11	1.00	.29	.72	.81
12	.93	.43	.71	.58
13	.93	.50	.74	.53
14	.71	.21	.45	.50
15	.71	.50	.61	.22
16	.86	.50	.70	.41
17	.86	.43	.66	.47
18	.71	.43	.57	.29
19	.86	.43	.66	.57

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	P_H	P_L	p	r
20	.93	.36	.68	.63
21	.71	.43	.57	.29
22	.93	.57	.77	.48
23	.96	.57	.72	.35
24	.79	.50	.65	.32
25	.21	.43	.32	.25
26	.86	.14	.50	.70
27	.64	.43	.54	.21
28	.79	.29	.55	.50
29	.79	.50	.65	.32
30	.57	.36	.46	.21
31	.86	.36	.63	.52
32	.93	.21	.60	.72
33	.79	.57	.68	.25
34	.79	.57	.68	.25
35	.64	.29	.46	.35
36	.86	.57	.72	.35
37	.64	.14	.37	.52
38	.64	.29	.46	.35
39	.59	.43	.36	.39
40	.71	.50	.61	.22

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนักษัตร (ความรู้เกี่ยวกับทำรำเบื้องต้น ภาษาท่า
การขับร้องและทำรำประกอบเพลงนักษัตร) โดยใช้สูตร KR - 20

$$\text{จากสูตร} \quad r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

$$n = 40$$

$$\sum qp = 9.34$$

$$S_t^2 = (50 \times 31788) - (1218)^2 = 42.35$$

$$r_{tt} = \frac{40}{39} \left[1 - \frac{9.34}{42.35} \right]$$

$$= 1.0356 \times 0.78$$

$$= 0.8034$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่า 0.8034

ตาราง 9 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติทำำเบื้องต้น
(นาฏยศัพท์)

ลักษณะ พฤติกรรม	คะแนนในแต่ละประเภทของพฤติกรรม		% ก	% ข	% ผลต่าง
	ผู้สังเกต ก	ผู้สังเกต ข			
1	217	213	8.48	8.67	0.19
2	206	201	8.05	8.19	0.14
3	196	199	7.66	8.10	0.44
4	189	189	7.38	7.69	0.31
5	190	189	7.42	7.69	0.27
6	177	156	6.91	6.35	0.56
7	195	176	7.62	7.16	0.46
8	210	200	8.20	8.14	0.06
9	198	199	7.73	8.10	6.37
10	192	177	7.50	7.20	0.30
11	194	187	7.58	7.61	0.03
12	195	180	7.62	7.33	0.29
13	201	191	7.95	7.77	0.08
รวม	2560	2457	100.00	100.00	3.50

การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติท่ารำเบื้องต้น
(นาฏยศัพท์) โดยใช้สูตร วิลเลียม เอ สกอตต์ (William A.Scott)

$$\text{จากสูตร} \quad \pi = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

$$P_o = 1.00 - 0.035$$

$$= 0.965$$

$$P_e = (0.0867)^2 + (0.0819)^2$$

$$= 0.0142$$

$$\pi = \frac{0.965 - 0.0142}{1.00 - 0.0142}$$

$$= \frac{0.9508}{0.9858}$$

$$= 0.964$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติท่ารำเบื้องต้นมีค่า 0.964

ตาราง 10 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติภาษาท่า

ลักษณะ พฤติกรรม	คะแนนในแต่ละประเภทของพฤติกรรม		% ก	% ข	% ผลต่าง
	ผู้สังเกต ก	ผู้สังเกต ข			
1	200	193	7.43	7.43	.00
2	184	192	7.21	7.40	.19
3	175	172	6.50	6.63	.13
4	186	179	6.91	6.99	.08
5	199	189	7.41	7.28	.13
6	196	194	7.28	7.47	.19
7	194	190	7.21	7.32	.11
8	186	169	6.91	6.54	.40
9	186	177	6.91	6.82	.09
10	188	187	6.99	7.20	.21
11	196	188	7.28	7.24	.04
12	202	199	7.51	7.67	.16
13	196	190	7.28	7.32	.04
14	193	177	7.17	6.82	.35
รวม	2691	2596	100.00	1.00	2.12

ตาราง 11 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการขับร้อง

ลักษณะ พฤติกรรม	คะแนนในแต่ละประเภทของพฤติกรรม		% ก	% ข	% ผลต่าง
	ผู้สังเกต ก	ผู้สังเกต ข			
1	202	195	49.27	47.45	1.82
2	208	216	50.73	52.55	1.82
รวม	410	411	100.00	100.00	3.64

การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการขับร้องเพลงนกขมิ้น
โดยใช้สูตร วิลเลียม เอ สกอตต์ (William A.Scott)

$$\begin{aligned}
 \text{จากสูตร} \quad \pi &= \frac{P_o - P_e}{1 - P_e} \\
 P_o &= 1.00 - 0.0364 \\
 &= .9636 \\
 P_e &= (.5673)^2 + (.4927)^2 \\
 &= .5001 \\
 \pi &= \frac{.9636 - .5001}{1.00 - .5001} \\
 &= \frac{.4635}{.4999} \\
 &= .9272
 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการขับร้องเพลงนกขมิ้นมีค่า .9272

ตาราง 12 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติทำรำ
เพลงนกขมิ้น

ลักษณะ พฤติกรรม	คะแนนในแต่ละประเภทของพฤติกรรม		% ก	% ข	% ผลต่าง
	ผู้สังเกต ก	ผู้สังเกต ข			
1	195	199	7.89	7.95	0.06
2	204	201	8.26	8.03	0.23
3	218	215	8.82	8.59	0.23
4	218	219	8.82	8.75	0.07
5	229	243	9.27	9.71	0.44
6	225	237	9.10	9.47	0.37
7	225	176	9.10	7.03	2.07
8	191	205	7.73	8.19	0.46
9	190	184	7.69	7.35	0.34
10	188	205	7.60	8.19	0.59
11	207	223	8.38	8.19	0.53
12	191	196	7.73	7.83	0.10
รวม	2471	2503	100.00	100.00	5.49

การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติทำรำเพลงนกขมิ้น
โดยใช้สูตร วิลเลียม เอ สกอตต์ (William A.Scott)

$$\text{จากสูตร} \quad \pi = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

$$\begin{aligned} P_o &= 1.00 - .0549 \\ &= 0.9451 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} P_e &= (.0927)^2 + (.0882)^2 \\ &= 0.0164 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \pi &= \frac{.9451 - .0164}{1.00 - .0164} \\ &= \frac{.9287}{.9836} \\ &= .9442 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติทำรำเพลงนกขมิ้น มีค่า .9442

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
- แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำเบื้องต้น ภาษาท่า การขับร้อง และทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น**

คำสั่ง จงเขียนเครื่องหมาย (X) ทับอักษร ก ข ค ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

1. นาฏยศัพท์มีความหมายตรงกับข้อใด
 - ก. ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับการแสดงโขน
 - ข. ศัพท์ที่ใช้เรียกการแสดงทุกประเภท
 - ค. ศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อการแสดงการเล่นต่าง ๆ ของไทย
 - ง. ศัพท์เฉพาะในทางนาฏศิลป์เป็นชื่อของลักษณะท่ารำของไทย
2. การฝึกรำไทยหรือนาฏศิลป์ไทยนั้น นักเรียนจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องใด
 - ก. การเดินรำ
 - ค. ท่ารำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)
 - ข. ดนตรีไทย
 - ง. การแสดงละคร
3. นาฏศิลป์ไทยจะแสดงท่าทาง อารมณ์ ความรู้สึกหรือคำพูดโดยใช้สิ่งใด
 - ก. การขับร้อง
 - ค. การสนทนา
 - ข. การรำยาว
 - ง. การบอกบท
4. กริยากรัดนิ้ว โดยเอานิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือจรดกัน ปล่อยให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อสุดท้ายของปลายนิ้วชี้ กรัดนิ้วที่เหลือออกไป เรียกว่า
 - ก. จีบ
 - ค. จีบคว่ำ
 - ข. จีบหงาย
 - ง. จีบหลัง
5. ข้อต่อไปนี้เป็นข้อใดเป็นจีบคว่ำ
 - ก. คว่ำข้อมือให้ปลายนิ้วชี้เข้าหาตัว
 - ข. คว่ำข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ชี้ลงข้างล่าง
 - ค. คว่ำข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ชี้ไปข้างหน้า
 - ง. คว่ำข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ชี้คว่ำเข้าหาหน้าผาก

6. ยกแขนข้างใดข้างหนึ่งขึ้น แขนมือ แล้วงอแขนให้เป็นวงโค้ง โดยยื่นแขนออกไปข้างลำตัวระดับแฉับศรเรียกว่า
ก. วงล่าง ค. วงบนตัวพระ
ข. วงกลาง ง. วงบนตัวนาง
7. ยกแขนข้างใดข้างหนึ่ง แขนมือ แล้วงอแขนให้เป็นวงโค้ง โดยยื่นแขนออกไปข้างลำตัวระดับหางคิ้ว เรียกว่า
ก. วงบน ค. วงหน้านาง
ข. วงบนตัวนาง ง. วงบนตัวพระ
8. การตั้งวงให้ปลายนิ้วทั้งสี่อยู่ระดับหัวเข็มขัด เรียกว่า
ก. วงกลาง ค. วงล่าง
ข. วงข้าง ง. วงหน้า
9. ตั้งมือจีบสูงระดับแฉับศร หันจีบเข้าหาศร คลายจีบออกในลักษณะปล่อยจีบแล้ว แขนมือ กลับข้อมือขึ้นเป็นตั้งวงบน เรียกว่า
ก. สอดมือ ค. จีบปรกข้าง
ข. สะบัดจีบ ง. ม้วนมือ
10. การก้าวหน้าตัวพระและตัวนาง จะแตกต่างกันที่ส่วนใด
ก. ตัวพระหลบเข้า ตัวนางจะกันเข้า
ข. ตัวพระหลบเข้า ตัวนางจะเปิดส้นเท้า
ค. ตัวพระกันเข้า ตัวนางจะหลบเข้าเปิดส้นเท้า
ง. ตัวพระนำหน้ากตัวอยู่ที่เท้าหน้า ตัวนางนำหน้ากตัวอยู่ที่เท้าหลัง
11. สิ่งที่ตัวนางจะต้องปฏิบัติในการก้าวข้าง คืออะไร
ก. กันเข้าหลัง ค. หลบเข้าหน้า
ข. เบะเข้าหลัง ง. หลบเข้าหลังเปิดส้นเท้า

6. ยกแขนข้างใดข้างหนึ่งขึ้น แบ่มือ แล้วงอแขนให้เป็นวงโค้ง โดยยื่นแขนออกไปข้างลำตัวระดับแ่งศีรษะ เรียกว่า
ก. วงล่าง ค. วงบนตัวพระ
ข. วงกลาง ง. วงบนตัวนาง
7. ยกแขนข้างใดข้างหนึ่ง แบ่มือ แล้วงอแขนให้เป็นวงโค้ง โดยยื่นแขนออกไปข้างลำตัวระดับหางคิ้ว เรียกว่า
ก. วงบน ค. วงหน้านาง
ข. วงบนตัวนาง ง. วงบนตัวพระ
8. การตั้งวงให้ปลายนิ้วทั้งสี่อยู่ระดับหัวเข็มขัด เรียกว่า
ก. วงกลาง ค. วงล่าง
ข. วงข้าง ง. วงหน้า
9. ตั้งมือจีบสูงระดับแ่งศีรษะ หันจีบเข้าหาศีรษะ คลายจีบออกในลักษณะปล่อยจีบแล้วแบ่มือ กลับข้อมือขึ้นเป็นตั้งวงบน เรียกว่า
ก. สอดมือ ค. จีบปรกข้าง
ข. สะบัดจีบ ง. ม้วนมือ
10. การก้าวหน้าตัวพระและตัวนาง จะแตกต่างกันที่ส่วนใด
ก. ตัวพระหลบเข้า ตัวนางจะกันเข้า
ข. ตัวพระหลบเข้า ตัวนางจะเปิดส้นเท้า
ค. ตัวพระกันเข้า ตัวนางจะหลบเข้าเปิดส้นเท้า
ง. ตัวพระนำหนักตัวอยู่ที่เท้าหน้า ตัวนางนำหนักตัวอยู่ที่เท้าหลัง
11. สิ่ง que ตัวนางจะต้องปฏิบัติในการก้าวข้าง คืออะไร
ก. กันเข้าหลัง ค. หลบเข้าหน้า
ข. เบะเข้าหลัง ง. หลบเข้าหลังเปิดส้นเท้า

12. กระทั่งเท้าซ้าย น้ำหนักตัวจะอยู่ที่เท้าใด
 ก. เท้าซ้าย ค. เท้าใดก็ได้
 ข. เท้าขวา ง. อยู่กึ่งกลาง
13. กริยาการวางเท้าไว้ข้างหลัง ด้วยจมูกเท้าแล้วใช้จมูกเท้ากระทุ้งลงบนพื้นแล้วยกเท้าขึ้น การยกเท้าหลังจากกระทุ้งนี้เรียกว่า
 ก. การยกเท้า ค. กระดกเท้า
 ข. กระแทกเท้า ง. การตั้งเท้า
14. การนำท่าทางตามธรรมชาติ มาเป็นภาษาท่าทางนาฏศิลป์นั้น จะต้องทำอย่างไร
 ก. นำท่าทางตามธรรมชาติมาใช้ได้เลย
 ข. นำมาประดิษฐ์ดัดแปลงให้สวยงามและสื่อสารได้
 ค. นำมาใช้ได้เฉพาะท่าทางที่ใช้แทนคำพูดเท่านั้น
 ง. ไม่มีข้อใดถูก
15. ภาษาท่า “ฉัน” จะต้องใช้มือใดจับเข้าหาลำตัวระหว่างอก
 ก. มือซ้าย
 ข. มือขวา
 ค. มือใดก็ได้
 ง. ตัวพระใช้มือซ้าย ตัวนางใช้มือขวา
16. ภาษาท่า “เธอ” ลักษณะการปฏิบัติจะใช้นิ้วชี้แต่ถ้าเป็นการชี้ตรงและคว่ำมือ จะหมายถึงทำใด
 ก. ไป ค. ท่าน
 ข. โกรธ ง. เรา
17. ลักษณะของภาษาท่าที่เริ่มด้วยการจีบหงาย ยกสูงระดับอก ม้วนมือจีบนั่นออกไปเป็นวงหน้า หรือวงข้างก็ได้ เราเรียกภาษาท่านี้ว่า
 ก. ไป ค. ท่าน
 ข. มา ง. เรา

18. ภาษาท่า “มา” ควรเริ่มจากท่าใด
- ยกมือจีบขึ้นระดับวงหน้า
 - ตั้งวงระดับวงล่าง
 - ตั้งมือขึ้นประมาณระดับวงหน้า
 - จีบหงายระดับวงหน้า
19. ภาษาท่า “ยิ้ม” จะต้องใช้มือใดจีบ
- มือขวา
 - มือซ้าย
 - มือใดก็ได้
 - ตัวพระใช้มือซ้ายตัวนางใช้มือขวา
20. กริยาที่ใช้มือซ้ายจีบที่ระดับปาก หักข้อมือเข้าหาใบหน้า ให้ปลายนิ้วชี้และหัวแม่มืออยู่ตรงระดับปาก นิ้วที่เหลือกรีดตึง เรียกว่า
- ดม
 - หอม
 - ยิ้ม
 - รำเริง
21. ภาษาท่า “เสียใจ ร้องไห้” จะเริ่มด้วยยกแขนซ้ายหงายฝ่ามือแตะปลายนิ้วชี้และหัวนิ้วแม่มือที่หน้าผาก มือขวาจีบหงายแตะที่ชายพก คำว่า “ชายพก” หมายถึงบริเวณใด
- หัวเข็มขัด
 - หน้าอก
 - ชายโครง
 - หัวใจ
22. ภาษาท่า “โศกเศร้า” ใช้ท่าทางในการปฏิบัติอย่างไร
- ฝ่ามืออุบบริเวณก้นคอบริเวณใต้ใบหูไปมา
 - ฝ่ามือซ้ายแตะที่ข้างแก้ม เคียงศีรษะและก้มหน้าเล็กน้อย
 - ประสานลำแขนระดับท้องปลายมือทั้งสองตกลงข้างตัว
 - ยกแขนซ้ายหงายฝ่ามือแตะปลายนิ้วชี้ และนิ้วหัวแม่มือที่หน้าผาก
23. ภาษาท่า “โศกเศร้า” สามารถใช้ในความหมายใดได้อีก
- เจ็บใจ
 - โกรธ
 - แค้นใจ
 - เป็นทุกข์

24. ภาษาท่า “อาย” ให้ท่าทางในการปฏิบัติอย่างไร
- ฝ่ามืออุบบริเวณก้นคอได้ใบหูไปมา
 - ฝ่ามือซ้ายแตะที่ข้างแก้ม เอียงศีรษะและก้มหน้าเล็กน้อย
 - ประสานลำแขนระดับท้อง ปลายมือทั้งสองตกลงข้างตัว
 - ยกแขนซ้ายหงายฝ่ามือ แตะปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือที่หน้าผาก
25. ภาษาท่า “โกรธ” จะต้องใช้ฝ่ามือข้างใดข้างหนึ่งอุบบริเวณใด
- อุบบริเวณหน้าอก
 - อุบบริเวณก้นคอ
 - อุบบริเวณศีรษะ
 - อุบบริเวณใดก็ได้
26. กริยาที่ใช้มือใดมือหนึ่งตั้งมือระดับวงหน้า แล้วพลิกข้อฝ่ามือหงายขึ้น หมายถึง ภาษาท่าใด
- ให้
 - รับ
 - ท่ายน
 - มา
27. ลักษณะของการรำประกอบเพลงนกกขมั้น เป็นอย่างไร
- เป็นการรำเดี่ยวโดยใช้ทำนากฎยศัพท์
 - เป็นการรำหมู่โดยใช้ภาษาท่าประกอบการรำ
 - เป็นการรำหมู่โดยใช้ท่าทางของโขนละคร
 - เป็นการรำเดี่ยวโดยใช้ทำนากฎศิลป์ไทย
28. เนื้อร้องเพลงนกกขมั้น เป็นบทประพันธ์ของผู้ใด
- วินัย พันธุรักษ์
 - วิชัย น้อยเสนีย์
 - หลวงวิจิตรวาทการ
 - มนตรี ตราโมท
29. เพลงนกกขมั้นเป็นเพลงที่ใช้ทำนองเพลงไทยเดิม ชื่อเพลงอะไร
- เพลงจันทราพัด
 - เพลงล่องน่าน
 - เพลงเพื่อนไทย
 - เพลงลาวจ้อย

30. ดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบเพลงนกขมิ้น ได้แก่วงดนตรีประเภทใด
- ก. วงดนตรีไทย ค. วงดนตรีพื้นเมือง
ข. วงดนตรีสากล ง. ถูกทุกข้อ
31. ข้อใดเป็นโอกาสที่แสดง “ร้านขมิ้น” ที่เหมาะสมที่สุด
- ก. แสดงงานศพ
ข. แสดงงานบวชนาค
ค. แสดงงานแต่งงานและงานวันเกิด
ง. แสดงในงานของโรงเรียนและงานสนุกสนานรื่นเริงต่าง ๆ
32. เนื้อร้องเพลงนกขมิ้น ข้อใดที่ต่อจากเนื้อเพลงวรรคที่กำหนดให้ต่อไปนี้ หากเหตุร้ายเกิดมี
- ก. หนไดหรือบอกที ค. เห็นที่จะต้องโคกศิลา
ข. จากไปไกลระว่างให้ดี ง. กลับมาก่อนขวัญตา
33. เนื้อเพลงวรรคใด ที่อยู่ข้างหน้า ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ ย้อนมาเสียเถิดฟังจัน
- ก. หยดพักเสียน้อยแล้วค่อยบินถลา
ข. ประมาทพลาดไปแล้วใครจะช่วยเจ้าทัน
ค. กลับมาก่อนขวัญตา
ง. อยากเตือนให้เจ้านั้น
34. ลักษณะที่เรียกว่า “ห่มเข้า” นั้น หมายถึง
- ก. การย่อเข้า ค. การแบะเข้าตามจังหวะ
ข. การยียดเข้า ง. การย่อเข้าและยียดเข้าเล็กน้อยตามจังหวะ
35. เนื้อร้องคำว่า “หรือบอกที” นักเรียนควรปฏิบัติท่าอย่างไร
- ก. ขึ้นนิ้วมือซ้ายเข้าที่ปาก ค. ขึ้นนิ้วมือไปข้างหน้าให้แขนตึง
ข. ขึ้นนิ้วมือขวาแล้วตะแคงนิ้ว ง. ฟาดนิ้วชี้ข้างซ้ายลงข้างหน้า

35. เนื้อร้องคำว่า “หรือบอกที” นักเรียนควรปฏิบัติทำอย่างไร
ก. ชี้นิ้วมือซ้ายเข้าที่ปาก	ค. ชี้นิ้วมือไปข้างหน้าให้แขนตึง
ข. ชี้นิ้วมือขวาแล้วตะแคงนิ้ว	ง. ฟาดนิ้วชี้ข้างซ้ายลงข้างหน้า

36. เนื้อร้องคำว่า “เห็นที่จะต้องโคกคัลย” นักเรียนควรจะปฏิบัติทำอะไร
- ก. แทะมือส่งทางด้านหลังตั้งมือ
 - ข. จับหงายทั้งสองข้างไขว้กันระดับอก
 - ค. แทะมือทั้งสองทาบซ้อนกันที่หน้าท้อง
 - ง. แทะปลายนิ้วชี้และนิ้วแม่มือที่หน้าผาก
37. ทำแบมือทั้งสองกอบขึ้นทำท่าโกยมือ เป็นท่ารำของเนื้อร้องใด
- ก. จะช่วยเจ้าทัน
 - ค. อยากเตือนให้เจ้านั้น
 - ข. ประมาทพลาดไป
 - ง. หากเหตุร้ายเกิดมี
38. ท่ารำประกอบเพลงนกขมิ้น ประดิษฐ์ขึ้นจากท่ารำใด
- ก. ภาษาท่า
 - ค. นาฏยศัพท์และภาษาท่า
 - ข. นาฏยศัพท์
 - ง. ไม่มีข้อใดถูก
39. เมื่อนักเรียนเรียนนาฏยศัพท์และรำนกขมิ้นได้แล้ว นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการรำแบบอื่นได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ได้ เพราะเป็นท่ารำง่าย ๆ
 - ข. ได้ โดยเฉพาะการรำแบบสัตว์ที่มีปีกเหมือนกัน
 - ค. ได้ เพราะท่ารำดังกล่าวเป็นท่าพื้นฐานของการรำไทย
 - ง. ไม่ได้ เพราะเป็นการรำคนละเพลง
40. ถ้านักเรียนอยากจะรำได้คล่องแคล่วและสวยงามนักเรียนจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. ดูการแสดงละครบ่อย ๆ
 - ข. ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
 - ค. หมั่นฝึกฝนและทบทวนท่ารำบ่อย ๆ
 - ง. ไม่ต้องทำอะไรเพราะเป็นความสามารถพิเศษเฉพาะตัว

แบบสังเกตการปฏิบัติทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)

ชื่อผู้เรียน ชั้น

ชื่อผู้สังเกต

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์) ครั้งละ 6 คน

สังเกตพฤติกรรมตามรายการ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. หยิบจีบ			
1.1 ความถูกต้อง			
1.2 ความสวยงาม	•		
1.3 ความคล่องแคล่ว			
2. ตั้งวงบน (ตัวพระ)			
2.1 ความถูกต้อง			
2.2 ความสวยงาม			
2.3 ความคล่องแคล่ว			
3. ตั้งวงบน (ตัวนาง)			
3.1 ความถูกต้อง			
3.2 ความสวยงาม			
3.3 ความคล่องแคล่ว			
4. ตั้งวงล่าง (ตัวพระ)			
4.1 ความถูกต้อง			
4.2 ความสวยงาม			
4.3 ความคล่องแคล่ว			

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
5. ตั้งวงล่าง (ตัวนาง)			
5.1 ความถูกต้อง			
5.2 ความสวยงาม			
5.3 ความคล่องแคล่ว			
6. สะบัดจีบ			
6.1 ความถูกต้อง			
6.2 ความสวยงาม			
6.3 ความคล่องแคล่ว			
7. ประทับ			
7.1 ความถูกต้อง			
7.2 ความสวยงาม			
7.3 ความคล่องแคล่ว			
8. ก้าวหน้า (ตัวพระ)			
8.1 ความถูกต้อง			
8.2 ความสวยงาม			
8.3 ความคล่องแคล่ว			
9. ก้าวหน้า (ตัวนาง)			
9.1 ความถูกต้อง			
9.2 ความสวยงาม			
9.3 ความคล่องแคล่ว			
10. ก้าวข้าง (ตัวพระ)			
10.1 ความถูกต้อง			
10.2 ความสวยงาม			
10.3 ความคล่องแคล่ว			

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
11. ก้าวข้าง (ตัวนาง) 11.1 ความถูกต้อง 11.2 ความสวยงาม 11.3 ความคล่องแคล่ว 12. กระทั่งเท้า 12.1 ความถูกต้อง 12.2 ความสวยงาม 12.3 ความคล่องแคล่ว 13. กระดกเท้า 13.1 ความถูกต้อง 13.2 ความสวยงาม 13.3 ความคล่องแคล่ว			
รวม			

รวมคะแนน

แบบสังเกตการปฏิบัติภาษาท่า

ชื่อผู้เรียน ชั้น

ชื่อผู้สังเกต

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติภาษาท่า ครั้งละ 6 คน สังเกตพฤติกรรมตามรายการ
โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. ฉัน หรือตัวเรา			
1.1 ความถูกต้อง			
1.2 ความสวยงาม			
1.3 ความคล่องแคล่ว			
2. เธอ			
2.1 ความถูกต้อง			
2.2 ความสวยงาม			
2.3 ความคล่องแคล่ว			
3. ไป			
3.1 ความถูกต้อง			
3.2 ความสวยงาม			
3.3 ความคล่องแคล่ว			
4. มา			
4.1 ความถูกต้อง			
4.2 ความสวยงาม			
4.3 ความคล่องแคล่ว			

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
5. ยิ้ม			
5.1 ความถูกต้อง			
5.2 ความสวยงาม			
5.3 ความคล่องแคล่ว			
6. หอม			
6.1 ความถูกต้อง			
6.2 ความสวยงาม			
6.3 ความคล่องแคล่ว			
7. รัก			
7.1 ความถูกต้อง			
7.2 ความสวยงาม			
7.3 ความคล่องแคล่ว			
8. ร่าเริง			
8.1 ความถูกต้อง			
8.2 ความสวยงาม			
8.3 ความคล่องแคล่ว			
9. เสียใจ ร้องไห้			
9.1 ความถูกต้อง			
9.2 ความสวยงาม			
9.3 ความคล่องแคล่ว			
10. โศกเศร้า			
10.1 ความถูกต้อง			
10.2 ความสวยงาม			
10.3 ความคล่องแคล่ว			

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
11. อาย			
11.1 ความถูกต้อง			
11.2 ความสวยงาม			
11.3 ความคล่องแคล่ว			
12. โกรธ			
12.1 ความถูกต้อง			
12.2 ความสวยงาม			
12.3 ความคล่องแคล่ว			
13. รับ			
13.1 ความถูกต้อง			
13.2 ความสวยงาม			
13.3 ความคล่องแคล่ว			
14. ปฏิเสธ			
14.1 ความถูกต้อง			
14.2 ความสวยงาม			
14.3 ความคล่องแคล่ว			
รวม			

รวมคะแนน

แบบสังเกตการขับร้อง

ชื่อผู้เรียน ชั้น

ชื่อผู้สังเกต

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติการขับร้อง ครั้งละ 4 คน สังเกตพฤติกรรมตามรายการ
โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. เพลงนกขมิ้น (ท่อน 1)			
1.1 เนื้อร้อง			
1.2 ทำนอง			
1.3 จังหวะ			
2. เพลงนกขมิ้น (ท่อน 2)			
2.1 เนื้อร้อง			
2.2 ทำนอง			
2.3 จังหวะ			
รวม			

รวมคะแนน

แบบสังเกตการปฏิบัติทำรำเพลงนกขมิ้น

ชื่อผู้เรียน ชั้น

ชื่อผู้สังเกต

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติทำรำ ครั้งละ 4 คน สังเกตพฤติกรรมตามรายการ
โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. รำเพลงนกขมิ้น (เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน)			
1.1 ท่าทาง			
1.2 จังหวะ			
1.3 ความสวยงาม			
2. รำเพลงนกขมิ้น (บินไปใกล้หรือไกล)			
2.1 ท่าทาง			
2.2 จังหวะ			
2.3 ความสวยงาม			
3. รำเพลงนกขมิ้น (หนใดหรือบอกที่)			
3.1 ท่าทาง			
3.2 จังหวะ			
3.3 ความสวยงาม			
4. รำเพลงนกขมิ้น (จากไปไกลรั้งระวังให้ดี)			
4.1 ท่าทาง			
4.2 จังหวะ			
4.3 ความสวยงาม			

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
5. รำเพลงนกขมิ้น (หากเหตุร้ายเกิดมี)			
5.1 ท่าทาง			
5.2 จังหวะ			
5.3 ความสวยงาม			
6. รำเพลงนกขมิ้น (เห็นที่จะต้อง โคกคัลย์)			
6.1 ท่าทาง			
6.2 จังหวะ			
6.3 ความสวยงาม			
7. รำเพลงนกขมิ้น (หยุดพักเสียน้อย แล้วค่อยบินปลา)			
7.1 ท่าทาง			
7.2 จังหวะ			
7.3 ความสวยงาม			
รวม			

รวมคะแนน

แบบสังเกตการปฏิบัติทำรำเพลงนกขมิ้น

ชื่อผู้เรียน ชั้น

ชื่อผู้สังเกต

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติทำรำ ครั้งละ 4 คน สังเกตพฤติกรรมตามรายการ
โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. รำเพลงนกขมิ้น (กลับมาก่อน ขวัญตา)			
1.1 ท่าทาง			
1.2 จังหวะ			
1.3 ความสวยงาม			
2. รำเพลงนกขมิ้น (ย้อนมาเสียเกิด ฟังฉัน)			
2.1 ท่าทาง			
2.2 จังหวะ			
2.3 ความสวยงาม			
3. รำเพลงนกขมิ้น (ประมาทพลาดไป แล้วใครจะช่วยเจ้าทัน)			
3.1 ท่าทาง			
3.2 จังหวะ			
3.3 ความสวยงาม			

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
4. รำเพลงนกขมิ้น (อยากเตือนให้เจ้านั้น)			
4.1 ท่าทาง			
4.2 จังหวะ			
4.3 ความสวยงาม			
5. รำเพลงนกขมิ้น (รู้ทันก่อนภัยจะมี)			
5.1 ท่าทาง			
5.2 จังหวะ			
5.3 ความสวยงาม			
รวม			

รวมคะแนน

ภาคผนวก ค

- คู่มือการสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียง กิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)
บทเรียนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า
บทเรียนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้นและการขับร้องเพลงนกขมิ้น
บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

คู่มือการสอน

บทเรียนสไลด์เทปเสียง กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)

1. แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)

2. แบบสังเกตการปฏิบัติทำรำเบื้องต้น
3. แบบประเมินพฤติกรรมการสังเกตการปฏิบัติทำรำเบื้องต้น
4. แบบทดสอบภาคความรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับทำรำ

เบื้องต้น

แผนการสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียง

แผนการสอนที่ 1

แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทำรำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด / หลักการ

การรำไทยต้องฝึกการเคลื่อนไหวมือและเท้าอย่างมีแบบแผน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายท่ารำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์) ได้
2. นักเรียนสามารถใช้มือทำท่าหยาบจับ ตั้งวง และสะบัดจับได้
3. นักเรียนสามารถใช้เท้าทำท่า ประเท้า ก้าวเท้า กระทุ้งเท้า และกระดกเท้าได้

เนื้อหา

1. ความหมายของท่ารำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)
2. การใช้มือแสดงท่านาฏยศัพท์ท่าหยาบจับ ตั้งวง และสะบัดจับ
3. การใช้เท้าแสดงท่านาฏยศัพท์ ได้แก่ ประเท้า ก้าวเท้า กระทุ้งเท้า และกระดก

เท้า

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าต่อไปจะเป็นการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับท่ารำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)
2. ครูเปิดบทเรียนสไลด์เทปเสียง บทเรียนที่ 1 ให้นักเรียนศึกษาพร้อมทั้งปฏิบัติตามขั้นตอน จนจบบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้

2.1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยนำภาพทำรำนั้ให้นักเรียนดู เพื่อเร้าความสนใจ

2.2 อธิบายความหมายและลักษณะของท่ารำนั้เบื้องต้น (นาฏยศัพท์) ให้นักเรียนฟัง

2.3 แสดงภาพทำนาฏยศัพท์แต่ละท่า ตามลำดับชั้นของนาฏยศัพท์ทำรำนั้ ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกหัดปฏิบัติตามภาพและคำบรรยายจนครบทุกท่า

3. ให้นักเรียนทำกิจกรรมในบทเรียนที่ 1 เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจ จากการเรียนในบทเรียนสไลด์เทปเสียง

3.1 นำบัตรคำนาฏยศัพท์ติดบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ตามบัตรคำนั้น ๆ พร้อมกันทั้งชั้น

3.2 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 6 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติทำรำนาฏยศัพท์ ตามที่ครูกำหนดกลุ่มละ 2 ท่า

3.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้ที่ปฏิบัติทำได้ถูกต้องสวยงามที่สุดออกมาแสดงให้เพื่อนชมหน้าชั้น

3.4 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบในบทเรียน

สื่อการเรียน

1. บทเรียนสไลด์เทปเสียง
2. บัตรคำนาฏยศัพท์ 7 คำ

การวัดผล

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่องท่ารำนั้เบื้องต้น (นาฏยศัพท์) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ให้นักเรียนแสดงท่ารำนั้เบื้องต้น (นาฏยศัพท์) แล้วสังเกตพฤติกรรมตามแบบสังเกตการปฏิบัตินาฏยศัพท์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบสังเกตการปฏิบัติท่ารำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)

ชื่อผู้เรียน ชั้น

ชื่อผู้สังเกต

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์) ครั้งละ 6 คน

สังเกตพฤติกรรมตามรายการ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. หยิบจับ			
1.1 ความถูกต้อง			
1.2 ความสวยงาม			
1.3 ความคล่องแคล่ว			
2. ตั้งวงบน (ตัวพระ)			
2.1 ความถูกต้อง			
2.2 ความสวยงาม			
2.3 ความคล่องแคล่ว			
3. ตั้งวงบน (ตัวนาง)			
3.1 ความถูกต้อง			
3.2 ความสวยงาม			
3.3 ความคล่องแคล่ว			
4. ตั้งวงล่าง (ตัวพระ)			
4.1 ความถูกต้อง			
4.2 ความสวยงาม			
4.3 ความคล่องแคล่ว			

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
5. ตั้งวงล่าง (ตัวนาง)			
5.1 ความถูกต้อง			
5.2 ความสวยงาม			
5.3 ความคล่องแคล่ว			
6. สะบัดจีบ			
6.1 ความถูกต้อง			
6.2 ความสวยงาม			
6.3 ความคล่องแคล่ว			
7. ประทับ			
7.1 ความถูกต้อง			
7.2 ความสวยงาม			
7.3 ความคล่องแคล่ว			
8. ก้าวหน้า (ตัวพระ)			
8.1 ความถูกต้อง			
8.2 ความสวยงาม			
8.3 ความคล่องแคล่ว			
9. ก้าวหน้า (ตัวนาง)			
9.1 ความถูกต้อง			
9.2 ความสวยงาม			
9.3 ความคล่องแคล่ว			
10. ก้าวข้าง (ตัวพระ)			
10.1 ความถูกต้อง			
10.2 ความสวยงาม			
10.3 ความคล่องแคล่ว			

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
11. ก้าวข้าง (ตัวนาง)			
11.1 ความถูกต้อง			
11.2 ความสวยงาม			
11.3 ความคล่องแคล่ว			
12. กระทุ้งเท้า			
12.1 ความถูกต้อง			
12.2 ความสวยงาม			
12.3 ความคล่องแคล่ว			
13. กระดกเท้า			
13.1 ความถูกต้อง			
13.2 ความสวยงาม			
13.3 ความคล่องแคล่ว			
รวม			

รวมคะแนน

แบบประเมินพฤติกรรมการสังเกตการปฏิบัติงานยุทธศาสตร์

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. หยิบจับ			
1.1 ความถูกต้อง	- จับคว่ำระดับสะเอว - ค่อย ๆ หนายจับขึ้นแล้วคลายจับให้ปลายนิ้วตกลงช้า ๆ	- จับคว่ำสูงหรือต่ำกว่าระดับสะเอวเล็กน้อย	- จับคว่ำสูงหรือต่ำกว่าระดับสะเอวมาก - ไม่คลายจับ
1.2 ความสวยงาม	- จับคว่ำ ปลายนิ้วที่จับจะต้องชี้ลงข้างล่าง กรีดนิ้วออกไปให้สวยงามในลักษณะคล้ายพัด - คลายจับออกช้า ๆ กดปลายนิ้วทั้งสองข้างล่าง	- นิ้วที่เหลือจากการจับ กรีดออกไปไม่สวยงาม - คลายจับออกช้า ๆ แต่นิ้วไม่อยู่ในลักษณะที่สวยงาม	- ไม่กรีดนิ้วที่เหลือจากการจับ - คลายจับออกอย่างรวดเร็ว
1.3 ความคล่องแคล่ว	- ทำท่าหยิบจับได้ทันที	- ทำท่าหยิบจับได้แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่าหยิบจับไม่ได้หรือใช้เวลานานมาก
2. วางบน (ตัวพระ)			
2.1 ความถูกต้อง	- ยกแขนให้ได้ส่วนโค้ง นิ้วทั้งสองชิดกัน หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ - หักข้อมือเข้าหาลำแขน - มืออยู่สูงระดับแนวศีรษะ	- ยกแขนได้ส่วนโค้ง นิ้วทั้งสองชิดกัน แต่ไม่หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ	- ยกแขนไม่ได้ส่วนโค้ง - มืออยู่สูงหรือต่ำกว่าระดับศีรษะ

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
2.2 ความสวยงาม	- ลำแขนโค้งได้ส่วน - ไม่หักข้อศอก - ปลายนิ้วทั้งสี่ชิดกัน	- ลำแขนโค้งได้ส่วน - แต่ปลายนิ้วทั้งสี่ห่างกันเล็กน้อย	- ลำแขนไม่โค้ง - หักข้อศอก - ปลายนิ้วมือทั้งสี่ไม่ชิดกัน
2.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำมือตั้งวงบนได้ทันที	- ทำมือตั้งวงบนได้ - แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำมือตั้งวงโดยใช้เวลานานมาก
3. วงบน (ตัวนาง)			
3.1 ความถูกต้อง	- ยกแขนให้ได้ส่วนโค้ง นิ้วทั้งสี่ชิดกัน - หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ - หักข้อมือเข้าหาลำแขน - มืออยู่สูงระดับหางคิ้ว	- ยกแขนได้ส่วนโค้ง นิ้วทั้งสี่ชิดกัน แต่ไม่หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ	- ยกแขนไม่ได้ส่วนโค้ง - มือไม่ได้อยู่ที่ระดับหางคิ้ว
3.2 ความสวยงาม	- ลำแขนโค้งได้ส่วน - ไม่หักข้อศอก - ปลายนิ้วทั้งสี่ชิดกัน	- ลำแขนโค้งได้ส่วน - แต่ปลายนิ้วทั้งสี่ห่างกันเล็กน้อย	- ลำแขนไม่โค้ง - หักข้อศอก - ปลายนิ้วทั้งสี่ไม่ชิดกัน
3.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำมือตั้งวงบนได้ทันที	- ทำมือตั้งวงบนได้ - แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำมือตั้งวงโดยใช้เวลานานมาก

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
4. วงล่าง (ตัวพระ)			
4.1 ความถูกต้อง	- ยกแขนให้ได้ส่วนโค้ง นิ้วทั้งสี่ชิดกัน หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ - หักข้อมือเข้าหาลำแขน - มืออยู่ในระดับขายพัก - กันส่วนโค้งของวงออกจากลำตัว	- ยกแขนได้ส่วนโค้ง นิ้วทั้งสี่ชิดกัน แต่ไม่หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ - มืออยู่ในระดับขายพัก	- ยกแขนไม่ได้ส่วนโค้ง - มือไม่อยู่ในระดับขายพัก
4.2 ความสวยงาม	- ลำแขนโค้งได้ส่วน - ไม่หักข้อศอก - ปลายนิ้วทั้งสี่ชิดกัน	- ลำแขนโค้งได้ส่วน แต่ปลายนิ้วทั้งสี่ห่างกันเล็กน้อย	- ลำแขนไม่โค้ง - หักข้อศอก - ปลายนิ้วทั้งสี่ไม่ชิดกัน
4.3 ความคล่องตัว	- ทำมือตั้งวงล่างตัวพระได้ทันที	- ทำมือตั้งวงล่างได้ แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำมือตั้งวงไม่ได้ หรือใช้เวลานานมาก
5. วงล่าง (ตัวนาง)			
5.1 ความถูกต้อง	- ยกแขนได้ส่วนโค้ง นิ้วทั้งสี่ชิดกัน หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ - หักข้อมือเข้าหาลำแขน	- ยกแขนได้ส่วนโค้ง นิ้วทั้งสี่ชิดกัน แต่ไม่หักหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ - มืออยู่ในระดับหัวเข็มขัด	- ยกแขนไม่ได้ส่วนโค้ง - มือไม่อยู่ในระดับหัวเข็มขัด

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
5.2 ความสวยงาม	- มืออยู่ในระดับหัวเข่มขัด - กันส่วโค้งของวงห่างจากลำตัวเล็กน้อย - ลำแขนโค้งได้ส่วน - ไม่หักข้อศอก - ปลายนิ้วทั้งสี่ชิดกัน	- ลำแขนโค้งได้ส่วนแต่ปลายนิ้วทั้งสี่ห่างกันเล็กน้อย	- ลำแขนไม่โค้ง - หักข้อศอก - ปลายนิ้วทั้งสี่ไม่ชิดกัน
5.3 ความคล่องตัว	- ทำมือตั้งวงล่างได้ทันที	- ทำมือตั้งวงล่างได้แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำมือตั้งวงล่างไม่ได้ หรือทำได้แต่ใช้เวลานานมาก
6. สะบัดจีบ			
6.1 ความถูกต้อง	- มือทำท่าจีบปรกข้าง - สะบัดปลายนิ้วที่จีบ โดยคลายจีบในลักษณะปล่อยจีบบนมือ กลับข้อมือขึ้นเป็นวงบน	- มือทำท่าจีบปรกข้าง ตั้งมือจีบสูงระดับไหล่เคียงกับแง่ศีรษะ - สะบัดปลายมือที่จีบได้ แต่กลับข้อมือเป็นวงบนไม่ได้ส่วนโค้ง	- มือที่จีบปรกข้างไม่อยู่ในระดับแง่ศีรษะ - คลายจีบไม่ถูกต้อง
6.2 ความสวยงาม	- คลายจีบออกช้า ๆ กดปลายนิ้วทั้งสี่ลงข้างล่าง - ค่อย ๆ พลิกข้อมือกลับขึ้นตั้งวงบน	- คลายจีบออกอย่างรวดเร็ว - พลิกข้อมือกลับขึ้นตั้งวงบนได้แต่ลำแขนโค้งไม่ได้ส่วนหรือนิ้วมือไม่ชิดกัน	- ไม่กดปลายนิ้วทั้งสี่ลงข้างล่าง - พลิกข้อมือไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
6.3 ความ คล่องตัว	- ทำมือตั้งวงล่าง ตัวนางได้ทันที	- ทำมือตั้งวงล่างตัว นางได้แต่ช้าและ ไม่คล่อง	- ทำมือตั้งวงล่างตัว นางไม่ได้ หรือทำได้ แต่ใช้เวลานานมาก
7. ประเท้า			
7.1 ความถูกต้อง	- ยื่นย่อเข่าเล็กน้อย น้ำหนักตัวลงที่ขา ขวา - เท้าซ้ายที่จะประ วางเหลื่อมมาข้าง หน้าเล็กน้อย - เปิดปลายเท้าขึ้น สันเท้าแตะพื้น - ใช้จุมูกเท้าซ้ายแตะ พื้นเบา ๆ พร้อมกับ ยกเท้าขึ้น	- เท้าซ้ายที่จะประ วางเหลื่อมมาข้าง หน้ามากหรือน้อย เกินไป - ใช้จุมูกเท้าซ้ายแตะ พื้นแรงเกินไป	- น้ำหนักตัวไม่ได้อยู่ ที่ขาขวา - ไม่ใช่จุมูกเท้าประ
7.2 ความสวยงาม	- ยื่นให้เท้าเหลื่อมกัน เล็กน้อย - นิ้วเท้าข้างที่จะ ประตึงและงอนขึ้น - ขณะยกเท้าขึ้น ปลายเท้าต้อง กระดกขึ้น	- เท้าที่ยืนไม่วาง เหลื่อมกัน - นิ้วเท้าที่จะประไม่ งอนขึ้น	- เท้าที่ยืนวางไม่ ถูกต้อง - ไม่กระดกปลายเท้า ที่จะประขึ้น - ขณะยกเท้าขึ้น ปลายเท้าห้อยลง
7.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำท่าประเท้าได้ ทันที	- ทำท่าประเท้าได้ แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่าประเท้าไม่ได้ หรือทำได้แต่ใช้ เวลานานมาก

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
8. ก้าวหน้า (ตัวพระ)			
8.1 ความถูกต้อง	- ก้าวเท้าขวาลงด้านหน้า เบนปลายเท้าไปด้านข้างเล็กน้อย - น้ำหนักตัวอยู่ตรงเท้าที่ก้าว ย่อเข่าลง - เท้าหลังเปิดส้นเท้า - กันเข่าขวา	- ก้าวเท้าขวาลงด้านหน้า เบนปลายเท้าไปด้านข้าง - น้ำหนักตัวอยู่ตรงเท้าที่ก้าวแต่ไม่ย่อ - เข่า - กันเข่าขวา	- ก้าวเท้าขวาลงด้านหน้าแต่ไม่เบนปลายเท้าไปด้านข้าง - ไม่ย่อเข่า
8.2 ความสวยงาม	- เท้าที่ก้าววางเหลื่อมกับเท้าหลังเล็กน้อย - ต้องกันเข่าออกไป	- เท้าที่ก้าววางเหลื่อมกับเท้าหลังมากหรือน้อยเกินไป - กันเข่ามากเกินไป	- วางเท้าไม่เหลื่อมกัน - ไม่กันเข่า
8.3 ความคล่องแคล่ว	- ทำท่าก้าวเท้าได้ทันที	- ทำท่าก้าวหน้าได้แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่าก้าวหน้าไม่ได้หรือทำได้แต่ใช้เวลานานมาก
9. ก้าวหน้า (ตัวนาง)			
9.1 ความถูกต้อง	- ก้าวเท้าขวาลงด้านหน้า เบนปลายเท้าไปด้านข้างเล็กน้อย - น้ำหนักตัวอยู่ตรงเท้าที่ก้าวย่อเข่าลง - หลบเข่าหลัง - เปิดส้นเท้า	- ก้าวเท้าขวาลงด้านหน้า เบนปลายเท้าไปด้านข้าง - น้ำหนักตัวอยู่ตรงเท้าที่ก้าวแต่ไม่ย่อ - เข่า - หลบเข่าหลัง	- ก้าวเท้าขวาลงด้านหน้าแต่ไม่เบนปลายเท้าไปด้านข้าง - ไม่ย่อเข่า

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
9.2 ความสวยงาม	- เท้าที่ก้าววาง เชื่อมกับเท้าหลัง เล็กน้อย - หลบเข้าหลัง	- เท้าที่ก้าววาง เชื่อมกับเท้าหลัง มากหรือน้อยเกิน ไป - หลบเข้าหลังได้แต่ ไม่สวยงาม	- วางเท้าไม่เชื่อม กัน - ไม่หลบเข้า
9.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำท่าก้าวหน้า ตัวนางได้ทันที	- ทำท่าก้าวหน้าตัว นางได้แต่ช้าและไม่ คล่อง	- ทำท่าก้าวหน้าตัว นางไม่ได้ หรือทำได้ แต่ใช้เวลานานมาก
10. ก้าวข้าง (ตัวพระ)			
10.1 ความถูกต้อง	- ก้าวเท้าขวาลงด้าน ข้างของเท้าซ้าย - ย่อเข้าทั้งสองลง - น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้า ที่ก้าว - กันเข้าออกไป	- ก้าวเท้าขวาลงด้าน ข้างของเท้าซ้าย แต่ ไม่ย่อเข้าทั้งสองลง	- ไม่ก้าวเท้าขวา ลงด้านข้างของเท้า ซ้าย - ไม่ย่อเข้า - น้ำหนักตัวไม่อยู่ที่ เท้าที่ก้าว
10.2 ความสวยงาม	- สันเท้าหน้าเอียงกับ ปลายเท้าหลัง - กันเข้าออกไป	- สันเท้าหน้าเอียงกับ ปลายเท้าหลังแต่ไม่ อยู่ในลักษณะที่ สวยงาม - กันเข้ามากหรือ น้อยเกินไป	- สันเท้าไม่เอียงกับ ปลายเท้าหลัง - ไม่กันเข้า
10.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำท่าก้าวข้างตัว พระได้ทันที	- ทำท่าก้าวข้างตัว พระได้แต่ช้าและไม่ คล่อง	- ทำท่าก้าวข้างตัว พระไม่ได้หรือทำได้ แต่ใช้เวลานานมาก

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
11. ก้าวข้าง (ตัวนาง)			
11.1 ความถูกต้อง	- ก้าวเท้าขวาทางด้านข้างของเท้าซ้าย - ย่อเข้าทั้งสองลง - น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าที่ก้าว - หลบเข้าหลัง - เปิดส้นเท้า	- ก้าวเท้าขวาทางด้านข้างของเท้าซ้าย แต่ไม่ย่อเข้าทั้งสองลง	- ไม่ก้าวเท้าขวาทางด้านข้างของเท้าซ้าย - ไม่ย่อเข้า - น้ำหนักตัวไม่อยู่ที่เท้าที่ก้าว
11.2 ความสวยงาม	- ส้นเท้าหน้าเยื้องกับปลายเท้าหลัง - หลบเข้าหลัง	- ส้นเท้าหน้าเยื้องกับปลายเท้าหลังแต่ไม่อยู่ในลักษณะที่สวยงาม - หลบเข้าหลังน้อยเกินไป	- ส้นเท้าไม่เยื้องกับปลายเท้าหลัง - ไม่หลบเข้า
11.3 ความคล่องแคล่ว	- ทำท่าก้าวข้างตัวนางได้ทันที	- ทำท่าก้าวข้างตัวนางได้ช้า และไม่คล่อง	- ทำท่าก้าวข้างตัวนางไม่ได้ หรือทำได้แต่ใช้เวลานานมาก
12. กระทั่งเท้า			
12.1 ความถูกต้อง	- เท้าข้างหนึ่งยื่นเต็มเท้า - เท้าอีกข้างหนึ่งวางอยู่ข้างหลัง เปิดส้นเท้า - เท้าทั้งสองไขว้กัน และย่อเข่าลงเล็กน้อย	- เท้าข้างหนึ่งยื่นเต็มเท้า - เท้าอีกข้างหนึ่งวางอยู่ข้างหลังเปิดส้นเท้า - เท้าทั้งสองไขว้กัน แต่ย่อเข่าลงไม่ได้ - ส่วน	- เท้าที่วางอยู่ข้างหลังไม่เปิดส้นเท้า - เท้าทั้งสองไขว้กัน แต่ไม่ย่อเข้า - ไม่ใช้จมูกเท้าเคาะพื้น - ไม่ถีบเข่าไปข้างหลัง

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
12.2 ความสวยงาม	- ใช้เท้าหลังเคาะพื้นด้วยจุกเท้า แล้วยกขึ้น ถีบเข้าไปข้างหลัง ย่อเข้า หน้าลงเล็กน้อย - ยืนไขว้เท้าและย่อเข้าทั้งสองลงเล็กน้อย - ลำตัวตรง - ถีบเข้าไปข้างหลังมาก ๆ	- ใช้เท้าหลังเคาะพื้นด้วยจุกเท้า แล้วยกขึ้น แต่ถีบเข้าไปด้านหลังไม่ตึงเข้า - ยืนไขว้เท้า แต่ย่อเข้าลงมากหรือน้อยเกินไป - ลำตัวตรง - ถีบเข้าไปข้างหลังน้อยเกินไป	- ยืนไขว้เท้า แต่ไม่ย่อเข้า - ลำตัวไม่ตรง - ไม่ถีบเข้าไปข้างหลัง
12.3 ความคล่องแคล่ว	- ทำท่ากระทุ้งเท้าได้ทันที	- ทำท่ากระทุ้งเท้าได้ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่ากระทุ้งเท้าไม่ได้ หรือทำได้แต่ใช้เวลานานมาก
13.กระดกเท้า			
13.1 ความถูกต้อง	- เท้าข้างหนึ่งยืนรับน้ำหนักและย่อเข้าลง - เท้าอีกข้างหนึ่งยกกระดกขึ้นแล้วดันเข้าด้านหลัง	- เท้าข้างหนึ่งยืนรับน้ำหนัก แต่ย่อเข้าลงไม่ได้สัดส่วนที่สวยงาม - เท้าอีกข้างหนึ่งยกกระดกขึ้นแล้วดันเข้าด้านหลัง	- ไม่ย่อลง - ไม่กระดกเท้าขึ้น - ไม่ดันเข้าด้านหลัง

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
13.2 ความสวยงาม	- ส่งเข้าไปด้านหลัง หลายๆ - ฝ่าเท้าที่กระดูกจะ ต้องหักข้อเท้า เข้าหาหน้าแข้ง	- ส่งเข้าไปด้านหลัง แต่ยังไม่ถึงหน้าขา - หักข้อเท้าเข้าหา หน้าแข้งน้อยเกินไป	- ส่งเข้าไปด้านหลัง แต่ไม่ถึงหน้าขา - ฝ่าเท้าที่กระดูกไม่ หักข้อเท้า
13.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำท่ากระดูกเท้าได้ ทันที	- ทำท่ากระดูกเท้าได้ ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่ากระดูกเท้าไม่ ได้ หรือทำได้แต่ใช้ เวลานานมาก

แบบทดสอบภาคความรู้กิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับท่ารำเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)

คำสั่ง จงเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก ข ค ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

1. หยิบจับควรเริ่มจากท่าจับชนิดใด

ก. จับหงาย	ค. จับปรกหน้า
ข. จับคว่ำ	ง. จับปรกข้าง
2. การตั้งวงบนของตัวพระปลายนิ้วจะอยู่ระดับใด

ก. หางคิ้ว	ค. หน้าผาก
ข. หางตา	ง. แฉีศีรษะ
3. การตั้งวงลำแขนจะอยู่ในลักษณะใด

ก. ลำแขนเหยียดตรง	ค. งอแขนให้เป็นวงโค้ง
ข. หักข้อศอกเป็นมุมฉาก	ง. ลำแขนจะเหยียดตรงหรือหักข้อศอกก็ได้
4. ท่าสะบัดจับควรเริ่มจากท่าตั้งมือจับระดับใด

ก. แฉีศีรษะ	ค. หางตา
ข. หางคิ้ว	ง. ระดับไหล่
5. การประเท้าจะต้องใช้ส่วนใดของเท้าแตะพื้น

ก. ส้นเท้า	ค. ส้นเท้า
ข. ปลายเท้า	ง. จมูกเท้า
6. การก้าวหน้า เท้าที่รับน้ำหนักตัวคือ

ก. เท้าหน้า	ค. เท้าใดก็ได้
ข. เท้าหลัง	ง. เท้าหน้าและเท้าหลัง

คู่มือการสอน

บทเรียนสไลด์เทปเสียง กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า

ขมิ้น

1. แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนก
2. แบบสังเกตการปฏิบัติภาษาท่า
3. แบบประเมินพฤติกรรม การสังเกตการปฏิบัติภาษาท่า
4. แบบทดสอบภาคความรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับ

ภาษาท่า

แผนการสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียง
แผนการสอนที่ 2
แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด / หลักการ

เราสามารถใชร่างกายส่วนต่าง ๆ ที่เคลื่อนไหวได้ แสดงความรู้สึกและอารมณ์ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของภาษาท่าได้
2. นักเรียนสามารถแสดงภาษาท่าคำว่า ฉัน เธอ ไป มา ยิ้ม หอม รัก รำเริง เสียใจ โศกเศร้า อาย โกรธ ทำรับ และปฏิเสธ

เนื้อหา

1. ความหมายของภาษาท่า
2. การปฏิบัติภาษาท่า ได้แก่ ฉัน เธอ ไป มา ยิ้ม หอม รัก รำเริง เสียใจ โศกเศร้า อาย โกรธ ทำรับ และปฏิเสธ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าต่อไป จะเป็นการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า
2. ครูเปิดบทเรียนสไลด์เทปเสียง บทเรียนที่ 2 ให้นักเรียนศึกษาพร้อมทั้งปฏิบัติตามขั้นตอน จนจบบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้
 - 2.1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยนำภาพท่ารำให้นักเรียนดู เพื่อสร้างความสนใจ
 - 2.2 อธิบายความหมายและลักษณะของภาษาท่าให้นักเรียนฟัง

- 2.3 แสดงภาพภาษาท่าแต่ละท่า ตามลำดับชั้นของภาษาท่านั้น ๆ
ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกหัดปฏิบัติตามภาพและคำบรรยายจนครบทุกท่า
3. ให้นักเรียนทำกิจกรรมในบทเรียนที่ 2 เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจ จากการเรียนในบทเรียนสไลด์เทปเสียง
- 3.1 นำบัตรคำภาษาท่าติดบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนปฏิบัติภาษาท่าตามบัตรคำนั้น ๆ พร้อมกันทั้งชั้น
- 3.2 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 6 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติภาษาท่า ตามที่ครูกำหนดกลุ่มละ 2 ท่า
- 3.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้ที่ปฏิบัติท่าได้ถูกต้องสวยงามที่สุดออกมาแสดงหน้าชั้น
- 3.4 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบในบทเรียน

สื่อการเรียน

1. บทเรียนสไลด์เทปเสียง
2. บัตรคำภาษาท่า 14 คำ

การวัดผล

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่องภาษาท่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. สังเกตพฤติกรรมตามแบบสังเกตการปฏิบัติภาษาท่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบสังเกตการปฏิบัติภาษาท่า

ชื่อผู้เรียน ชั้น

ชื่อผู้สังเกต

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติภาษาท่า ครั้งละ 6 คน สังเกตพฤติกรรมตามรายการ
โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. ฉัน หรือตัวเรา			
1.1 ความถูกต้อง			
1.2 ความสวยงาม			
1.3 ความคล่องแคล่ว			
2. เธอ			
2.1 ความถูกต้อง			
2.2 ความสวยงาม			
2.3 ความคล่องแคล่ว			
3. ไป			
3.1 ความถูกต้อง			
3.2 ความสวยงาม			
3.3 ความคล่องแคล่ว			
4. มา			
4.1 ความถูกต้อง			
4.2 ความสวยงาม			
4.3 ความคล่องแคล่ว			

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
5. ยิ้ม			
5.1 ความถูกต้อง			
5.2 ความสวยงาม			
5.3 ความคล่องแคล่ว			
6. หอม			
6.1 ความถูกต้อง			
6.2 ความสวยงาม			
6.3 ความคล่องแคล่ว			
7. รัก			
7.1 ความถูกต้อง			
7.2 ความสวยงาม			
7.3 ความคล่องแคล่ว			
8. ร่าเริง			
8.1 ความถูกต้อง			
8.2 ความสวยงาม			
8.3 ความคล่องแคล่ว			
9. เสียใจ ร้องไห้			
9.1 ความถูกต้อง			
9.2 ความสวยงาม			
9.3 ความคล่องแคล่ว			
10. โศกเศร้า			
10.1 ความถูกต้อง			
10.2 ความสวยงาม			
10.3 ความคล่องแคล่ว			

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
11. อาย			
11.1 ความถูกต้อง			
11.2 ความสวยงาม			
11.3 ความคล่องแคล่ว			
12. โกรธ			
12.1 ความถูกต้อง			
12.2 ความสวยงาม			
12.3 ความคล่องแคล่ว			
13. รับ			
13.1 ความถูกต้อง			
13.2 ความสวยงาม			
13.3 ความคล่องแคล่ว			
14. ปฏิเสธ			
14.1 ความถูกต้อง			
14.2 ความสวยงาม			
14.3 ความคล่องแคล่ว			
รวม			

รวมคะแนน

แบบประเมินพฤติกรรมการสังเกตการปฏิบัติภาษาท่า

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. ฉันทหรือตัวฉันท			
1.1 ความถูกต้อง	- มือซ้ายจับ หันมือที่จับเข้าหาลำตัว - วางมืออยู่ระหว่างอก	- มือซ้ายจับ หันมือที่จับเข้าหาลำตัวแต่วางมือจับสูงหรือต่ำกว่าระดับอกเพียงเล็กน้อย	- ไม่ใช้มือซ้ายจับ - ไม่หันจับเข้าหาลำตัว - มือจับไม่อยู่ระหว่างอก
1.2 ความสวยงาม	- ปลายนิ้วที่จับจะต้องชี้เข้าหาอก กรีดนิ้วออกไปให้สวยงามในลักษณะคล้ายพัด	- ปลายนิ้วที่จับชี้เข้าหาอกกรีดนิ้วออกไปแต่ไม่อยู่ในลักษณะที่สวยงาม	- ปลายนิ้วที่จับไม่ชี้เข้าหาอก - ไม่กรีดนิ้วออกไป
1.3 ความคล่องแคล่ว	- ทำท่าฉันทได้ทันที	- ทำท่าฉันทได้แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่าฉันทไม่ได้หรือทำได้แต่ใช้เวลานานมาก
2. เธอ			
2.1 ความถูกต้อง	- ชี้นิ้วในลักษณะตะแคงนิ้วชี้	- ชี้นิ้วในลักษณะตะแคงนิ้ว แต่ตะแคงนิ้วมือมากหรือน้อยเกินไป	- ไม่ตะแคงนิ้วมือที่ชี้
2.2 ความสวยงาม	- มือที่ชี้จะต้องไม่กำมือแน่นหรือหลวมเกินไป - งอข้อศอกเล็กน้อย	- มือที่ชี้กำมือแน่นหรือหลวมเกินไป - งอข้อศอกเล็กน้อย	- มือที่กำมือแน่นหรือหลวมเกินไป - ไม่งอข้อศอก

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
2.3 ความคล่องตัว	- ทำท่าเธอได้ทันที	- ทำท่าเธอได้แต่ช้า และไม่คล่อง	- ทำท่าเธอไม่ได้หรือ ทำได้แต่ใช้เวลา นานมาก
3. ไป			
3.1 ความถูกต้อง	- จับหงายมือ - ยกจับสูงระดับอก - ม้วนมือจับออกไป ในลักษณะวงหน้า หรือวงข้าง	- จับหงายมือ - ยกจับสูงหรือต่ำ กว่าระดับอกเล็กน้อย - ม้วนมือออกไปใน ลักษณะวงหน้าหรือ วงข้าง	- ไม่จับหงายมือ - ยกจับสูงหรือต่ำ กว่าระดับอกมาก - ไม่ม้วนมือ
3.2 ความสวยงาม	- ปลายนิ้วที่จับชี้ขึ้น ข้างบน - หักข้อมือเข้าหา ลำแขน - นิ้วที่เหลือกรีด ออกไปให้สวยงาม ในลักษณะคล้าย พัด	- ปลายนิ้วที่จับชี้ขึ้น ข้างบน - หักข้อมือเข้าหา ลำแขน เพียง เล็กน้อยไม่อยู่ใน ลักษณะที่สวยงาม - นิ้วที่เหลือกรีด ออกไป	- ปลายนิ้วที่จับไม่ชี้ ขึ้นข้างบน - ไม่หักข้อมือ - ไม่กรีดนิ้วมือ
3.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำท่าไปได้ทันที	- ทำท่าไปได้ แต่ช้า และไม่คล่อง	- ทำท่าไปไม่ได้หรือ ทำได้แต่ใช้เวลา นานมาก

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกรปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
4. มา			
4.1 ความถูกต้อง	- ตั้งมือขึ้นประมาณระดับวงหน้าตึงแขน - กรีดปลายนิ้วมือลงในลักษณะจีบคว่ำ - ตวัดมือจีบเข้ามาหาลำตัว	- ตั้งมือขึ้นประมาณระดับวงหน้า - กดปลายมือลงมากเกินไป - ตวัดมือจีบเข้ามาหาลำตัว	- ตั้งมือสูงหรือต่ำกว่าระดับวงหน้ามาก - ไม่กดปลายมือลงจีบคว่ำ - ไม่ตวัดมือจีบเข้ามาหาลำตัว
4.2 ความสวยงาม	- มือที่ตั้งขึ้น นิ้วทั้งสี่ต้องชิดกัน หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ - หักข้อมือเข้าหาลำตัว	- มือที่ตั้งขึ้น นิ้วทั้งสี่ห่างกันเล็กน้อยไม่ชิดกัน หรือไม่หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ - หักข้อมือเข้าหาลำตัว	- มือที่ตั้งขึ้น นิ้วทั้งสี่ห่างกันมาก - ไม่หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ - ไม่หักข้อมือเข้าหาลำตัว
4.3 ความคล่องแคล่ว	- ทำท่ามาได้ทันที	- ทำท่ามาได้ แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่ามาไม่ได้ หรือทำได้แต่ใช้เวลานานมาก
5. ยืน			
5.1 ความถูกต้อง	- มือซ้ายจีบที่ระดับปาก - หักข้อมือเข้าหาใบหน้า	- มือซ้ายจีบที่ระดับปาก แต่ไม่หักข้อมือเข้าหาใบหน้า	- มือซ้ายที่จีบไม่อยู่ที่ระดับปาก - ไม่หักข้อมือเข้าหาใบหน้า

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
5.2 ความสวยงาม	- ปลายนิ้วชี้และหัวแม่มืออยู่ตรงระดับปาก - นิ้วที่เหลือกรีดตึง - เอียงศีรษะด้านซ้าย	- นิ้วที่เหลือจากการจับ กรีดออกไปไม่สวยงาม - เอียงศีรษะด้านซ้ายมากหรือน้อยเกินไป	- ไม่กรีดนิ้วที่เหลือจากการจับ - ไม่เอียงศีรษะด้านซ้าย
5.3 ความคล่องแคล่ว	- ทำท่ายิ้มได้ทันที	- ทำท่ายิ้มได้แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่ายิ้มไม่ได้หรือทำได้แต่ใช้เวลานานมาก
6. หอม			
6.1 ความถูกต้อง	- มือซ้ายจับระดับจุมุก - หักข้อมือเข้าหาใบหน้า	- มือซ้ายจับระดับจุมุก แต่ไม่หักข้อมือเข้าหาใบหน้า	- มือซ้ายที่จับไม่อยู่ระดับจุมุก - ไม่หักข้อมือเข้าหาใบหน้า
6.2 ความสวยงาม	- ปลายนิ้วชี้และปลายนิ้วหัวแม่มืออยู่ตรงระดับจุมุก - นิ้วที่เหลือกรีดตึง - เอียงศีรษะด้านซ้าย	- นิ้วที่เหลือจากการจับ กรีดออกไปไม่สวยงาม - เอียงศีรษะด้านซ้ายมากหรือน้อยเกินไป	- ไม่กีดนิ้วที่เหลือจากการจับ - ไม่เอียงศีรษะด้านซ้าย
6.3 ความคล่องตัว	- ทำท่าหอมได้ทันที	- ทำท่าหอมได้แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่าหอมไม่ได้หรือทำได้แต่ใช้เวลานานมาก

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
7. รัก			
7.1 ความถูกต้อง	- ประสานมือ - ปลายนิ้วทั้งสองมือ ทาบแตะที่ฐานไหล่	- ประสานมือ - ปลายนิ้วทั้งสองมือ ทาบแตะต่ำกว่าระดับไหล่เพียงเล็กน้อย	- ไม่ประสานมือ - ปลายนิ้วทั้งสอง ทาบแตะสูงหรือต่ำกว่าระดับไหล่มาก
7.2 ความสวยงาม	- นิ้วทั้งสองชิดกัน - นิ้วหัวแม่มือห่าง พองาม	- นิ้วทั้งสองชิดกันแต่ไม่อยู่ในลักษณะที่สวยงาม	- นิ้วทั้งสองไม่ชิดกัน
7.3 ความคล่องแคล่ว	- ทำท่ารักได้ทันที	- ทำท่ารักได้แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่ารักไม่ได้หรือทำได้แต่ใช้เวลานานมาก
8. ร่าเริง			
8.1 ความถูกต้อง	- จับมือทั้งสอง - หักข้อมือเข้าหาลำตัวระดับอก - ม้วนมือออกไปตั้งวงกลาง - กระทบแขนให้เหยียดตึงระดับไหล่ทั้งสองข้าง	- จับมือทั้งสอง - หักข้อมือเข้าหาลำตัวมากหรือน้อยเกินไป - ม้วนมือออกไปตั้งวงกลาง - กระทบแขนให้เหยียดตึงแต่แขนไม่อยู่ในระดับไหล่ อาจสูงหรือต่ำไปเพียงเล็กน้อย	- ไม่หักข้อมือเข้าหาลำตัว - ม้วนมือออกไปตั้งวงสูงหรือต่ำกว่าระดับวงกลางมาก - กระทบแขนแล้วแขนไม่เหยียดตึง

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
8.2 ความสวยงาม	- ปลายนิ้วที่จับจะต้องชี้เข้าหาอกกรีดนิ้วออกไปให้สวยงาม - กระทบแขนให้เหยียดตึง ตั้งมือขึ้น นิ้วทั้งสี่ชิดกัน หัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ	- ปลายนิ้วที่จับชี้เข้าหาอกแต่นิ้วที่กรีดออกไปไม่อยู่ในลักษณะที่สวยงาม - กระทบแขนเหยียดตึงแต่นิ้วที่ตั้งมือไม่สวยงาม ฝ่านิ้วทั้งสี่ยังห่างกันเล็กน้อย	- ปลายนิ้วที่จับไม่ชี้เข้าหาอก - ไม่กรีดนิ้วที่จับออกไป - นิ้วที่ตั้งมือห่างกัน ไม่หักหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ
8.3 ความคล่องแคล่ว	- ทำท่ารำแรงได้ทันที	- ทำท่ารำแรงได้แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่ารำแรงไม่ได้หรือทำได้แต่ใช้เวลานานมาก
9. เสียใจ			
9.1 ความถูกต้อง	- ยกแขนซ้ายหงายฝ่ามือแตะปลายนิ้วชี้และหัวนิ้วแม่มือที่หน้าผาก - มือขวาจับหงายแตะที่ชายพก	- หงายฝ่ามือแตะปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือที่หน้าผาก แต่มือขวาที่จับหงายแตะสูงหรือต่ำกว่าชายพกเล็กน้อย	- ไม่หงายฝ่ามือ - ไม่แตะปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือที่หน้าผาก - มือขวาจับหงายไม่อยู่ที่ชายพก
9.2 ความสวยงาม	- แตะปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือที่หน้าผาก นิ้วที่เหลือต้องกรีดตึง	- แตะปลายนิ้วและนิ้วหัวแม่มือที่หน้าผาก แต่นิ้วที่เหลือไม่กรีดตึง	- ปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือไม่แตะที่หน้าผาก

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
9.3 ความ คล่องแคล่ว	- จับหงาย ปลายนิ้ว ที่จับจะต้องชี้ขึ้น ข้างบน กรีดนิ้วออก ไป หักข้อมือเข้าหา ลำแขน - ทำท่าเสียใจได้ทันที	- จับหงาย นิ้วที่ เหลือกรีดออกไปแต่ อยู่ในลักษณะที่ไม่ สวยงาม - ทำท่าเสียใจได้แต่ ช้าและไม่คล่อง	- จับหงายไม่กรีดนิ้ว ที่เหลือ หรือไม่หัก ข้อมือ - ทำท่าเสียใจไม่ได้ หรือทำได้แต่ใช้ เวลานานมาก
10. ไศกเศร้า			
10.1 ความ ถูกต้อง	- ประสานลำแขน ระดับท้อง - ปลายมือทั้งสอง ตกลงข้างลำตัว - ก้มหน้าลงเล็กน้อย	- ประสานลำแขนอยู่ ในระดับสูงหรือต่ำ กว่าระดับท้องน้อย เพียงเล็กน้อย - ก้มหน้าลงมากเกินไป	- ประสานลำแขนแต่ อยู่สูงกว่าระดับ ท้องน้อยมาก - ไม่ก้มหน้า
10.2 ความ สวยงาม	- ปลายนิ้วมือที่ ประสานกันนั้น นิ้ว ต้องเหยียดตึงและ เรียงชิดติดกัน	- ปลายนิ้วมือที่ ประสานกันนั้น นิ้ว เหยียดตึงแต่ไม่อยู่ ในลักษณะที่สวยงาม	- ปลายนิ้วมือที่ ประสานกันนั้น นิ้วไม่เหยียดตึง นิ้วมือห่างกัน
10.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำท่าไศกเศร้าได้ ทันที	- ทำท่าไศกเศร้าได้ แต่ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่าเสียใจไม่ได้ หรือทำได้แต่ใช้ เวลานานมาก

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
11. อาย			
11.1 ความ ถูกต้อง	- ฝ่ามือซ้ายหงายขึ้น - แตะที่ข้างแก้ม - เอียงศีรษะและก้ม - หน้าเล็กน้อยข้าง - เดียวกับมือที่แตะ - แก้ม	- ฝ่ามือซ้ายหงายขึ้น - แตะสูงหรือต่ำกว่า - ข้างแก้มเพียงเล็กน้อย - เอียงศีรษะและก้ม - หน้ามากเกินไป	- ฝ่ามือซ้ายไม่แตะที่ - ข้างแก้ม - ไม่เอียงศีรษะหรือ - ไม่ก้มหน้า
11.2 ความ สวยงาม	- ฝ่ามือซ้ายที่แตะ - ข้างแก้ม นิ้วจะต้อง - เรียงชิดติดกันและ - เหยียดตึง	- ฝ่ามือซ้ายที่แตะ - ข้างแก้ม นิ้วเรียง - ชิดติดกัน แต่ไม่ - เหยียดตึง	- ฝ่ามือซ้าย นิ้วไม่ - เรียงชิดติดกัน - นิ้วไม่เหยียดตึง
11.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำท่าอายุได้ทันที	- ทำท่าอายุได้ แต่ช้า - และไม่คล่อง	- ทำท่าอายุไม่ได้ - หรือทำได้แต่ใช้ - เวลานานมาก
12. โกรธ			
12.1 ความ ถูกต้อง	- ฝ่ามืออุบบริเวณก้น - คอได้ใบหูไปมา - กระตืบเท้าลงกับ - พื้น	- ฝ่ามืออุบบริเวณก้น - คอ ต่ำกว่าใบหูลง - มามาก - กระตืบเท้าลงกับ - พื้นเบาหรือแรงเกินไป	- ไม่อุบฝ่ามือที่บริเวณ - ก้นคอ - ไม่กระตืบเท้าลงกับ - พื้น
12.2 ความ สวยงาม	- ฝ่ามือที่อุบนิ้วต้อง - เรียงชิดติดกัน - ปลายนิ้วเหยียดตึง	- ฝ่ามือที่อุบ นิ้วเรียง - ชิดติดกันแต่ปลาย - นิ้วยังไม่เหยียดตึง	- นิ้วไม่ชิดกัน - ปลายนิ้วไม่เหยียด - ตึง

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
12.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำท่าโกรธได้ทันที	- ทำท่าโกรธได้แต่ช้า และไม่คล่อง	- ทำท่าโกรธไม่ได้ หรือทำได้แต่ใช้ เวลานานมาก
13. รับ			
13.1 ความ ถูกต้อง	- ตั้งมือระดับวงหน้า - พลิกข้อนิ้วมือ หงายขึ้น	- ตั้งมือสูงหรือต่ำกว่า ระดับวงหน้าเพียง เล็กน้อย - พลิกข้อนิ้วมือ หงายขึ้น	- ตั้งมือสูงหรือต่ำกว่า ระดับวงหน้ามาก - ไม่พลิกข้อนิ้วมือ หงายขึ้น
13.2 ความ สวยงาม	- ลำแขนโค้งได้ส่วน - ตั้งมือให้ปลายนิ้ว ทั้งสี่เรียงชิดติดกัน	- ลำแขนโค้งได้ส่วน แต่ปลายนิ้วทั้งสี่ ห่างกันเล็กน้อย	- ลำแขนไม่โค้ง - ปลายนิ้วทั้งสี่ไม่ชิด กัน
13.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำท่ารับได้ทันที	- ทำท่ารับได้ แต่ช้า และไม่คล่อง	- ทำท่ารับไม่ได้ หรือ ทำได้แต่ใช้เวลา นานมาก
14. ท่าปฏิเสธ			
14.1 ความ ถูกต้อง	- ตั้งมือขึ้นระดับวง หน้า - สันปลายมือพร้อม ทั้งส่ายหน้าเล็กน้อย	- ตั้งมือสูงหรือต่ำกว่า ระดับวงหน้า เพียง เล็กน้อย - สันปลายมือและ ส่ายหน้ามากหรือ น้อยเกินไป	- ตั้งมือสูงหรือต่ำกว่า ระดับวงหน้ามาก เกินไป - ไม่สันปลายมือหรือ ไม่ส่ายหน้า

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
14.2 ความ สวยงาม	- มือที่ตั้งขึ้นนิ้วทั้งสี่ ต้องเรียงชิดติดกัน - หักนิ้วหัวแม่มือเข้า หาฝ่ามือ - หักข้อมือเข้าหาลำ แขน	- นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติด กัน แต่ไม่หักนิ้วหัว แม่มือเข้าหาฝ่ามือ หรือหักข้อมือเข้าหา ลำแขนเพียงเล็ก น้อย	- นิ้วทั้งสี่ไม่ชิดกัน - ไม่หักข้อมือเข้าหา ลำแขน - ไม่หักนิ้วหัวแม่มือ เข้าหาฝ่ามือ
14.3 ความ คล่องแคล่ว	- ทำท่าปฏิเสธได้ ทันที	- ทำท่าปฏิเสธได้แต่ ช้าและไม่คล่อง	- ทำท่าปฏิเสธไม่ได้ หรือทำได้แต่ใช้ เวลานานมาก

แบบทดสอบภาคความรู้กิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า

คำสั่ง จงเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก ข ค ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

1. ภาษาท่า เป็นภาษาที่ใช้สื่อความหมายโดยเลียนแบบมาจากสิ่งใด

ก. ท่ารำต่าง ๆ	ค. ท่าทางจากธรรมชาติ
ข. ท่าของการเคลื่อนไหวมือ	ง. การแสดงโขนละคร

2. ภาษาท่าแบ่งออกเป็นกี่ประเภท

ก. 3 ประเภท	ค. 5 ประเภท
ข. 4 ประเภท	ง. 6 ประเภท

3. ภาษาท่าที่แสดงถึงอารมณ์ภายใน ได้แก่ท่าอะไร

ก. นอน	ค. ปฏิเสธ
ข. โศกเศร้า	ง. หอม

4. ภาษาท่าที่แสดงถึงกิริยาอาการ ได้แก่ท่าอะไร

ก. ไป	ค. เสียใจ
ข. รัก	ง. เดิน

• 5. ใช้มือซ้ายจับ หักข้อมือที่จับเข้าหาลำตัว ให้ปลายนิ้วชี้ที่ระหว่างอก หมายถึงท่าใด

ก. ใจ	ค. ฉันทน์
ข. เธอ	ง. รัก

6. การแสดงภาษาท่า คำว่า “เธอ” นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

ก. ชี้ออกในลักษณะคว่ำมือ	ค. ชี้ออกให้ลำแขนเหยียดตึง
ข. ชี้ออกในลักษณะตะแคงนิ้วชี้	ง. จะชี้ออกในลักษณะใดก็ได้

7. การแสดงภาษาท่า คำว่า “รัก” ปลายนิ้วมือทั้งสองที่ประสานกันจะต้องวางที่ใด
- ก. ทาบแตะระดับชายโครง ค. ทาบแตะที่สะเอว
- ข. ทาบแตะที่ระดับท้อง ง. ทาบแตะที่ฐานไหล่
8. มือซ้ายจับที่ระดับปาก และหักข้อมือเข้าหาใบหน้าให้ปลายนิ้วชี้และหัวแม่มืออยู่ตรงระดับปาก หมายถึงท่าใด
- ก. ยิ้ม ค. พุด
- ข. หอม ง. รำเริง
9. ใช้ฝ่ามือซ้ายหงายขึ้น แตะที่ข้างแก้ม เอียงศีรษะและก้มหน้าเล็กน้อย แสดงถึงภาษาท่าใด
- ก. โกรธ ค. อาย
- ข. เสียใจ ง. ปฏิเสธ
10. ภาษาท่าใดที่เศร้า ใช้ท่าทางในการปฏิบัติอย่างไร
- ก. ฝ่ามืออุบบริเวณก้นคอได้โบहुไปมา
- ข. ประสานลำแขนระดับท้องปลายมือทั้งสองตกลงข้างตัว
- ค. ยกแขนซ้ายหงายฝ่ามือแตะปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือที่หน้าผาก
- ง. ฝ่ามือซ้ายแตะที่ข้างแก้ม เอียงศีรษะและก้มหน้าเล็กน้อย

คู่มือการสอน

บทเรียนสไลด์เทปเสียง กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้นและการขับร้องเพลงนกขมิ้น

1. แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลง
นกขมิ้น บทเรียนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น
2. แบบสังเกตการขับร้อง
3. แบบประเมินพฤติกรรมการสังเกตการขับร้องเพลงนกขมิ้น

แผนการสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียง

แผนการสอนที่ 3

แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้นและการปฏิบัติการขับร้องเพลงนกขมิ้น จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด / หลักการ

เพลงนกขมิ้นเป็นเพลงที่ใช้ทำนองเพลงไทยเดิม มีความไพเราะอ่อนหวานเนื้อหา
สอนแทรกคติสอนใจ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของเนื้อเพลงและลักษณะของเพลงได้
2. นักเรียนสามารถร้องเพลงนกขมิ้น ได้ถูกต้องตามเนื้อร้อง ทำนองและจังหวะ

ของเพลง

เนื้อหา

1. ประวัติและความหมายของเนื้อเพลงนกขมิ้น
2. เนื้อร้องเพลงนกขมิ้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าต่อไปจะเป็นการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น และการปฏิบัติการขับร้องเพลงนกขมิ้น

2. ครูเปิดบทเรียนสไลด์เทปเสียง บทเรียนที่ 3 ให้นักเรียนศึกษาพร้อมทั้งปฏิบัติ
ตามขั้นตอน จนจบบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้

2.1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูแสดงภาพนกขมิ้นและทำรำเพลงนกขมิ้น
พร้อมทั้งซักถามเพื่อนำเข้าสู่การสอน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น

2.2 แสดงภาพและคำบรรยายเกี่ยวกับประวัติและความหมายของเนื้อเพลง

2.3 ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงนกขมิ้น จากแผนภูมิเนื้อเพลง พร้อมกันทั้งชั้น

2.4 เปิดเพลงนกขมิ้นให้นักเรียนฟัง 1 เที่ยว จากนั้นให้นักเรียนร้องและเคาะจังหวะตามจังหวะเพลงอีก 1 เที่ยว

2.5 เสียงผู้บรรยายสาธิตการร้องเพลงนกขมิ้นให้นักเรียนฟังทีละวรรค พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกร้องตาม

2.6 เปิดเพลงนกขมิ้น แล้วให้นักเรียนฝึกร้องไปพร้อมกับเพลง ตั้งแต่ต้นจนจบเพลง

2.7 ให้นักเรียนร้องและเคาะจังหวะเองตั้งแต่ต้นจนจบเพลง

3. ให้นักเรียนทำกิจกรรมในบทเรียนที่ 3 เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจ จากการเรียนในบทเรียนสไลด์เทปเสียง ดังนี้

3.1 เปิดเพลงนกขมิ้น แล้วให้นักเรียนร้องเพลงและเคาะจังหวะตามพร้อมกันทั้งชั้น

3.2 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 10 คน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร้องเพลงนกขมิ้น พร้อมทั้งตีฉิ่งและเคาะจังหวะปฏิบัติจนครบทุกกลุ่ม

3.3 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบในบทเรียน

สื่อการเรียน

1. บทเรียนสไลด์เทปเสียง
2. ไม้เคาะจังหวะ
3. ฉิ่ง

การวัดผล

ให้นักเรียนร้องเพลงนกขมิ้น แล้วสังเกตพฤติกรรม ตามแบบสังเกตการร้องเพลงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบสังเกตการขับร้อง

ชื่อผู้เรียน ชั้น

ชื่อผู้สังเกต

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติการขับร้อง ครั้งละ 4 คน สังเกตพฤติกรรมตามรายการ
โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. เพลงนกขมิ้น (ท่อน 1)			
1.1 เนื้อร้อง			
1.2 ทำนอง			
1.3 จังหวะ			
2. เพลงนกขมิ้น (ท่อน 2)			
2.1 เนื้อร้อง			
2.2 ทำนอง			
2.3 จังหวะ			
รวม			

รวมคะแนน

แบบประเมินพฤติกรรมกำรสังเกตการขับร้องเพลงนกลม

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกำรปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. เนื้อร้อง	- จำเนื้อร้องได้ถูกต้อง - ออกเสียงอักขระได้ชัดเจน เช่น ร ล ว	- จำเนื้อร้องได้ไม่สม่ำเสมอ - ออกเสียงอักขระได้ชัดเจนเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ	- จำเนื้อร้องไม่ได้ - ออกเสียงไม่ชัดเจน
2. ทำนอง	- ร้องได้ถูกต้องตามทำนองเพลง	- ร้องถูกต้องตามทำนองเพลงเป็นบางครั้ง	- ร้องไม่ถูกต้องตามทำนองเพลง
3. จังหวะ	- ร้องได้ตรงตามจังหวะเพลง	- ร้องได้ตรงตามจังหวะเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ	- ร้องไม่ตรงจังหวะ

คู่มือการสอน

บทเรียนสไลด์เทปเสียง กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น (ตอนที่ 1)

1. แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลง
นกขมิ้น บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

2. แบบสังเกตการปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น

3. แบบประเมินพฤติกรรมการสังเกตการปฏิบัติทำรำ

ประกอบเพลงนกขมิ้น

แผนการสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียง

แผนการสอนที่ 4

แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น (ตอนที่ 1)

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด / หลักการ

การนำเอาภาษาท่าทางนาฏศิลป์มาใช้รำประกอบเพลง ทำให้เกิดความเข้าใจในความหมายและลักษณะการรำเชิงนาฏศิลป์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำ ตีบทไปตามเนื้อเพลงได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำให้เข้ากับจังหวะและทำนองเพลงได้

เนื้อหา

ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ตั้งแต่เนื้อร้องคำว่า “เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน” จนถึงคำว่า “แล้วค่อยบินถลา”

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าต่อไปจะเป็นการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ปฏิบัติท่ารำประกอบเพลงนกขมิ้น
2. ครูเปิดบทเรียนสไลด์เทปเสียง บทเรียนที่ 4 (ตอนที่ 1) ให้นักเรียนศึกษา พร้อมทั้งปฏิบัติตามขั้นตอนการสอน จนจบบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้
 - 2.1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยนำภาพนกขมิ้นให้นักเรียนดู พร้อมทั้งสนทนากับนักเรียน เพื่อนำเข้าสู่การสอนเรื่อง ปฏิบัติท่ารำประกอบเพลงนกขมิ้น
 - 2.2 แสดงภาพท่ารำประกอบเนื้อเพลงทีละวรรคให้นักเรียนดู พร้อมทั้งอธิบายการใช้มือและเท้าแสดงท่ารำ และให้นักเรียนปฏิบัติตาม

2.3 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทำรำโดยเคลื่อนไหวมือและเท้าให้เข้ากับเนื้อร้อง และทำนองเพลง ประกอบเสียงเพลงนกขมิ้น ตั้งแต่ต้นจนจบ

3. ให้นักเรียนทำกิจกรรมในบทเรียนที่ 4 เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจจากการเรียนในบทเรียนสไลด์เทปเสียง ดังนี้

3.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 10 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสลับกันร้อง ตีฉิ่ง เคาะจังหวะ และแสดงท่ารำประกอบเพลงนกขมิ้น ตั้งแต่ต้นจนจบเพลง

3.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบในบทเรียน

สื่อการเรียน

1. บทเรียนสไลด์เทปเสียง
2. ไม้เคาะจังหวะ
3. ฉิ่ง

การวัดผล

สังเกตพฤติกรรมตามแบบสังเกตการปฏิบัติท่ารำประกอบเพลงนกขมิ้น
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบสังเกตการปฏิบัติทำรำเพลงนกขมิ้น

ชื่อผู้เรียน ชั้น

ชื่อผู้สังเกต

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติทำรำ ครั้งละ 4 คน สังเกตพฤติกรรมตามรายการ
โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. รำเพลงนกขมิ้น (เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน)			
1.1 ท่าทาง			
1.2 จังหวะ			
1.3 ความสวยงาม			
2. รำเพลงนกขมิ้น (บินไปใกล้หรือไกล)			
2.1 ท่าทาง			
2.2 จังหวะ			
2.3 ความสวยงาม			
3. รำเพลงนกขมิ้น (หนีไปหรือบอกที่)			
3.1 ท่าทาง			
3.2 จังหวะ			
3.3 ความสวยงาม			

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
4. รำเพลงนกขมิ้น (จากไปไกลรั้งระวัง ให้ดี)			
4.1 ท่าทาง			
4.2 จังหวะ			
4.3 ความสวยงาม			
5. รำเพลงนกขมิ้น (หากเหตุร้ายเกิดมี)			
5.1 ท่าทาง			
5.2 จังหวะ			
5.3 ความสวยงาม			
6. รำเพลงนกขมิ้น (เห็นที่จะต้อง โสกคัลย์)			
6.1 ท่าทาง			
6.2 จังหวะ			
6.3 ความสวยงาม			
7. รำเพลงนกขมิ้น (หยุดพักเสียงน้อย แล้วค่อยบินถลา)			
7.1 ท่าทาง			
7.2 จังหวะ			
7.3 ความสวยงาม			
รวม			

รวมคะแนน

แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการสังเกตการปฏิบัติทำรำเพลงนกขมิ้น

เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. การรำเพลงนกขมิ้น			
1.1 ทำรำ	- ปฏิบัติทำที่ใช้นาฏยศัพท์ได้ถูกต้อง - ปฏิบัติภาษาท่าได้ถูกต้อง - ปฏิบัติทำได้ตรงตามความหมายของบทเพลง	- ปฏิบัติทำที่ใช้นาฏยศัพท์ โดยมีบางท่าที่ปฏิบัติผิดบ้างในบางครั้ง - ปฏิบัติภาษาท่าโดยมีบางท่าที่ปฏิบัติผิดบ้างในบางครั้ง - ปฏิบัติทำตามความหมายของบทเพลงได้ แต่มีข้อผิดพลาดบ้าง	- ปฏิบัติทำที่ใช้นาฏยศัพท์ผิดมาก - ปฏิบัติภาษาท่าผิดมาก - ปฏิบัติทำไม่ตรงตามความหมายของบทเพลงมาก
1.2 จังหวะ	- ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์และภาษาท่าได้ตรงตามจังหวะของบทเพลง	- ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์และภาษาท่าได้โดยมีข้อผิดพลาดบ้างในบางครั้ง	- ปฏิบัติทำที่ใช้นาฏยศัพท์และภาษาท่าผิดจังหวะมาก
1.3 ความสวยงาม	- มีลีลาท่าทางการเคลื่อนไหว มือ เท้า ลำตัว ศีรษะ สัมพันธ์กับท่ารำและบทเพลง	- มีลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวมือ เท้า ลำตัว ศีรษะ ส่วนใหญ่ถูกต้อง สัมพันธ์กัน แต่ในบางครั้งอาจมีข้อผิดพลาดบ้างเล็กน้อย	- ลีลาท่าทางการเคลื่อนไหว มือ เท้า ลำตัว ศีรษะ ส่วนใหญ่ไม่สัมพันธ์กัน ไม่ถูกต้องตามลักษณะที่สวยงามตามท่ารำ

คู่มือการสอน

บทเรียนสไลด์เทปเสียง กิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น (ตอนที่ 2)

1. แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลง
นกขมิ้น บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
2. แบบสังเกตการปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
3. แบบประเมินพฤติกรรมการสังเกตการปฏิบัติทำรำประกอบ
เพลงนกขมิ้น

แผนการสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียง
แผนการสอนที่ 5
แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น (ตอนที่ 2) จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด / หลักการ

การนำเอาภาษาท่าทางนาฏศิลป์มาใช้รำประกอบเพลง ทำให้เกิดความเข้าใจในความหมายและลักษณะการรำเชิงนาฏศิลป์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถปฏิบัติทำรำ ตีบทไปตามเนื้อเพลงได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติทำรำให้เข้ากับจังหวะและทำนองเพลงได้

เนื้อหา

ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ตั้งแต่เนื้อร้องคำว่า “กลับมาก่อนขวัญตา” จนถึงคำว่า “รู้ทันก่อนภัยจะมี”

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าต่อไปจะเป็นการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ต่อจากตอนที่ 1
2. ครูเปิดบทเรียนสไลด์เทปเสียง บทเรียนที่ 4 (ตอนที่ 2) ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งปฏิบัติตามขั้นตอนการสอน จนจบบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้
 - 2.1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยให้นักเรียนทบทวนการขับร้องและการปฏิบัติทำรำ เพลงนกขมิ้น ในตอนที่ 1
 - 2.2 แสดงภาพทำรำประกอบเนื้อเพลงที่ละวรรคให้นักเรียนดู พร้อมทั้งอธิบายการใช้มือและเท้าแสดงท่ารำ และให้นักเรียนปฏิบัติตาม

2.3 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทำรำโดยเคลื่อนไหวมือและเท้าให้เข้ากับเนื้อร้อง และทำนองเพลง ประกอบเสียงเพลงนทขมิ้น ตั้งแต่ต้นจนจบ

3. ให้นักเรียนทำกิจกรรมในบทเรียนที่ 4 (ตอนที่ 2) เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจ จากการเรียนในบทเรียนสไลด์เทปเสียง ดังนี้

3.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 10 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม สลับกันร้อง ตีฉิ่ง เคาะจังหวะ และแสดงทำรำประกอบเพลงนทขมิ้น ตั้งแต่ต้นจนจบเพลง

3.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบในบทเรียน

สื่อการเรียน

1. บทเรียนสไลด์เทปเสียง
2. ไม้เคาะจังหวะ
3. ฉิ่ง

การวัดผล

สังเกตพฤติกรรมตามแบบสังเกตการปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนทขมิ้น
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบสังเกตการปฏิบัติทำรำเพลงนกขมิ้น

ชื่อผู้เรียน ชั้น

ชื่อผู้สังเกต

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติทำรำ ครั้งละ 4 คน สังเกตพฤติกรรมตามรายการ
โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. รำเพลงนกขมิ้น (กลับมาก่อน ขวัญตา)			
1.1 ท่าทาง			
1.2 จังหวะ			
1.3 ความสวยงาม			
2. รำเพลงนกขมิ้น (ย้อนมาเสียเถิด ฟังฉัน)			
2.1 ท่าทาง			
2.2 จังหวะ			
2.3 ความสวยงาม			
3. รำเพลงนกขมิ้น (ประมาทพลาดไป แล้วใครจะช่วยเจ้าทัน)			
3.1 ท่าทาง			
3.2 จังหวะ			
3.3 ความสวยงาม			

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
4. รำเพลงนกขมิ้น (อยากเตือนให้เจ้านั้น)			
4.1 ท่าทาง			
4.2 จังหวะ			
4.3 ความสวยงาม			
5. รำเพลงนกขมิ้น (รู้ทันก่อนภัยจะมี)			
5.1 ท่าทาง			
5.2 จังหวะ			
5.3 ความสวยงาม			
รวม			

รวมคะแนน

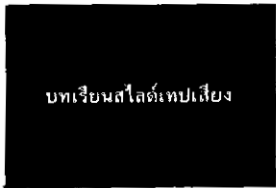
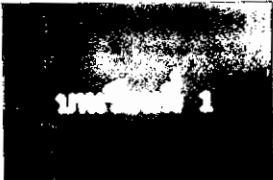
แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการสังเกตการปฏิบัติทำรำเพลงนกขมิ้น

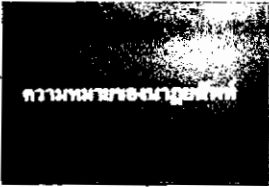
เกณฑ์การปฏิบัติ พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ต้องปรับปรุง 1
1. การรำเพลงนกขมิ้น			
1.1 ทำรำ	- ปฏิบัติทำที่ใช้นาฏยศัพท์ได้ถูกต้อง - ปฏิบัติภาษาท่าได้ถูกต้อง - ปฏิบัติทำได้ตรงตามความหมายของบทเพลง	- ปฏิบัติทำที่ใช้นาฏยศัพท์ โดยมีบางท่าที่ปฏิบัติผิดบ้างในบางครั้ง - ปฏิบัติภาษาท่าโดยมีบางท่าที่ปฏิบัติผิดบ้างในบางครั้ง - ปฏิบัติทำตามความหมายของบทเพลงได้ แต่มีข้อผิดพลาดบ้าง	- ปฏิบัติทำที่ใช้นาฏยศัพท์ผิดมาก - ปฏิบัติภาษาท่าผิดมาก - ปฏิบัติทำไม่ตรงตามความหมายของบทเพลงมาก
1.2 จังหวะ	- ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์และภาษาท่าได้ตรงตามจังหวะของบทเพลง	- ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์และภาษาท่าได้โดยมีข้อผิดพลาดบ้างในบางครั้ง	- ปฏิบัติทำที่ใช้นาฏยศัพท์และภาษาท่าผิดจังหวะมาก
1.3 ความสวยงาม	- มีลีลาท่าทางการเคลื่อนไหว มือ เท้า ลำตัว ศีรษะ สัมพันธ์กับท่ารำและบทเพลง	- มีลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวมือ เท้า ลำตัว ศีรษะ ส่วนใหญ่ถูกต้อง สัมพันธ์กัน แต่ในบางครั้งอาจมีข้อผิดพลาดบ้างเล็กน้อย	- ลีลาท่าทางการเคลื่อนไหว มือ เท้า ลำตัว ศีรษะ ส่วนใหญ่ไม่สัมพันธ์กัน ไม่ถูกต้องตามลักษณะที่สวยงามตามท่ารำ

ภาคผนวก ง.

- บทเรียนสไลด์เทปเสียง ประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทำร้ายเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
1. 	บทเรียนสไลด์เทปเสียง
2. 	บทเรียนที่ 1
3. 	เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับทำร้ายเบื้องต้น (นาฏยศัพท์)
4. 	นักเรียนเคยพอนรำเหมือนภาพหรือไม่ และ นักเรียนคิดว่าถ้าจะรำให้สวยและถูกต้องควรจะมี ฝึกอะไรบ้าง

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
5. 	นาฏศิลป์ไทยจะแสดงท่าทางอารมณ์ความรู้สึก หรือคำพูดของมนุษย์ โดยใช้ท่ารำรำในการฝึกรำไทยนั้นต้องฝึกการเคลื่อนไหวทั้งมือและเท้าอย่างมีแบบแผน ในการฝึกต้องมีศัพท์ในการสื่อความหมายเรียกท่ารำต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า นาฏยศัพท์
6. 	จะใช้นาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์เฉพาะในทางนาฏศิลป์ เป็นชื่อของลักษณะท่ารำของไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานการรำ หรือ แม่ท่าพื้นฐานเบื้องต้น การฝึกรำไทยหรือนาฏศิลป์ไทยนั้น นักเรียนจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับท่ารำเบื้องต้นหรือที่เรียกว่า นาฏยศัพท์ นั่นเอง
7. 	เมื่อนักเรียนเข้าใจความหมาย และความสำคัญของนาฏยศัพท์แล้ว ต่อไปนี้เราลองมาฝึกหัดท่ารำเบื้องต้นกัน โดยครูจะแสดงภาพนาฏยศัพท์ต่าง ๆ ให้นักเรียนดู และขอให้นักเรียนท่าท่า แต่ละท่าไปพร้อมกับภาพและคำบรรยาย จากนั้นให้นักเรียนลองปฏิบัติท่าอย่างช้า ๆ ด้วยตนเอง ถ้านักเรียนพร้อมแล้วเริ่มฝึกกันเลยนะคะ
8. 	ท่าแรก เรียกว่า หยิบจิบ ให้นักเรียนปฏิบัติทำตามภาพเลยนะคะ

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
9. 	จีบคว่ำระดับสะเอว ค่อย ๆ หมายจับขึ้น
10. 	ค่อย ๆ ปล่อยมือให้ปลายนิ้วตกลงช้า ๆ จนถึงที่สุด
11. 	กริยาอาการที่ปล่อยจับนั้น เรียกว่า คลายจับหรือ ปล่อยจับ ครูขอให้นักเรียนปฏิบัติทำหยาบจับพร้อม ๆ กัน อีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1, 2, 3
12. 	
13. 	

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
14. 	
15. 	ทำที่สอง เรียกว่า ตั้งวง การตั้งวงเป็นลักษณะของการยกแขนข้างใดข้างหนึ่ง แล้วงอแขนให้เป็นวงโค้ง โดยให้แขนยื่นออกไปข้างลำตัวระดับแกँศีรษะทำตามภาพได้เลยนะคะ
16. 	ตั้งมือแบขึ้นโดยนิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน นักเรียนดูตัวอย่างให้ดีนะคะ
17. 	หักนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ พร้อมทั้งหักข้อมือเข้าหาลำแขนดังในภาพ
18. 	การตั้งวงที่นักเรียนเห็นในภาพนี้ คือ วงบนและวงล่าง ซึ่งแต่ละแบบก็จะแบ่งตามลักษณะของผู้รั่วว่าจะเป็นตัวพระหรือตัวนาง ดังนี้

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
19. 	วรบน สำหรับตัวพระ ให้ตั้งวงสูงระดับแง่ ศีรษะ คือตรงส่วนที่เหนือจากหูขึ้นไปตรงขมับ นักเรียนสังเกตภาพให้ดีนะคะ
20. 	ส่วนตัวนาง วรบน ให้ตั้งวงสูงระดับหางคิ้ว นักเรียนจะสังเกตเห็นว่า ปลายนิ้วมืออยู่สูงระดับ หางคิ้วพอดี นักเรียนอย่ายกสูงหรือต่ำกว่านี้นะ ค่ะ
21. 	สำหรับวงล่าง ตัวพระ ให้กันส่วนโค้งของวง ออกจากลำตัว ตั้งวงให้ปลายนิ้วทั้งสองอยู่ระหว่าง หัวเข่าชิด ซึ่งภาษานาฏศิลป์เรียกว่า ระดับ ชายพก นิ้วหัวแม่มือจรดเข้าหาฝ่ามือเล็กน้อย
22. 	ตัวนาง ตั้งวงแบบวงล่าง ให้ส่วนโค้งของ วงห่างจากลำตัวเล็กน้อย ตั้งวงให้ปลายนิ้วอยู่ ระดับหัวเข่าชิดเหมือนตัวพระ แต่ไม่ต้องกัน ข้อศอกดูตัวอย่างให้ดีนะคะ
23. 	นักเรียนเห็นไหมคะว่าการตั้งวงล่างนั้น ตัวพระและตัวนางจะแตกต่างกันที่การกันข้อศอก นักเรียนสังเกตภาพให้ดีนะคะ ครูขอให้นักเรียน ปฏิบัติทำตั้งวงบน ตัวพระและตัวนาง ทำละ 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ1,2,3

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
24. 	
25. 	ต่อไปให้นักเรียนปฏิบัติท่าตั้งวงล่างตัวพระและ ตัวนาง ทำละ 1 ครั้ง เตรียมตัวคะ.....1,2,3
26. 	
27. 	
28. 	ทำต่อไปเรียกว่า สะบัดจับ การปฏิบัติมี 3 ขั้น ตอน คือ ขั้นแรก ตั้งมือจับสูงระดับแก้มศีรษะ หันจับ เข้าหาศีรษะ เอียงศีรษะเข้าหามือจับ เล็กน้อย

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
29. 	ขั้นที่สอง สะบัดปลายนิ้วที่จับ โดยนักเรียน จะต้องคลายมือจับออกในลักษณะ ปล่อยจับแล้วแบมือ ดูภาพประกอบค่ะ
30. 	ขั้นที่สาม กลับข้อมือขึ้นเป็นตั้งวงบน เอียงศีรษะ ตรงข้ามกับวงเล็กน้อยดังในภาพ ดูให้ดีนะคะให้นักเรียนปฏิบัติทำสะบัด จับทั้งสามขั้นตอนให้ต่อเนื่องพร้อม ๆ กัน อีก 1 ครั้ง เตรียมค่ะ1,2,3
31. 	
32. 	
33. 	

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
34. 	นักเรียนคะ ทำต่อไปคือ ประเท้า ประเท้าเป็น อาการของเท้าข้างหนึ่งที่จะยกขึ้น การประเท้า จะประเท้าใดก่อนก็ได้ แต่ในที่นี้ครูจะสอนให้ นักเรียนประเท้าซ้ายคะ ให้นักเรียนปฏิบัติทำตามภาพที่เห็นนี้นะคะ ขั้นแรก ให้นักเรียนยืนย่อตัวลงเล็กน้อย น้ำหนักตัวลงที่ขาขวา ลงน้ำหนัก เท้าซ้ายน้อยที่สุด เท้าซ้ายที่จะประวาง เหลื่อมมาข้างหน้าเล็กน้อย นิ้วเท้าตั้ง และงอนขึ้นนักเรียนสังเกตภาพ ให้ละเอียดนะคะ
35. 	ขั้นที่สอง ให้นักเรียนเปิดปลายเท้าซ้ายขึ้น ส้นเท้าแตะพื้น
36. 	ขั้นที่สาม ให้ใช้จมูกเท้าซ้ายแตะพื้นเบา ๆ กริยาของการใช้จมูกเท้าแตะพื้นนี้เรา เรียกว่า “ประ”
37. 	ขั้นที่สี่ ยกเท้าที่ประขึ้น ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทำประเท้าทั้ง 4 ขั้นตอนติดต่อกันไป อีก 1 ครั้ง เตรียมตัวคะ 1,2,3

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
38. 	
39. 	
40. 	
41. 	
42. 	นักเรียนจะทำต่อไปคือ ก้าวเท้า ก่อนที่จะฝึกการ ก้าวเท้า ครูขอให้นักเรียนทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ศัพท์ทางนาฏศิลป์คำว่า “กันเข่า” “หลบเข่า” และ “เปิดสันเท้า” เสียก่อนนะคะ เพราะคำศัพท์ เหล่านี้ จะใช้อธิบายท่าการก้าวเท้าค่ะ

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
43. 	“กันเช่า” คือ การกางเข่าออก กันเช่านี้จะใช้เฉพาะตัวพระเท่านั้น
44. 	“หลบเช่า” คือ การหนีบเช่า โดยพลิกเท้าให้อยู่ในลักษณะตั้งฉากกับลำตัว การหลบเช่านี้จะใช้เฉพาะตัวนางเท่านั้น
45. 	ลักษณะที่เรียกว่า “เปิดสันเท้า” คือ สันเท้าจะไม่วางบนพื้น ลักษณะนี้เราเรียกว่า “เปิดสันเท้า”
46. 	ก้าวเท้า เป็นอาการของเท้าข้างใดข้างหนึ่งที่สับเนื่องมาจากการยกเท้าแล้ววางลงกับพื้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ก้าวหน้า และ ก้าวข้าง
47. 	ก้าวหน้า การก้าวหน้า สามารถก้าวได้ทั้งเท้าซ้ายและเท้าขวา แต่ในที่นี้ จะเริ่มฝึกหัดก้าวเท้าขวา ให้นักเรียนปฏิบัติทำตามภาพได้เลยนะคะ

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
48. 	ก้าวหน้าตัวพระ ขั้นแรก ให้นักเรียนยืนด้วยเท้าซ้าย ยกเท้าขวา ขึ้นย่อเข้าซ้ายลงเล็กน้อย
49. 	ขั้นที่สอง ก้าวเท้าขวาลงด้านหน้า เบนปลายเท้า ไปด้านข้างเล็กน้อย น้าหนักตัวจะโน้ม ไปข้างหน้าเล็กน้อย เท้าหลังเปิดสัน เท้า ตัวพระก้าวเท้าหน้าแล้วกันเข้า เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ ทำก้าวหน้าตัวพระอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1,2,3
50. 	
51. 	
52. 	ก้าวหน้า สำหรับตัวนางนั้น การปฏิบัติเช่นเดียว กับตัวพระ

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
53. 	แต่แตกต่างกันที่ตัวนางจะก้าวเท้าแล้ว หลบเข้าหลังเปิดสันเท้า นักเรียนลอง ปฏิบัติตามภาพให้ถูกต้องนะคะ เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้วให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทำ ก้าวหน้าตัวนางอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ ...1,2,3
54. 	
55. 	
56. 	ก้าวข้าง การก้าวข้าง สามารถก้าวได้ทั้งเท้าซ้าย และเท้าขวา แต่ในที่นี้ จะเริ่มฝึกหัด การก้าวเท้าขวา ให้นักเรียนปฏิบัติทำ ตามภาพได้เลยนะคะ
57. 	ก้าวข้าง สำหรับตัวพระนั้น ขั้นแรก ให้นักเรียนยืนด้วยเท้าซ้าย ยกเท้าขวา ขึ้น ย่อเข่าซ้ายลงเล็กน้อยพองามค่ะ

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
58. 	ขั้นที่สอง ก้าวเท้าขวาลงด้านข้างของเท้าซ้าย โดยให้ส้นเท้าหน้าเอียงกับปลายเท้า หลัง ย่อเข้าทั้งสองลงโดยให้น้ำหนักอยู่ที่เท้าที่ก้าว ก้มเข้าออกไป เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติท่าก้าวข้างตัวพระอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1,2,3
59. 	
60. 	
61. 	ก้าวข้าง สำหรับตัวนางนั้น การปฏิบัติเช่นเดียวกับตัวพระ
62. 	หลบเข้าหลัง, เปิดส้นเท้า นักเรียนลองปฏิบัติตามภาพให้ถูกต้องนะคะ เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติท่าก้าวข้างตัวนางอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1,2,3

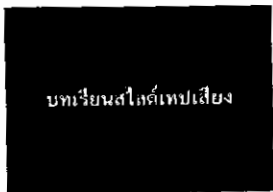
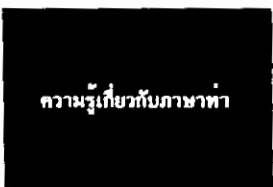
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
63. 	
64. 	
65. 	ทำต่อไป คือ กระทุ้งเท้า เป็นอาการของเท้าข้าง ใดข้างหนึ่งวางอยู่ด้านหลังโดยเปิดสัน เท้าขึ้น ส่วนเท้าอีกข้างหนึ่งยืนรับ น้ำหนักแล้วยกเท้าหลังขึ้นเล็กน้อย ใช้จมูกเท้ากระทุ้งพื้นเบา ๆ แล้วยก เท้าขึ้น ทำกระทุ้งเท้านี้จะกระทุ้งด้วย เท้าใดก่อนก็ได้ แต่ในที่นี้ จะเริ่มฝึกหัด กระทุ้งเท้าซ้าย ให้นักเรียนปฏิบัติทำ ตามภาพต่อไปนี้ ขั้นแรก การกระทุ้งเท้าจะเริ่มด้วยการก้าวเท้า หน้า คือ ก้าวเท้าขวาลงด้านหน้า น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าขวา ส่วนเท้าซ้ายซึ่ง เป็นเท้าหลัง เปิดสันเท้าขึ้น

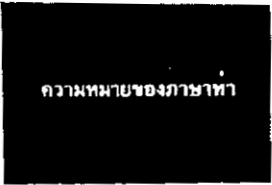
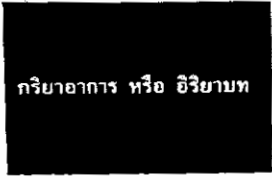
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
66. 	ต่อจากนี้จะถึงตอนที่เรียกว่ากระทุ้ง คือ ยกเท้า ข่ายที่อยู่ข้างหลังขึ้นสูงเล็กน้อย
67. 	ให้นักเรียนใช้จมูกเท้าแตะหรือกระทุ้งกับพื้น เบา ๆ 1 ครั้ง
68. 	แล้วยกเท้าขึ้น การยกเท้าหลังจากกระทุ้งนี้ เรียกว่า กระดกเท้า ทำได้หรือยังคะ ครูขอให้นักเรียนปฏิบัติ ทำกระทุ้งเท้าพร้อม ๆ กัน อีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1,2,3
69. 	
70. 	

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
71. 	
72. 	
73. 	ทำสุดท้ายที่เราจะฝึกท่ารำเบื้องต้น คือ กระดกเท้า กระดก เป็นอาการของเท้าที่สับเนื่องจาก การกระทุ้งเท้า ซึ่งยกขึ้นแล้วดันเข้าไป ด้านหลังให้มากที่สุด น้ำหนักตัว อยู่ที่เท้าที่ยืนและย่อเข่าลง ให้นักเรียนปฏิบัติท่าจากภาพต่อไปนี้ ดูให้ดีนะคะ
74. 	ขั้นแรก การกระดกเท้าจะเริ่มด้วยท่าก้าวเท้า หน้า จากนั้นจึงกระทุ้งเท้าและกระดก เท้าที่กระทุ้งขึ้น
75. 	ให้น้ำหนักตัวลงบนเท้าที่ยืนอยู่และย่อเข่าลงมา คะ

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
76. 	นักเรียนพยายามส่งเข้าของขาที่กระดกไปด้านหลัง บังคับตัวให้ตรงอย่าให้ลำตัวโน้มมาข้างหน้า ถ้ากระดกเท้าและส่งเข้าถูกต้องจะรู้สึกตึงหน้าขา ส่วนฝ่าเท้าของเท้าที่กระดกจะต้องหนักข้อตรงหลังเท้าเข้าหน้าแข้ง นิ้วเท้าทั้งห้านิ้วตึงเท่ากัน ครูขอให้นักเรียนปฏิบัติท่ากระดกเท้าพร้อม ๆ กัน อีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ1,2,3
77. 	
78. 	นักเรียนคงเห็นแล้วว่า ท่าต่าง ๆ นั้น ไม่ยากเกินความสามารถของนักเรียนเลย ลองหมั่นฝึกฝนบ่อย ๆ นักเรียนจะทำได้ถูกต้องและสวยงามมากขึ้น
79. 	สวัสดีค่ะ

บทเรียนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
1. 	บทเรียนสไลด์เทปเสียง
2. 	บทเรียนที่ 2
3. 	เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า
4. 	สวัสดิ์นักเรียนทุกคน วันนี้ครูมีภาพใหม่ ๆ มาให้นักเรียนดู นักเรียนบางคนคงจะตอบได้ว่า เป็นภาพการรำของไทย ลองสังเกตให้ดี จะเห็นว่าท่ารำเหล่านี้แสดงออกซึ่งความหมายและสามารถสื่อสารให้เข้าใจได้
5. 	นาฏศิลป์ไทยนั้น มีภาษาท่ารำเป็นของตนเอง ท่ารำจัดเป็นภาษาท่าทาง เราเรียกกันสั้น ๆ ว่า “ภาษาท่า”

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
6. ความหมายของภาษาท่า	ภาษาท่า หมายถึง ภาษานาฏศิลป์ เป็นภาษาพูด โดยไม่ต้องเปล่งเสียงออกมา แต่อาศัยส่วนประกอบอวัยวะของร่างกาย แสดงออกมาเป็นท่าทาง เป็นสื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้
7. 	ภาษาทำนำมาจากทำกรรมชาติ แต่นำมาประดิษฐ์ดัดแปลงให้มีความสวยงามและสื่อสารได้
8. กริยาที่ใช้แทนคำพูด	กริยาท่าทางที่แสดงออกมาเป็นภาษาท่า จำแนกได้เป็น 3 ประเภทค่ะ 1. กริยาที่ใช้แทนคำพูด เช่น การรับ ปฏิเสธ สิ่งหรือเรียกเข้ามาหา
9. กริยาอาการ หรือ อิริยาบถ	2. เป็นกริยาอาการหรืออิริยาบถ เช่น ยืน เดิน นั่งนอน เคารพหรือคลาน
10. กริยาที่แสดงถึงอารมณ์ภายใน	3. กริยาที่แสดงถึงอารมณ์ภายใน เช่น เสียใจ ดีใจ โศกเศร้า รัก หรือ โกรธ

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
11. 	นักเรียนทราบความหมายของภาษาท่าไปแล้ว ที่นี้เราลองมาดูตัวอย่างของภาษาท่า ครูขอให้ นักเรียนปฏิบัติท่าตามภาพและคำบรรยาย ดังต่อไปนี้ ตั้งใจฟังให้ดีนะคะ
12. 	ฉ้น หรือตัวเรา ใช้มือซ้ายจับ หักข้อมือที่จับ เข้าหาลำตัว ให้ปลายนิ้วชี้ที่ระหว่างอก เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้วให้นักเรียน ปฏิบัติท่า “ฉ้น” พร้อม ๆ กันอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1,2,3
13. 	
14. 	เธอ จะใช้ลักษณะของการชี้มือ แต่มีข้อควรระวัง คือ ควรจะเป็นลักษณะของการตะแคงนิ้วชี้ เพราะถ้าชี้ตรงและคว่ำมือ จะเป็นภาษาท่าที่ แสดงอารมณ์โกรธ ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปเมื่อ นักเรียนปฏิบัติได้แล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติท่า“เธอ” พร้อม ๆ กันอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ..... 1,2,3
15. 	

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
16. 	ไป จะใช้มือใดก็ได้ เริ่มต้นด้วยการจับหงาย ยกจับ สูงขึ้นระดับอก
17. 	ม้วนมือจับนั้นออกไปเป็นวงหน้า หรือวงข้างก็ได้ เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติ ทำ"ไป" พร้อม ๆ กันอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1,2,3
18. 	
19. 	
20. 	มา ให้ตั้งมือขึ้นประมาณระดับของวงหน้า

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
21. 	แล้วกดปลายมือลงจับคว่ำ
22. 	แล้วกรีดจับเข้ามาหาลำตัว เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้ แล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติท่า “มา” พร้อม ๆ กันอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ1,2,3
23. 	
24. 	
25. 	

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
26. 	ยืม จะใช้มือซ้ายจับที่ระดับปาก และหักข้อมือ เข้าหาใบหน้า ให้ปลายนิ้วชี้ และหัวแม่มือ อยู่ตรงระดับปาก นิ้วที่เหลือกรีดตึง เฉียงศีรษะทางซ้าย เมื่อนักเรียนปฏิบัติ ได้แล้วให้นักเรียนปฏิบัติ "ทำยืม" พร้อม ๆ กันอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ1,2,3
27. 	
28. 	หอม ใช้มือซ้ายจับ และหักข้อมือที่จับเข้าหา ใบหน้าให้ปลายนิ้วชี้และปลายนิ้ว หัวแม่มืออยู่ตรงระดับจมูก เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้วให้นักเรียน ปฏิบัติทำ "หอม" พร้อม ๆ กันอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1,2,3
29 	

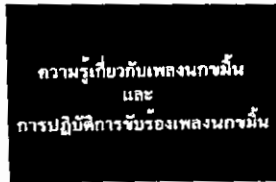
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
30. 	รัก ใช้ลักษณะของการประสานมือ ให้ปลายนิ้ว ทั้งสองมือทาบแตะที่ฐานไหล่ กริยานี้มีความ หมายถึงการห่มผ้าก็ได้เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติท่า“รัก” พร้อม ๆ กัน 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1,2,3
31. 	
32. 	รำเริง เบิกบาน เริ่มใช้ท่าด้วยการจับมือทั้งสอง หักข้อมือเข้าหาลำตัวระดับอก
33. 	แล้วม้วนออกไปตั้งวงกลาง
34. 	และกระทบแขนให้เหยียดถึงระดับไหล่ทั้งสอง ข้าง เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติท่า “รำเริง” อย่างต่อเนื่อง พร้อม ๆ กันอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ ... 1,2,3

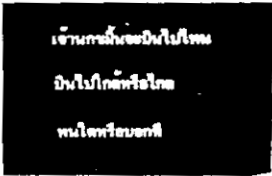
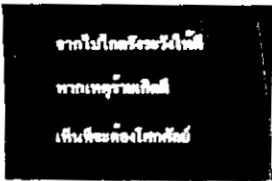
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
35. 	
36. 	
37. 	
38. 	เสียใจ ร้องไห้ ให้ยกแขนซ้ายหงายฝ่ามือแตะปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือที่หน้าผาก นิ้วที่เหลือกรีดตึง มือขวาจับหงายแตะที่ชายพกหรือหัวเข็มขัด และสะดุ้งลำตัวขึ้นลงพร้อมด้วยแสดงท่ากำลังสะอื้น เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้วให้นักเรียนปฏิบัติท่า“เสียใจ” พร้อม ๆ กัน 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ ... 1,2,3
39. 	โสกเศร้า เป็นทุกข์ ห่วงใย หรือคอย ใช้ประสานลำแขนระดับท้องปลายมือทั้งสองตกลงข้างตัว เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้วให้นักเรียนปฏิบัติท่า“โสกเศร้า” พร้อม ๆ กันอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ ... 1,2,3

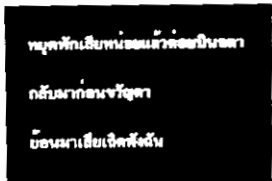
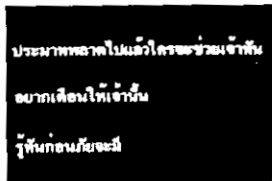
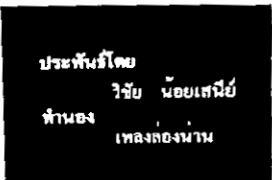
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
40. 	อาย ใช้ฝ่ามือซ้ายหงายขึ้น แตะที่ข้างแก้ม เอียง และก้มหน้าเล็กน้อยข้างเดียวกับมือที่แตะแก้ม เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติท่า “อาย” พร้อม ๆ กันอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ ... 1,2,3
41. 	โกรธ ใช้ฝ่ามือข้างใดข้างหนึ่ง ถูกบริเวณก้นคอ ได้ใบหูไปมา
42. 	พร้อมทั้งกระทบเท้าลงกับพื้น เมื่อนักเรียนปฏิบัติ ได้แล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติท่า “โกรธ” พร้อม ๆ กัน 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ ... 1,2,3
43. 	รับ จะใช้มือใดมือหนึ่งก็ได้ ตั้งมือระดับวงหน้า
44. 	แล้วพลิกข้อฝ่ามือหงายขึ้น เมื่อนักเรียนปฏิบัติ ได้แล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติท่า “รับ” พร้อม ๆ กัน อีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1,2,3

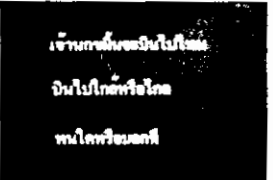
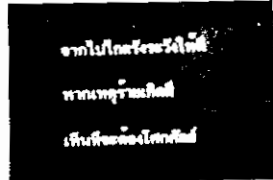
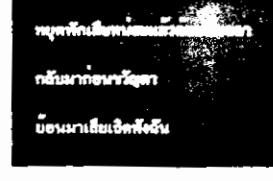
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
45. 	ปฏิเธร ให้ตั้งมือขึ้นระดับวงหน้า แล้วสั่นปลายมือพร้อมทั้งส่ายหน้าเล็กน้อย เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติทำ “ปฏิเธร” พร้อม ๆ กันอีก 1 ครั้ง เตรียมตัวค่ะ 1,2,3
46. 	
47. 	นักเรียนคงเห็นแล้วว่า ภาษาท่าต่าง ๆ นั้น ไม่ยากที่จะปฏิบัติตาม ถ้าหมั่นฝึกฝนบ่อย ๆ นักเรียนจะทำได้ดี สวยงาม เข้าใจภาษาท่ามากขึ้น และเกิดความสุขสนานมากขึ้น
48. 	สวัสดีค่ะ

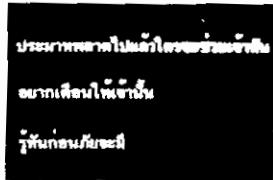
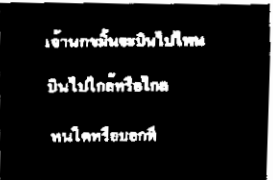
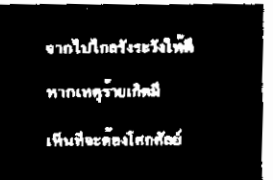
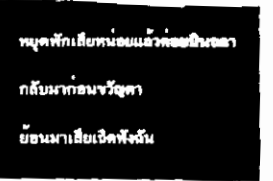
บทเรียนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้นและการปฏิบัติการขับร้องเพลงนกขมิ้น

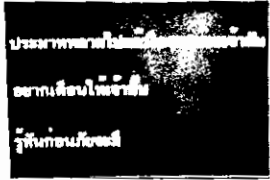
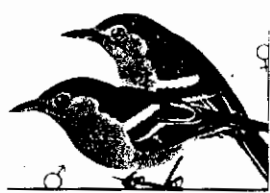
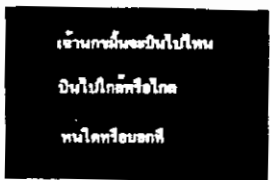
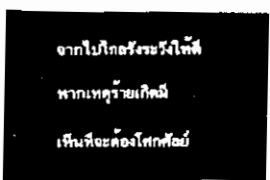
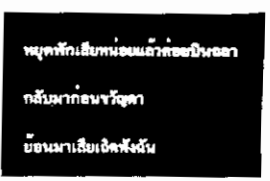
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
1. 	บทเรียนสไลด์เทปเสียง
2. 	บทเรียนที่ 3
3. 	เรื่องความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น และการปฏิบัติ การขับร้องเพลงนกขมิ้น
4. 	ท่ารำนที่นักเรียนเห็นนี้ นักเรียนเคยรำหรือไม่คะ นักเรียนคิดว่าท่าทางของเด็กในภาพเหมือนกับ กริยาอาการของสัตว์ประเภทใดคะ
5. 	คล้ายกับกริยาอาการของนกไข่มุขไหมคะ ใช่แล้ว.... วันนี้เราจะเรียนเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น และการปฏิบัติการขับร้องเพลงนกขมิ้น

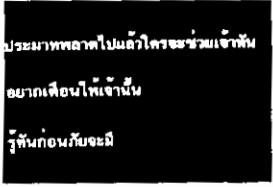
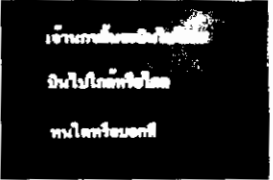
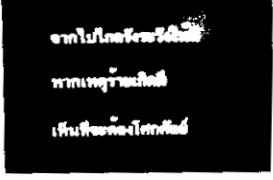
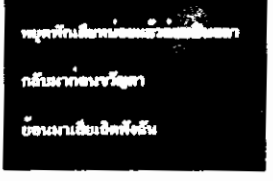
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
6. 	ลักษณะการรำ เป็นการรำหมู่โดยใช้ภาษาท่าประกอบ การรำ รำประกอบเพลง ตีบทไปตามเนื้อเพลง ให้เข้ากับจังหวะและทำนองเพลง
7. 	เนื้อเพลงนกขมิ้น กล่าวถึง การเตือนให้นกขมิ้นระวังภัยในการเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ซึ่งเปรียบเสมือนตัวของนักเรียนเอง จะไปเที่ยวที่ไหน ๆ ก็ควรระมัดระวังตัวให้ดีด้วยเช่นกัน
	เรามาทำความรู้จักเนื้อเพลงนกขมิ้นกันก่อนดีไหมคะ นักเรียนอ่านเนื้อเพลงตามไปทีละท่อนได้เลยนะคะ
8. 	เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน [เสียงบรรยายอ่านจบ บินไปใกล้หรือไกล หนึ่งบรรทัด จะเว้น หนใดหรือบอกที ช่องว่างไว้ให้นักเรียน อ่านตาม ทำเหมือนกัน ทุกบรรทัดไปจนจบ เนื้อเพลงทั้งหมด]
9. 	จากไปไกลระวังให้ดี หากเหตุร้ายเกิดมี เห็นทีจะต้องโศกาลัย

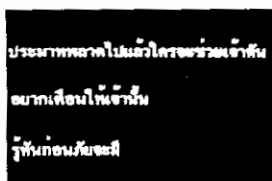
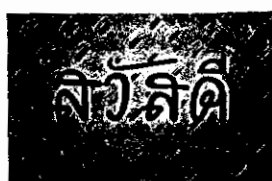
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
10. 	หยุดพักเสียหน่อยแล้วค่อยบินปลา กลับมาก่อนขวัญตา ย้อนมาเสียเถิดฟังฉัน
11. 	ประมาทพลาดไปแล้วใครจะช่วยเจ้าทัน อากเตือนให้เจ้านั้น รู้ทันก่อนภัยจะมี
12. 	นักเรียนคะเนื้อเพลงเพราะ ๆ ที่เราอ่านจบลงไปนี้ ประพันธ์โดย คุณวิชัย น้อยเสนีย์ โดยใช้ทำนอง เพลงไทยเดิมชื่อ ล่องน่าน ค่ะ
13. 	การแต่งกายของการรำประกอบเพลงนักษัตรนั้น ไม่ได้กำหนดไว้ตายตัว แต่ในที่นี้ ครูจะใช้การแต่ง กายชุดไทยนิยม ซึ่งก็เป็นชุดไทยที่สวยงามชุด หนึ่ง ประกอบด้วยเครื่องแต่งกายดังนี้ค่ะ - หม้อสไบพลีต - นุ่งผ้าจีบหน้านาง
14. 	สวมเครื่องประดับ ได้แก่ - สร้อยคอ ต่างหู - สร้อยข้อมือ เข็มขัด - ทำผมทัดดอกไม้ เป็นอย่างไรบ้างคะ ชุดไทยนิยมสวยถูกใจ นักเรียนไหมคะ

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
15. 	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลง จะใช้วงดนตรีไทย บรรเลงประกอบการขับร้อง
16. 	การรำประกอบเพลงนทขมินั้นจะใช้แสดงใน โอกาสที่มีงานรื่นเริง นักเรียนได้ทราบประวัติของเพลงนทขมิน อย่างคร่าวๆ กันไปแล้ว คราวนี้เรามาฝึกร้องเพลง นทขมินด้วยกัน ขั้นแรกให้นักเรียนลองฟังเสียง ต้นฉบับก่อนนะคะ
17. 	เจ้านกขมินจะบินไปไหน บินไปใกล้หรือไกล หนใดหรือบอกที
18. 	จากไปไกลรัง ระวังให้ดี หากเหตุร้ายเกิดมี เห็นที่จะต้องโคกคัลย์
19. 	หยุดพักเสียหน่อยแล้วค่อยบินถลา กลับมาท่อนขวัญตา ย้อนมาเสียเถิดฟังฉัน

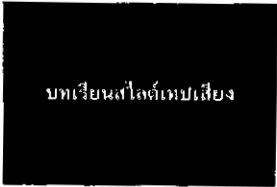
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
20. 	ประมาณพลัดไปแล้วใครจะช่วยเจ้าทัน อยากเตือนให้เจ้านั้น รู้ทันก่อนภัยจะมี
21. 	เป็นยังงี้บ้างคะ ไม่ยากเลยใช้มัยคะ ลองฟังอีก สักครั้ง คราวนี้ร้องคลอไปด้วย และลองเคาะ จังหวะตามเสียงเพลงไปพร้อมกันเลยนะคะ
22. 	เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน บินไปใกล้หรือไกล หนใดหรือบอกที
23. 	จากไปไกลระวังให้ดี หากเหตุร้ายเกิดมี เห็นทีจะต้องไต่กัลลย์
24. 	หยุดพักเสียหน่อยแล้วค่อยบินถลา กลับมาก่อนขวัญตา ย้อนมาเสียเถิดฟังฉัน

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
25. 	ประมาทพลาดไปแล้วใครจะช่วยเจ้าทัน อยากเตือนให้เจ้านั้น รู้ทันก่อนภัยจะมี
26. 	คราวนี้ลองมาฝึกร้องกันที่ละวรรค นักเรียนฟัง จากต้นเสียงแล้วฝึกร้องตามไปที่ละวรรคได้เลย นะคะ
27. 	เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน (เปิดเทปเสียงร้อง บินไปใกล้หรือไกล ที่ละท่อน แล้วเว้นช่วง หนใดหรือบอกที่ให้นักเรียนร้องตาม ไปจนจบทุกท่อน ทั้งเพลง)
28. 	จากไปไกลรัง ระว่างให้ดี หากเหตุร้ายเกิดมี เห็นที่จะต้องโคกคัลย์
29. 	หยุดพักเสียหน่อยแล้วค่อยบินถลา กลับมาก่อนขวัญตา ย้อนมาเสียเถิดฟังฉัน

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
30. 	ประมาณพลัดไปแล้วใครจะช่วยเจ้าทัน อยากเตือนให้เจ้านั้น รู้ทันก่อนภัยจะมี
31. 	ถึงตอนนี้ นักเรียนคงจะร้องเพลงนกขมิ้นกันได้ คล่องแล้ว เรามาทดสอบว่าใครจะร้องได้ถูกต้อง และไพเราะกว่ากัน คราวนี้ร้องให้เต็มเสียงเลยนะ คะ
32. 	เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน บินไปใกล้หรือไกล หนใดหรือบอกที
33. 	จากไปไกลระวังให้ดี หากเหตุร้ายเกิด เห็นทีจะต้องโคกคัลย์
34. 	หยุดพักเสียหน่อยแล้วค่อยบินถลา กลับมาก่อนขวัญตา ย้อนมาเสียเกิดฟังฉัน

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
35. 	ประมาณพลาดไปแล้วใครจะช่วยเจ้าทัน อยากเตือนให้เจ้านั้น รู้ทันก่อนภัยจะมี
36. 	สวัสดีค่ะ

บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น (ตอนที่ 1)

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
1. 	บทเรียนสไลด์ เทปเสียง
2. 	บทเรียนที่ 4
3. 	ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้นตอนที่ 1
4. 	นักเรียนได้ฟังเพลงนกขมิ้น และฝึกร้องเพลงนี้กันไปแล้ว คราวนี้เราไปดูกันดีกว่า ว่าเนื้อเพลงแต่ละท่อนนั้นมีท่าทำเป็นอย่างไรบ้าง และครูขอให้ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามไปพร้อม ๆ กับคำบรรยายเลยนะคะ
5. 	“เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน บินไปใกล้หรือไกล” เนื้อร้องท่อนนี้ให้นักเรียนทำท่า กางแขนแบบนกบิน ขยับข้อมือแบบ นกบินตามจังหวะและห่มเข้าตามจังหวะ

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
6. 	ห่มเข้าตามจังหวะนั้น หมายถึง การย่อเข้าและ ยืดเข้าเล็กน้อยตามจังหวะ ซึ่งปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับการขยับข้อมือ
7. 	นักเรียนลองทำตามภาพที่เห็นนะคะ ว่าจะรำสวย ขนาดไหน เตรียมตัวค่ะ.... 1,2,3
8. 	“หนิด” ให้นักเรียนขี้นิ้วมือขวาแล้วตะแคงนิ้ว
9. 	กวาดมือจากข้างหน้าไปข้างขวา มือซ้ายตั้งวง
10. 	ก้าวเท้าเข้าหากัน ทำนี้ให้นักเรียนปฏิบัติทำในแต่ละขั้นตอนติดต่อกัน กันไปอย่างรวดเร็วเลยนะคะ ลองทำตามดูนะคะ ทำนี้ก็ไม่ง่ายเลย เตรียมตัวค่ะ.... 1,2,3
11. 	

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
12. 	“หรือบอกที” ทำนี้ให้นักเรียนชี้นิ้วมือซ้ายเข้าที่ปาก เอียงศีรษะเล็กน้อยด้านขวา มือขวาดั้งวง
13. 	ก้าวเท้าซ้าย นักเรียนลองปฏิบัติทำพร้อม ๆ กันอีกครั้งนะ ค่ะ เตรียมตัวค่ะ.... 1,2,3
14. 	
15. 	“จากไปไกลรัง” ทำนี้ให้นักเรียนจับหงายทั้งสองมือไขว้กันระดับ ออก
16. 	แล้วคลายจับออกไป

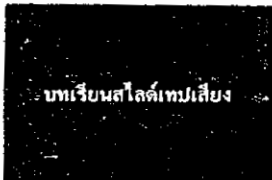
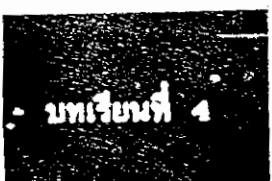
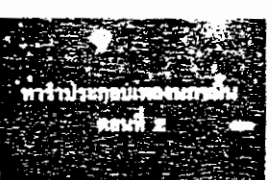
ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
17. 	ในลักษณะตั้งวงระดับไหล่ ก้าวเท้าขวา นักเรียนลองปฏิบัติพร้อมกันเลยนะคะ เตรียมตัวค่ะ... 1,2,3
18. 	
19. 	
20. 	
21. 	"ระวังให้ดี" ให้นักเรียนขึ้นนิ้วมือซ้ายแล้วตั้งนิ้วขึ้น ตรงหน้าระดับคาง เอียงศีรษะด้านขวา มือขวาดังวง ก้าวเท้าซ้าย

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
22. 	ทำนั้นก็ไม่ว่าอีกเช่นกัน ลองปฏิบัติพร้อมกันเลย นะคะ เตรียมตัวค่ะ.....1,2,3
23. 	“หากเหตุร้ายเกิดมี” ให้นักเรียนฟาดนิ้วชี้ข้างซ้ายลง มือและเท้าคง เดิม ทำนี้เป็นท่าต่อ เนื่องจากท่าเมื่อสักครู่นี้เอง ละคะ นักเรียนลองทำท่าพร้อม ๆ กันเลยนะคะ เตรียมตัวค่ะ1,2,3
24. 	“เห็นที่จะต้องโคกศัลย์” ทำนี้ให้นักเรียนวางมือแบทั้งสองทาบซ้อนกัน ที่หน้าท้อง
25. 	เสียงศีระะด้านซ้าย
26. 	แตะเท้าซ้ายไว้ด้านหน้า ครูขอให้นักเรียนปฏิบัติท่าพร้อม ๆ กันเลยนะคะ เตรียมตัวค่ะ 1,2,3

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
27. 	“หยุดพักเสียหน่อย” เนื้อร้องท่อนนี้ให้นักเรียนแบมือคว่ำ นำมาซ้อนกัน ห่วงตัวระดับอก
28. 	ก้าวเท้าเข้าหากัน และเอียงศีรษะออกด้านนอก เล็กน้อย นักเรียนลองปฏิบัติทำดูซิคะ เตรียมตัวค่ะ.....1,2,3
29. 	ทำต่อไปเป็นทำต่อเนื่องจากท่าที่แล้ว ให้นักเรียนหันตัวทางด้านขวาแขนงมือส่งทางด้านหลังตั้งมือ ยกเท้าซ้าย เอียงศีรษะด้านซ้าย เล็กน้อย
30. 	“แล้วค่อยบินดลา” ทำนี้ให้นักเรียนก้าวเท้าที่ยกลง มือตั้งวงกดปลายมือเหมือนทำบิน ครูขอให้นักเรียนปฏิบัติทำพร้อม ๆ กันเลยนะคะ เตรียมตัวค่ะ 1,2,3
31. 	ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้นยังไม่จบนะคะ แต่สำหรับชั่วโมงนี้ครูขอพักไว้แค่นี้ก่อน เพื่อให้ นักเรียนได้มีเวลาทบทวนฝึกฝนท่ารำ เป็นอย่างไรบ้างคะ ท่ารำที่นักเรียนได้ฝึกหัดนั้นสวยงามมากไหม นักเรียนคงจะเห็นแล้วว่าท่ารำนั้นไม่ยากเกินความสามารถของนักเรียนเลย ถ้าหากนักเรียนตั้งใจฝึกฝนอย่างจริงจัง

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
32. 	สวัสดีค่ะ

บทเรียนที่ 4 ปฏิบัติทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น (ตอนที่ 2)

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
1. 	บทเรียนสไลด์เทปเสียง
2. 	บทเรียนที่ 4
3. 	เรื่องทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ตอนที่ 2
4. 	เมื่อชั่วโมงที่แล้วนักเรียนได้ฝึกหัดทำรำประกอบเพลงนกขมิ้นไปบางส่วนแล้ว ครูเชื่อว่านักเรียนทุกคนคงจะไปทบทวนและฝึกฝนจนสามารถทำได้เป็นอย่างดี ก่อนที่นักเรียนจะฝึกหัดทำรำต่อไป ครูขอให้นักเรียนทบทวน การขับร้อง และปฏิบัติทำรำอีกครั้ง เตรียมตัวค่ะ..... 1,2,3
5. 	“เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน บินไปใกล้หรือไกล”

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
6. 	“หนไค”
7. 	“หรือบอกที”
8. 	
9. 	“จากไปไกลรัง”
10. 	“ระวังให้ดี”

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
11. 	“หากเหตุร้ายเกิดมี”
12. 	“เห็นที่จะต้องโศกาลัย”
13. 	“หยุดพักเสียหน่อย”
14. 	
15. 	“แล้วค่อยบินกลา”

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
16. 	นักเรียนได้ทบทวนการขับร้องและท่ารำไปแล้ว สำหรับวันนี้ครูจะสอนท่ารำนกขมิ้นให้นักเรียนต่อ จนจบเพลง ขอให้นักเรียนตั้งใจฝึกปฏิบัติตามไป พร้อม ๆ กับคำบรรยายเลยนะคะ “กลับมาก่อน ขวัญตา” ให้นักเรียนก้มมือสูงสองมือมือซ้ายสูง มือขวาดำ เอียงศีรษะด้านขวาเล็กน้อย
17. 	แตะขาซ้าย
18. 	นักเรียนลองปฏิบัติพร้อม ๆ กันซิคะ เตรียมตัวค่ะ..... 1,2,3
19. 	“ย้อนมาเสียเถิด” ให้นักเรียนหันตัวทางขวา แขนมือ ทั้งสองคว่ำลง
20. 	แล้วดึงมือกลับเข้าหาตัว เอียงซ้าย มือซ้ายดึง ระดับไหล่ มือขวาสูงระดับอก

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
21. 	นักเรียนลองดูภาพแล้วทำตามอีกครั้ง นะคะ เตรียมตัวค่ะ..... 1,2,3
22. 	“ฟังฉัน” ให้นักเรียนแบฝ่ามือหงายขึ้น แล้วไขว่ไขว่ไขว่ ตะไบหู
23. 	มือที่เหลือจับส่งหลังตึงแขน
24. 	ก้าวเท้าเข้าหากัน นักเรียนจะต้องปฏิบัติทำดัง กล่าวให้สัมพันธ์กันนะคะ นักเรียนลองปฏิบัติทำ พร้อม ๆ กันซิคะ เตรียมตัวค่ะ.....1,2,3
25. 	“ประมาทพลาดไป” ทำนี้ให้นักเรียนฟาดนิ้วมือซ้ายตรงหน้าเอียง ศีรษะด้านขวา เหมือนกับทำที่เคยจำไปแล้วใน เนื้อเพลงที่กล่าวว่า หากเหตุร้ายเกิดมี ถ้าจำ ไม่ได้ดูภาพอีกครั้งแล้วทำตามได้เลยค่ะ เตรียมตัวค่ะ1,2,3.

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
26. 	
27. 	“แล้วใคร” บรรยาย ทำให้นักเรียน ชื่นฉันทวา
28. 	ตะแคงมือ และกวาดมือไปทางขวา เอียงศีรษะ ด้านซ้าย มือซ้ายตั้งวง
29. 	ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า นักเรียนจะต้องปฏิบัติ ทำให้สัมพันธ์กันทั้งมือและเท้าขณะ นักเรียน ลองปฏิบัติทำพร้อม ๆ กันซิคะ เตรียมตัวค่ะ 1,2,3
30. 	

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
31. 	“จะช่วยเจ้าทัน” ทำนี้ให้นักเรียนแบมือทั้งสองกอบขึ้นทำท่าโกย มือ
32. 	ก้าวเท้าขวา
33. 	“อยากเตือนให้เจ้านั้น” บรรยาย ให้นักเรียนชี้นิ้วซ้าย ตั้งนิ้วตรงหน้า ระดับคาง เอียงศีรษะด้านขวา มือขวาดังวง
34. 	แตะเท้าซ้ายด้านหน้า ทำนี้ไม่ยากนะคะ นักเรียนลองปฏิบัติพร้อม ๆ กันซิคะ เตรียมตัวคะ ... 1,2,3
35. 	“รู้ทัน” ทำนี้ให้นักเรียนจับซ้ายชี้เข้าที่อก เอียงศีรษะ ด้านขวา มือขวาดังวง

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
36. 	พร้อมทั้งก้าวเท้าไปข้างหน้า นักเรียนลองปฏิบัติ ชีคะ เตรียมตัวคะ 1,2,3
37. 	ต่อไปเป็นท่าสุดท้ายแล้วนะคะ ในเสียงร้องที่ว่า “ก่อนนัยจะมี” ให้นักเรียนชันิ้วมือขวา
38. 	ฟาดมือลง มือซ้ายตั้งวง
39. 	ก้าวเท้าอีกข้างไปด้านหน้า เอียงศีรษะด้านซ้าย ให้นักเรียนปฏิบัติทำอีกครั้งชีคะ เตรียมตัวคะ 1,2,3
40. 	

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
41. 	เป็นยังงี้บ้างคะนักเรียน ลองฝึกทำดูแล้วคงไม่ ยากเกินความสามารถของนักเรียนไปได้ เรามา ฟังเพลงนกขมิ้น และดูภาพทำรำไปพร้อม ๆ อีก ครั้ง คราวนี้นักเรียนลองร้องและรำตามภาพไปได้ เลยนะคะ
42. 	“เปิดเทปเสียง เพลงนกขมิ้น 1 เทียว” - เจ้านกขมิ้นจะบินไปไหน บินไปใกล้หรือไกล
43. 	- หนใด
44. 	+ หรือบอกที
45. 	

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
46. 	- จากไปไกลรั้ง
47. 	- ระวังให้ดี
48. 	- หากเหตุร้ายเกิดมี
49. 	- เห็นทีจะต้องโศกาลัย
50. 	+ หยุดพักเสียหน่อย

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
51. 	
52. 	- แล้วค่อยบินถลา
53. 	- กลับมาก่อนขวัฏตา
54. 	- ย้อนมาเสียเถิด
55. 	- ฟังฉัน

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
56. 	- ประมาทพลาดไป
57. 	- แล้วใคร
58. 	- จะช่วยเจ้าทัน
59. 	- อยากเตือนให้เจ้านั้น
60. 	- รู้ทัน

ภาพ	เสียง / คำบรรยาย
61. 	- ก่อนภัยจะมี
62. 	การเรียนรู้อะไรก็ตาม จำเป็นจะต้องหมั่นฝึกฝน และทบทวนบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ การรำประกอบเพลงนกขมิ้นนี้ก็เช่นกัน เราจะรำเก่ง
63. 	รำสวยได้ นักเรียนรู้แล้วใช่ไหมคะว่าเราจะต้องทำอย่างไร
64. 	สวัสดีค่ะ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายนิมิต ลีลา
เกิดวันที่	27 กุมภาพันธ์ 2507
สถานที่เกิด	ต.บางคูเวียง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	148/152 หมู่ 1 ต.เทพารักษ์ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดปริวาส เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนวัดส้มเกลี้ยง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (ปม.ช.) วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพ
พ.ศ. 2530	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ.) สาขานาฏศิลป์ไทย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2535	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ.) บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2541	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การสร้างบทเรียนสไลด์เทปเสียง ประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์
เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทคัดย่อ

ของ

นิมิต ลีลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา.
ตามหลักสูตรปริญญการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

มีนาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและทดสอบหาประสิทธิภาพบทเรียนสไลด์ เทปเสียง ประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนวัดช่องลม เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ดำเนินการสอนโดยใช้บทเรียนสไลด์เทปเสียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวมเป็นเวลา 5 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทเรียนสไลด์เทปเสียงสำหรับสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ แผนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ด้วยบทเรียนสไลด์เทปเสียง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคความรู้ และภาคปฏิบัติ เมื่อสิ้นสุดการทดลองนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ 80/80 ของบทเรียนสไลด์เทปเสียง

ผลการวิจัยพบว่า

บทเรียนสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง ทำรำประกอบเพลงนกขมิ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 84.90 / 84.25 โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้

**A CONSTRUCTION OF SLIDE - TAPE ON NHOK KHAMINT SONG
DANCING MODELS : A DRAMATIC ART LESSON FOR
PRATHOM SUKSA V**

AN ABSTRACT

BY

NIMIT LILA

**Presented in Partial fulfillment of the Requirements for the Master
of Education Degree in Elementary Education
at Srinakharinwirot University**

March 1998

The purpose of this research was to construct and to determine the efficiency of the Slide - Tape Instructional package (STIP) for teaching Thai dance lessons entitled "Nok Khamin Song Dancing Model", for Prathom Suksa V children.

The sample consisted of 32 school children from Prathom Suksa V 2nd semester, academic year 1997, Wat Chonglom School, Yannawa District Bangkok Metropolis, selected by using the simple random sampling technique. The lessons were taught to children for 5 weeks, 3 periods per week, 20 minutes per each period, Three instruments were applied in the data collection, namely, Slide - Tape Lessons, Lesson Plans for Teaching Thai Dance and Learning Achievement Test. At the end of the experiment, the collected data were analyzed to ascertain the specified criterion of 80 / 80 efficiency.

The results of the research revealed that the STIP yielded the 84.90/ 84.25 efficiency, which met the prescribed criterion of 80/80 efficiency.